

CITOVÉ
ZÁTIŠÍ
Colette

*Přeložil
Karel Toman*

Citové zátiší

Colette

Přeložil Karel Toman

Znění tohoto textu vychází z díla [Citové zátiší](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Fr. Borový v Praze v roce 1936.

Podle [předlohy](#) z fondu [Moravské zemské knihovny v Brně](#).

Text díla (Colette: Citové zátiší), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), není vázán autorskými právy.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uvedte autora-Neužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 11. 7. 2025.

OBSAH

Prolog.....	5
1.....	8
2.....	12
3.....	15
4.....	27
5.....	28
6.....	30
7.....	32
8.....	33
9.....	35
10.....	39
11.....	47
12.....	49
13.....	52
14.....	55
15.....	56
16.....	61
17.....	66
18.....	70
19.....	72
20.....	85
21.....	91
22.....	96
23.....	109
24.....	118
25.....	125
26.....	128
27.....	139
Ediční poznámka.....	144

Prolog

„Renaude, víte, co je to?“

Obrátí se na polovic, noviny má na klíně; jeho levá ruka od těla drží cigaretu, malíček trčí zvlášť, jako když dáma drží sendvič...

„Oh, Renaude, zůstaňte tak chvilku! Vypadáte jako ‚světácký spisovatel‘, jak ho představuje jeho nejnovější fotografie ve Femi-ně... Hádejte, co tu mám?“

Dívá se zpovzdáli se svraštělým obočím na hadřík, jímž mávám ve vzduchu, na zažloutlý hadřík asi dva prsty široký.

„Tohle? To je starý ‚palec‘, myslím, byl ovinut na pošramoceném ukazováčku... Zahod' to, děvečko, je celý špinavý!“

Přestanu se smáti a jdu k svému manželu:

„Není špinavý, Renaude, je pouze starý. Podívejte se blíže... Je to ramínko z Réziny košile...“

„Ah!“

Ani se nehnul, ale znám ho tak dobře! Jeho knír téměř úplně bílý se sotva zřetelně zachvěl a jeho mladé oči, temně modré jako rybník, ještě více potemněly... Jak mi je milé jeho vzrušení a jaká to pýcha po každé, když vím, že jediné mé hnutí rozbouří až ke dnu tmavou vodu toho pohledu...! Povídám dále:

„Ano, ramínko z Réziny košile... Pamatujete se, Renaude?“

Popel cigarety spadne mu na koberec.

„Proč sis to nechávala?“ zeptal se, aniž odpověděl.

„Nevím... Je vám to nemilé?“

„Velice. Ty dobře víš...“

Sklopí víčka, jak má ve zvyku, když chce mluvit pravdu.

„Ty dobře víš, že jsem z celého srdce usiloval, abych zahladil tu památku, která stojí mezi námi dvěma, abych...“

„Já ne, Renaude, já ne!“

Už už by ho to bolelo... Vyskočím, mluvím a ukazuji:

„Rozumějte mi, miláčku, nemusím před vámi skrývat ani jedinou myšlenku; abyste věděl, proč jsem si nechala ten hadřík, abyste viděl, kde jsem jej měla schovaný a v jaké společnosti?“

Sednu si, dám si na klín svou zásuvku.

„Tu je starý sešit ze školy, tu je obálka, do níž jsem při odchodu z Montigny vložila plátky bílé růže s červeným nádechem... Tady drobný hedvábný váček, žlutý a modrý, ošklivý a dojemný, jež mi upletla Lucie... Tu je telegram od vás... fotografie divadla v Bayreuthu, uschlá ještěřička, kterou jsem našla na zemi, podkova mé černé klisny, kterou musili porazit... Počkejte, tohle jsou všechny dopisy Annie Samzunové vedle Marcelových fotografií v dívčím kostýmu... Jsou tu růžové obálky, které pocházejí z cesty u Vrimesu, a kadeř mých kdysi dlouhých vlasů, stočená v prsten... Jste tu vy, hleďte: tato momentka, na níž vás zachytili v Monte Carlu, na které jste tak dokonale směšný a tak bezvadně elegantní! Proč bych si nebyla uschovala také ten hadřík tenkého plátna, kterému říkáte obvazové? Jest tady, aby mi připomínal jednu chvíli našeho života sobecké dvojice, která spáchala hloupost, že věřila – dlouho ne! –, že je možno býti tak ve třech... Nechte mi jej, Renaude, ať zůstane v té směsici bez dat, která jest naše minulost! Krátká a rozkošná a prázdná minulost, pohnutý život starostlivých lenochů! Do ní se nořím a zhlížím se v ní, lhostejna k budoucnosti, neboť tam nenalézám nic než nás samy...! Nikoli, nikoli, klamete se! Rézi je také *my*! Je to tuláctví trochu nebezpečnější, cesta, na které bych vás málem byla ztratila, na které jste pustil mou ruku ze své, drahý... Oh, kdybyste věděl, co se o tom napřemýšlím!

Jmenujte mne bez hořkosti svou ‚usedlou tulačkou‘! Vášnivě ráda budím svou bolest z oné doby, jako si v hlubinách teplého lůžka představujeme mráz venku, déšť padající nám na šíji, silnici na prašivé periferii, vyznačenou kvílejícími stromy... Neberte mi ani drobeček naší minulosti! Raději přidejte ještě prsteny k těm skvostům divošky, mezi něž zavěšuji květiny, měňavé lastury, kousky zrcadla, diamanty a amulety...”

1

Nebylo pro tebe místa, drahé dítě, v té zvučné a lesklé nemocnici, kde se každá plocha třpytí, změněna v led zrcadlením nebe, samého nebe – samého nebe! Zdaž by tu tvé oči, ty můj hloupý poklade, neztratily svůj pohyblivý vodový lesk do zlata, v němž jako by se ustavičně houpal stín větve...? A ostatně to zapověděli! I nech to, přečti si tohle psaní, aniž ti tesknota bude škubati koutky drahých úst a ohrnovati krátký horní ret... V mém pokoji visí na ledové zdi „Domácí řád“, na kterém všechny závorky mají tvar tvého hořejšího rtu: toť jediný umělecký předmět, jenž zdobí nahotu místnosti... Nech, pravím ti, nech, dítě, svého starého manžela ve čtyřech stěnách té ledárny; právě tak se dělá s rybou, která není dosti čerstvá...

Spaní se mi ještě nevrátilo, Klaudino. Jeden přelíbezný doktor, tak líbezný, že mi to připadá, jako bych se byl zbláznil a oni se báli odporovati mně, ujišťuje, že taková nespavost je docela normální. Skutečně, docela normální. Má ospalá včelko, která dřímáš tiše s hlavou v náruči, slyšíš je? To je docela normální – zejména z počátku. Čekejme na konec.

Až na tu maličkost, která nestojí za řeč, všechno je dobré. Slova jako „vyživovací úkazy“, „zažívací cesty“, „tlusté střevo“, „ochablost srdce“ (ochablost srdce, Klaudino!) odrážejí se od hladkých stěn mé světnice jako motýli...

Piš mi. Vidiš, jaké je mé písmo jasné a ostré? Protože si dávám záležet. Srdečný pozdrav Annie. A tobě jen má ubohá unavená ramena, neboť tebe mi zakázali...

Renaud

O Marcelovi nevím nic nového. Mysli na něj trochu. Předešlý měsíc míval mrzutě zapotřebí peněz.

Sedím unaveně s rukama otevřenýma, nehybná jako služka: vesnická nevěsta, která právě dočetla psaní od svého „krajan?“ odešlého na vojnu, nemá opuštěnějších očí, strnulejších myšlenek než já... Ta představa běhá tam a sem mezi Švýcarsy a Casamènem, únavně běhá s klapotem člunku, jenž pracuje na prázdno...

Nesmělý hlásek řekne za mnou:

„Jsou to dobré zprávy?“

Obracím se s povzdechem:

„Dobré zprávy, ano, Annie, díky.“

Sklání hlavu nad kroužek na vyšívání, jakýsi baskický bubínek, potažený květovaným hedvábím. Její hladké vlasy jsou dokonale černé, černé bez ryšavého nebo modrého odstínu, černé, že překvapují a těší oko. Když vidíte za jasného dne Annieiny vlasy, nesvádí vás žádné přirovnání, ani modravost vlaštoky, ani třpyt právě rozbitého antracitu, ani ryšavě černá barva vydry... Jsou černé... jako právě ony, tak je to. Sedí jí na hlavě jako hladká přiléhavá čapka, kterou pěšinka na straně pošinuje k uchu. Na šíji padá jí těžký, neuměle svinutý hřebčí ohon.

Není mírnějšího, svěhlařejšího, skromnějšího stvoření než Annie. Po útěku, který trval tři roky, po rozkřičeném rozvodu nezůstala v ní ani marnivost, ani hněv, ani nenávisť. Žije v Casamènu celý rok – celý rok? Kdo to ví? Ani já ne, jediná její přítelkyně... Její kabylská plet nestárne a sotva bych našla ve svěží modři jejích očí skrytou jistotu, že se sama zná lépe, že náleží úplně sobě samé. Zevnějškem je stále chovankou ústavu se svislými rameny. Prostřed té rezavé zahrady vypadá jako ve vězení. Ráda vyšívá, bez užitku a němě, sedíc u okna. Evženie Grandetová či Filoména z Wattevillu...?

Mně, lenošné tulačce, která ráda poslouchá, jak druzí cestují, nepodařilo se dostat ani slovo z mé vyšívачky s dlouhými řasami. Někdy se probudí, začne: „Jednoho dne v Budapešti, téhož večera, kdy jsem si nechala vynadat od toho kočího...“ – „Od jakého kočího, Annie?“ – „Od kočího... od takového... jako jsou všichni kočí... Nepovídala jsem vám to?“ – „Nikoli. Řekla jste tedy, že jednoho dne v Budapešti?“ – „Jednoho dne... Oh, chtěla jsem pouze říci, že v té zemi jsou tak špatné hotely...! A spí se tam špatně, kdybyste věděla!“ Nato sklopí řasy, jako by byla řekla nějakou neslušnost.

A přece viděla krajiny, nebesa a domy, jež cizí žula činí zelenavějšími nebo modřejšími než naše, viděla holé země, sežehlé sluncem, lučiny, jež skrytá voda činí pružnými a bujnými, města, ve kterých bych mohla říci se zavřenýma očima, jen po čichu, že jsou na druhé straně zeměkoule... Či všechny ty prchavé obrazy ještě nedostihly dna jejích očí?

Nyní právě žiji u Annie a snáším její přítomnost bez námahy, protože ji mám ráda jakousi živočišnou, cudnou láskou a protože je mi volno vedle ní, volno přemýšlet, mlčet, prchnouti a vrátiti se ve svůj čas. Já říkám: „Mám hlad,“ já zvoním na čaj, ochočuji nebo škádlím šedivou kočku a pes Toby mne fanaticky poslouchá. Ve skutečnosti jsem domácí paní já: vesele se protahuji v houpacích židlích a prohrabuji ohniště, zatímco Annie napůl sedí na rákosové židli a vyšívá s výrazem chudé příbuzné. Někdy pocituji dráždivý stud: opravdu, ona přehání svou nepřítomnost a bezvýznamnost... „Annie, už tři dni překáží v aleji zřícená zeď, víte.“ – „Ano, vím.“ – „Snad by bylo lépe říci, aby ji opravili?“ – „Ano, snad...“ – „Řeknete to?“ – „Když chcete.“ Zlobím se:

„To říkám kvůli vám, má drahá!“

Pozvedne své kouzelné oči, jehlu drží ve vzduchu:

„Já? Mně je to jedno.“

„Dobře, pravda! Mně však to překáží.“

„Řekněte to zahradníkovi.“

„Já tu přece nemám co poroučet!“

„Oh, máte, Klaudino. Poručte všechno, opravte zdi, řežte dříví, svázejte seno, budu tak ráda! Dejte mi iluzi, že mi nic nepatří, že se mohu zvednouti z této židle a odejít pryč, zanechajíc po sobě jen tohle načaté vyšívání...“

Najednou se odmlčí a potřásá hlavou, přičemž její hřebčí ohon šlehá jí ramena. A já dávám stavěti zeď, svazovati do otýpek suché dříví, klestiti stromy, svážeti otavu – to se rozumí!

2

Jsem asi měsíc v Casamènu – měsíc, co Renaud mrzne nahoře, docela nahoře v Engadinu. Není to stesk, co mne trápí, je to jakási *odloučenost*, amputace, tělesná nevolnost, která se nedá ani určití a kterou spojuji s hladem, žízní, migrénou nebo s únavou. Projevuje se krátkými záchvaty, malátným zíváním, zlobnou popudlivostí.

Ty můj fešáku! Nejdříve mi nechtěl nic říci, tajil svou neurastenii utahaného Pařížana. Počal věřiti medicinálním vínům, pep-tonu a železu, všem těm pepsinům, a jednoho dne mi omdlel na srdci... Bylo již pozdě mluvití o venkově, o klidném způsobu života, o nějaké cestě: ihned jsem uhodla na rtech zamlklých lékařů slovo sanatorium.

Renaud nechtěl: „Ošetřuj mne, Klaudino, ty mne uzdravíš spíše než oni!“ A četla jsem v matné tmavomodré barvě jeho zřítelnic žárlivou zuřivost, že mne má nechati samotnu v Paříži, takovou strašnou úzkost vlastníka, že mi z toho vytryskl smích i slzy – a že jsem přijela za Annie do Casamènu, abych udělala Renaudovi radost.

Zvedám se. Musím psáti kočárníkovi, tajemníku *Diplomatické revue*, kožišníkovi, který opatruje mé kožišiny, musím poslati do Paříže činži, a co ještě...? Jsem tím už napřed unavena. Renaud se staral skoro o všechno. Ah, jak jsem zbabělá a málo spolehlivá! Napíši především Renaudovi, abych si dodala odvahy.

„Já budu psát, Annie. Nepůjdete ven?“

„Ne, Klaudino, najdete mě zase tady.“

Její pokorné oči pasou po mém schválení; políbím letmo její zářivé hladké vlasy, které nikdy nebyly zkadeřeny ani zvlněny, její prostinké vlasy, z nichž je cítiti jen čistotného tvora. To rameno, které povoluje pod mou rukou... chuděrka... tu bych nechtěla objímat! Kdy mně bude vráceno rámě vyšší než já, na něž se vytahuji jako kočky, všemi deseti prsty, které se drží jako klíště? Miluji už jen polibky, které padají shora a pro něž zvracím hlavu vzad jakoby vstříc lahodnému letnímu dešti...

Moje přítelkyně vycítila cosi z mého pocelu:

„Klaudino... je opravdu Renaudovi dobře?“

Kousnu se pořádně do jazyka; neznám lepšího prostředku proti slzám.

„Opravdu, děťátko... Písmo má pevné, jí, odpočívá... Ba, žádá mne, abych pamatovala na Marcela. Marcel, myslím, už odrostl chůvám. Ráda mu pošlu peníze - i kdyby...!“

„Je velmi mladý, že ano?“

Spustím na ni:

„Velmi mladý! To právě ne! Jsme stejně staří, Marcel a já.“

„To jsem chtěla říci,“ domlouvá se Annie, která je dobře vychována.

Usmívám se na ni do zrcadla nad krbem. Velmi mladý... ne, já už nejsem velmi mladá. Uchovala jsem si postavu, volnost pohybů; mám stále hladkou pleť, ten přirozený šat, který mi přiléhá bez záhybu... a přece jsem se změnila. Známa se tak dobře! Mé kaštanové vlasy, stále hojné, zvlněné v prstence, tvoří rámec poněkud ostřejšímu úhlu brady, o níž lidé souhlasně říkají, že je duchaplná. Ústa pozbyla své veselosti a pod smyslnějším, ale také vpadlejším okem chvěje se dlouhá úzká tvář, už ne tak sametová, už ne tak plná: denní světlo již na ní vyznačuje rýhu - je to ještě důlek či už vráska? -, kterou tam trpělivě vytváří úsměv... Lidé to všech-

no nevědí, jen já sama postihuji začátek zkázy. Netrápím se tím. Jednoho dne řekne některá žena, která mne viděla: „Klaudina je dnes unavená.“ Potom za nějaký měsíc mne potká někdo z Renaudových přátel: „Viděl jsem dnes Klaudinu; zpropadeně zestárla za letošní léto!“ A potom... a potom...

Co na tom, nebude-li Renaud dbáti, že stárnu? Hlavní věc nyní bude, neopouštět ho již, nenechat ho zapomínat na mne ani čtyřicet hodin, aby neměl kdy vzpomínati na mne, na mne, kterou si oživuje každou minutu s rysy svěží dívky, jejíž horizontální oči, ret „jako závorka“ a bronzové vlasy učinily ho opět mladým milencem.

Až se vrátí, budu připravena: trochu modrého uhle mezi řasy, na tváře nádech pudru v barvě mé pleti, zkousnu rty, abych si oživila ústa... Můj bože, na co to myslím? Zdaž nebude má povinnost, abych pustila z mysli návrat na scénu, abych běhala, abych mu pomáhala v únavě po cestě, abych ho uchvátila a pronikla svou bytostí, abych zaplnila vzduch, kde on dýchá...?

Odvracím se od zrcadla, v němž Annieiny oči potkávají mé myšlenky...

3

Podzim zde oslňuje. Annie žije v tom žáru studená a pokojná, skoro netečná, a mne to pobuřuje. Casamène sedí na oblém rameni menší hory, zkadeřené nízkým dubím, jež říjen ještě neuštkl svým plamenem. Okolní krajina, kterou již miluji, spojuje v sobě drsnost jihu, kde duje mistral, s modrými borovicemi východu, a shora s terasy s hrubým pískem je viděti v daleku studenou řeku, stříbrnou a prudkou, kmitající se jako bělice.

Zahradní zeď se sesouvá na cestu, divoké víno potměšile ubírá mízu glycinám a růžové keře, kterých nikdo neomlazuje, rodí o polovic drobnější květy, stávají se z nich zase šípky. Z labyrintu dětinsky započatého dědem Annie zbývá divoká směsice javorů, břeků, křoviny, jakým v Montigny říkají „jericho“, houštiny staromódních vegelií. Jedle jsou sto let staré a druhého století neuvidí, protože jejich pně ovíjí břechtan a rdousí je... Která svatokrádežná ruka otočila na podstavci břidlicovou desku slunečních hodin, že ukazují poledne ve tři čtvrti na dvě?

Letité jabloně nesou zakrslá jablíčka, že by se mohla dát za klo-bouk, zato černá muškátová réva, tajemně živená, mohutně se vyšvihla, pokryla a polámala kurník, pák se zachytila ramene třešně a zatopila je listy, úponky a švestkově modrými hrozny, z nichž zrnka již opadávají. Nápadná hojnost sousedí tady s holou chudobou slézových skal, které vyrážejí ze země a na nichž ani ostružiny nemají kam zavěsiti své pichlavé plechové listy.

Anniein dům jest nízká stará budova o jednom patře, teplá v zimě a chladná v létě, obydlí bez okras, nikoli však bez půvabu. Mramorový štít nad vchodem – šťastný nápad děda, vzdělaného

dobrymi spisy – je celý žlutý, omšely a oprýskalý a pod pěti uvolněnými stupni schůdků večer zpívá ropucha milostným hrdlem, plným perel. Za soumraku loví poslední mušky, drobné larvy, které se skrývají v šterbinách mezi kameny. Chvílemi se na mne podívá uctivě, ale bez bázně, pak se opře o zeď rukou jako člověk a pak se vztyčí a chňapne... slyším, jak její široká ústa udělala „mop“ ... Když odpočívá, pohybují se jí víčka tak zamyšleně a pyšně, že jsem se ještě neopovážila oslovit ji... Annie se jí bojí, proto jí neubližuje.

Trochu později přijde ježek, kazimír, tvor lehkomyšlný, odvažný, strašpytel, který běhá sem tam jako krátkozraký, zmýlí se v díře, hltavě žere, bojí se kočky a dělá rámus jako puštěné podsvinče. Šedivá kočka ho nenávidí, ale nepřibližuje se k němu a do zelené barvy jejich očí stříkne jed, jak se na něj podívá.

Ještě o něco později zavadí mi o vlasy malinký útlý netopýr. To je chvíle, kdy se Annie otřese, vejde do domu a rozsvítí lampu. Já zůstanu ještě trochu venku, abych sledovala lomené kruhy „létavé myši“, která vrzá v letu jako nehet na skle... A pak jdu do salonu růžově osvětleného, kde Annie vyšívá pod stínidlem...

„Annie, já mám Casamène tak ráda!“

„Ano? To je štěstí!“

Je upřímná a něžná, všecka snědá v růžovém světle.

„Mám jej ráda, představte si, jako věc, která mně patří!“

Modrá barva jejich očí lehce potemní: toť její způsob, jak se zardívá...

„... vám se nezdá, Annie, že Casamène je dojímový a melancholický kout na konci světa, doupě tak dokonalé, tak vzdálené od přítomné doby jako tento daguerreotyp vašeho dědečka?“

Je na vahách:

„Ano, kdysi jsem jej milovala, když jsem byla malá. Věřila jsem v labyrint, v nekonečnost aleje, která se vrací sama k sobě... Zošklivili mně Casamène. Odpočívám si tu... ukazují se tu... tady nebo jinde...!“

„To je divné!“ povídám a vrtím hlavou. „Takové místo bych ne nechala nikomu; kdybych měla Casamène...“

„Máte jej,“ řekne potichu.

„Ano, mám jej... a vás s ním... ale...“

„Casamène je váš,“ trvá na svém Annie se svou umíněnou mírností. „Já vám jej dám!“

„I vy blázínku!“

„Ne, ne, žádný blázen! Uvidíte, dám vám Casamène, až zase odjedu...“

Vyskočím a dívám se jí přímo do tváře. Přestřihla navlečené hedvábí a klade nůžky podle sebe. Zase odjeti! Vypadá, jako by se tu byla usadila na věky!

„Myslíte to doopravdy, Annie?“

„Že vám dám Casamène? Ovšem, doopravdy.“

„Ne, to ne, ale..., že chcete zase odjeti!“

Nechá mne chvíli čekati, dívá se po očku na zářící okno, na něž se tlačí těžká noční tma, a zvedne prst:

„Pst!“ udělá. „Jistě ne dnes večer...“

Její záhadný obličej mne naráz vzruší. Je takové blaho viděti někoho, jak vystoupí ze sebe samého, jak se ukazuje - z pýchy, z nevědomosti či z pouhé zlomyslnosti, která chce překvapovati - jak se ukazuje na světle a říká: „Nejsem, co jste si o mně mysleli!“ ... Je rozkoš přimknouti se k těm, kdož nás klamou, kdož nosí lež jako vyšňořený šat a svléknou ji jen z rozkošnické touhy po nahotě. Nemilovala jsem Renauda méně v době, kdy mne klamal, a kdo ví,

nezůstal-li mi obraz Rézin dražší pro to, co mi skrývala, než pro to, s čím se mi svěřila...?

Ta trpná Annie, nad kterou jsme s vlídným soucitěm krčili rameny, kdo by to byl do ní řekl? Setřásla se sebe manžela i manželství, prostě, bez hluku, jako ti povolní psi, které uvazují a kteří si stáhnou zavřený obojek, když se chtějí jen trochu podrbat za ušima...

„Vy chcete odjet, Annie? Zase odjet!“

Vysává si prst, do něhož se píchla, a pokyvuje hlavou jako dítě:

„Neřekla jsem nic takového... Dejme tomu... udělám si výlet...“

Jak mne baví! Nasadila si tvář dokonalého notáře se rty zapečetěnými úředním tajemstvím.

„Ty má dobroto! Annie, u mne nepotřebujete dělat tolik okolků! Chcete odjet? Jeďte! A má přítomnost vás nesmí zdržovat, prosím!“

„Nezlobte se, Klaudino! Nejde o odjezd... ještě ne... Až...“

„Až?“

Poposedne si se židlí ke mně, stáhne mé ruce do hnízda mezi mými koleny a tam je hladí, jako by tak uspávala své vlastní srdce, své srdce, které by tak rádo mluvilo, tak rádo mlčelo... Opět se dívá po oknech, jakoby s obavou, že tíže té sladké noci, která na nich leží, je roztrhne na kousky...

Je tajemně jako o půlnoci. Ani hlásek sem nepronikne ze vzdálené kuchyně, ale nahoře běhají po podlaze myší tlapky s drápy... silnější vítr chvílemi sráží do krbu vonný dým borového dříví a šedivá kočka ohlašujíc chladno, složila pod sebe své čtyři pracky. Jasná lampa ozařuje Annieinu sukni až po pás; ale její tvář, protáhla jako lískový ořech, zůstává v červenavém stínu, podobna sošce z růžové hlíny. Drží mne za ruce, je těsně u mne, otvírá a zavírá ústa, bude mluvit... nebude... bude...

„Poslyšte, Klaudino...“

„Poslouchám, miláčku.“

„Vy nevíte, co je touha odjeti pryč?“

„Hm... o tom by se dalo mnoho mluvit a bylo by snad přehnáno, kdybych tvrdila, že v jistých chvílích... netoužím vydat se na výlet...“

„Nesmějte se! Chtěla bych, abyste mi rozuměla. Touha po cestách... je spousta lidí, kteří ani netuší, co je to. Je to nemoc, otrava; ani to není myšlenka, Klaudino, přísahám vám, že to má sotva co společného s představami... Spíše bych to přirovnala k... k nádoru, který nosíme v sobě a který pomaloučku dozrává a je nám den ze dne těžší... Když jím, když spím nebo vyžívám, mám tady, zde, všude kolem tu věc, která mne neústupně táhne: touhu odjeti pryč. Kdo by to řekl, ne? Neumím dělat tajnosti...?“

Její ruce i ramena činí dojímavá gesta jako nemocný, kterého prohlíží lékař, hledá, kde ji bolí, sahá si na hlavu a boky; její oči, večer slézové, se mne vyptávají... Hladím jí vlasy, abych ji uklidnila:

„Chudáčku! Měla jste mi to říci... Která země vás tak silně láká?“

Unaveně pokrčí rameny:

„Cožpak vím? Mně je všechno jedno, jen když...“

„Oh, pak... stačí jen si koupit okružní lístek na dráhu.“

Neusměje se a pokračuje:

„Pamatujte si, Klaudino, neříkám, že pojedu. Chtěla bych jít!“

„A přemáháte se. Tak si lidé kazí zdraví!“

„Oh, mé zdraví... zkusilo jiné věci!“

Zvláštní neurčitá ironie šlehla jejím zrakem. Ucouvnu trochu, jako by mi byl náhle někdo přestrojil mou Annie za drobnou prostitutku:

„Jak jsem to mohla vědět, Annie. Jindy jste mi říkala všechno.“

Lžu, protože Annie o sobě nikdy mnoho nenapovídala. Ale má výčitka se jí dotkne:

„Chtěla bych vám říci všechno, Klaudino... ale je toho tolik, tolik, tolik!“

Při každém tom slově „tolik“ padá jí hlava níž, jako se na třikrát vylévá nahnutá nádoba...

„Povíte mi jen to nejhorší...“

Týž pomalý smyslný pohled, který se odvrací... sveze se mi k nohám v dětinské potřebě tělesné pokory, s ženským pudem padati na kolena a zbožňovati:

„Všecko jsem dělala, Klaudino, všecko! A nikdy jsem to nikomu neřekla!“

Pak složí hlavu do mých rukou a čeká... na co? Že jí vyhubuji, že jí dám za pokání tři desátky růžence? Že jí dám rozhřešení...? Dobírám si jí:

„Všecko? Mnoho toho není, víte! Často jsem melancholicky přemýšlela, jak jednotvárné jsou věci lásky.“

Zvedne rozčuchanou hlavu, ukáže ústa užaslá zděšením, oči, které jako by zase byly zmodraly v šeru mého klína:

„Jak jsou jednotvárné... Ano, s vámi je těžko, skutečně!“

Vybuchnu smíchy, tak je upřímné, plné obdivu a nelíčené úcty, tak je úplné její přiznání k „věcem lásky“...

„Klaním se, Annie, klaním se... *jemu* především!“

Vstala, utahuje si skromně přezku u pásu, připíchne si černou kadeř, která jí visela do zkormoucené tváře.

„*On* neexistuje, Klaudino.“

„Ah, mám tedy říci *ona*?“

Prohnané hádě, jež jsem pokládala za mrtvé, mrská sebou v mém nitru... Ale Annie se tiše zpovídá:

„Taky ne! Jsou to... *oni*.“

„Oni. Ah, tak!“

Více nedovedu říci, zkameněla jsem. Oni! Kolik? Sedm, či tři sta? Dvojice, či pluk? Oni! Mám pocit jakési úcty, vážnosti, jakou vzbuzuje nemožnost, já, jejíž divošská kůže se nemohla dáti nikomu jinému než jednomu jedinému...

Mému vzdechu odpovídá jiný... vzdech zchváceného psa Tobyho, takový hluboký směšný vzdech buldočka, jež jako by mu vyrval z pohnuté hrudi smutek světa... Pes Toby má takt a smysl pro situace. Annie má vlhké oči a směje se malátně a pes Toby obrací k nám bílé oči zbožňujícího negra... Napětí povolí a končí se bláznivým smíchem a Annie mi padne do náručí.

„Všecko vám povím, Klaudino...! Aspoň všecko, co vím.“

„Jakže? Co víte? Je to náměsíčnost?“

„Nikoli... Nechte mne zase vyšívati, abych se sebrala.“

Očekávám pěknou historku, pohodlně zabořena v lůno křesla jako v sedací koupeli. Naproti sobě mám hlavu Annie s vlašťovčím účesem, která vyniká vedle nevkusně křiklavých kretonových čalounů a svou otevřeností budí důvěru. Má přítelkyně se sbírá tuze dlouho: bojím se, že ztratí odvalu, a začnu:

„Byl jednou...“

„Byl jednou,“ opakuje, „jeden hotel v Badenu na břehu říčky, kde bylo zakázáno plivati, kolem něho trávník a ten zametali každé ráno žíněným smetákem... Bylo strašné vedro, hudba všude, elektrické světlo ve všech koutech, pokoje bělostné, velmi veselé, a to jsem já nebyla. Byla tam zářivá jídelna s tisícem stolků a diamanty na ženách a muži oblečení jako pes Toby, v černém, s oslnivou bělostí náprsenek. Ah, jak jsem byla černá po pleti i po duši takové záři...! Musím vám říci, že u stolku, který byl vedle mého, měla jsem sou-seda...“

„Ah, ah!“

„Zvedl mi slunečník... Ne, tak to nezačalo! Potkala jsem ho na schodech, a on mi řekl... Ne, to mi neřekl nic; ale konečně jsou takové pohledy, že ano? A při stole také... Oh, Klaudino, já už nevím, co říkám! Nikdy nebudu moci všechno vypravovat... Vypadá to tak surově v tak málo slovech...“

Zamotá navlečené hedvábí, vyráží na ní pot a teskní.

„Ale to nevadí, hošku! Mluvte stručně, stručně: jen hlavní linie!“

Byla udýchána, odpočine si trochu, klopí víčka, skrývá pohled a mluví tišším hlasem:

„Nuže tedy... Jednou večer přišel do mého pokoje, a já jsem neznala jeho jméno. Považte...! Byl krásný, tmavý jako já, měl tak velitelský výraz, že jsem vzpomínala na Alaina a že jsem pocítila, že mne opouštějí síly, jako bych měla padnouti... Zdálo se mi, že se vše počíná znovu, že mne osud trestá za to, že jsem odešla, že mne zase zotročí nové jeho, horší, než bylo první...“

„A pak?“

„A pak, bože, jak vám to říci...? Jen se mne dotkly jeho nahé ruce, a už jsem nevěděla, kdo jsem, a on, to mně bylo zcela lhostejno, že ho nemohu nikterak jmenovati jménem...! Mluvil se mnou strašnými slovy...“

Odvrací se ode mne a vidím, jak jí nabíhají svaly na krku...

„Naučil mne... hanebnostem, věcem, které nikdo nedělá... nebo aspoň já jsem tak myslila... Zacházel se mnou jako...“

„Jako s nevěstkou...“

„Tak...! A já jsem všechno snášela bez odporu: zdálo se mi, že se koupám, že jsem už jen pokožka, jejíž póry mají pět smyslů, aby chutnaly hřích... Pomyslete... pomyslete si, že jsem se na něj skoro ani nedívala! Podívala jsem se na něj důkladně jednou, abych naráz poznala jeho krásu bez ušlechtilosti, bělost jeho zubů i očí, stínované hrboly jeho svalů, lesk jeho příliš kučeravých vlasů – a pak jsem

zavřela oči, abych lépe cítila... Jednu chvíli, vzpomínám si, bylo mi špatně jako po houpačce, otevřela jsem oči, ležela jsem napříč přes postel, téměř u země, hlavou dolů a viděla jsem jen spodek křesla, vzorek koberce, černý konec svých zapletených vlasů, který ležel na zemi... Bůh ví, co se mnou asi dělal v tu chvíli...!“

„Vy jste ani nebyla zvědavá, abyste se na to zeptala?“

Sejme prsty ze zahanbené tváře a její prázdně azurové oči, v nichž zornička tvoří jen černou inkoustovou tečku, pozorují, hledíce do mých, palčivou vzpomínku...

„Viděti je vedlejší,“ šeptá unaveným hlasem.

„Nejsem stejného mínění s vámi, Annie.“

A to, co vyvolávám z minulosti, ze včerejška, působí, že si koušu do rtů podobu jiných rtů...

„Ale nazítří, Annie?“

„Ah, Klaudino, to je přitom nejhorší! Ovšem, ráno, sama a sama, ani jsem se neodvážila podívat se na sebe do zrcadla... Umírala jsem hladem a nezvonila jsem o čokoládu, křičela jsem na sebe: ‚Bídnicie, ty můžeš ještě mysliti na jídlo, ty chceš žít jako – ostatní lidé! Sejdeš dolů, potkáš toho... to individuum, sedneš si v téže jídelně jako on, snad tě pozdraví, a ty ani nevíš, jak se jmenuje! ...“

„Já bych byla běžela zeptat se do kanceláře hotelu.“

„To jsem taky udělala,“ řekne naivně.

„Jsem jista, že měl krásné španělské jméno s příhrádkami, he, se samými y, která je dělila?“

„Ale kde!“ volá skoro uraženě. „Jmenoval se Martin.“

„Ani ne Martinez? To by býval mohl dobře udělat vám k vůli, opravdu.“

Skloní šíji, nikoli tak rychle, abych neviděla její zvláštní úsměv, úsměv neznámé Annie.

„Udělal pro mne tolik...,“ namlouvá si s dalekou něhou.

„A potom, Annie, druhou noc?“

„Druhou noc?“

Obrátí na mne široce otevřené čisté oči a řekne hrdě:

„Druhou noc jsem složila své věci a odjela jsem do Norimberku.“

„Ah...! To je hloupé...! Proč?“

„Měla jsem strach,“ šeptá Annie, klopíc víčka... „Strach, aby to nezačalo znovu, strach, abych se nestala každodenní kořistí toho člověka, strach o svou svobodu! Oh, o svou svobodu opět zcela novou a neobratnou...! A pak, opravdu, Klaudino, ten chlapík, nuže, já myslím, že on mi vzal mou růžovou perlu...“

Co říci? Chudák Annie... dobrodružství je všední a bylo by kleslo do prostoty, kdyby trvalo jen o noc déle...

Annie mlčí... nad jaký obraz se sklání? Nad vzorek koberce, nad spodek křesla, nad konec černého copu, který visí z její šíje, jak leží naznak...

„Annie...! Annie...!“

„Co?“ vytrhne se ze sna.

„Pokračování...! Hlava druhá... druhý božský poutník...“

„Mám žízeň,“ vzdychá.

„Ano, napijete se. Ale nejdříve mluvte. Nebudu teď zvonit, nebudu sem volat Augustinu, aby vás viděla rozpálenou a rozcuchanou a myslila si kdo ví co...“

Povolí mé prosbě, jako povolila žádosti neznámého.

„Nepřijde hned pokračování, Klaudino. Prchla jsem před tím člověkem, jako jsem dříve prchla před Alainem; v té době jsem se snadno bála a první dni jsem se domnívala, že jsem se osvobodila od sebe jako od něho. Ah, Klaudino! Tady vlastně začíná ta bída... Smutek, Klaudino, smutek v nejtělesnější podobě, nejpalcivější, lehkověrně nejzoufalejší... Ano, lehkověrně, nerozumíte? Abyste věděla, já jsem věřila hloupěji než děvče z penzionátu ve výluč-

nou moc toho neznámého, před nímž jsem prchala! Věřila jsem až k pláči, že svrchovaná náhoda mne vrhla nahou a poslušnou do cesty tomu člověku, člověku z mého masa, mému mužskému ‚dvojníku‘, jehož jsem byla jako vyhloubený a přesný otisk...

V den, kdy mi z badenského hotelu odpověděli telegraficky – neboť jsem tam byla psala: ‚Pan Martin odcestoval neznámo kam,‘ – Klaudino, v ten den jsem hlasitě křičela vzpínajíc ramena za vším, co s sebou odnesl! Chtěla jsem zemřít, chtěla jsem poslat lidi z detektivní kanceláře, aby po něm pátrali, chtěla jsem vypít éter... až...“

„Až, miláčku?“

Položí mi hlavu na rámě se šťastným vzdechem vysvobození.

„Až jsem shledala, že jiný muž, že více jiných mužů, že mnoho jiných mužů mi může dáti, co oplakávala má polonevědomost...“

Jaký to opis...! Oddálím od sebe, abych ji lépe viděla, hlavu Annieinu. Má zavřená víčka, zmámený úsměv panny, která zemřela patříc v tvář andělům... Mluví však a vroucnost její vděčnosti – ‚díky všem!‘ – se projevuje tak dojemně, že nemohu zůstat nezmatena...

„Od toho dne, Klaudino, jsem věděla, zač stojí život...! Zahrada, ve které možno všechno trhati, všechno jísti, všechno opustiti a ke všemu se vrátit... Měnití neznamená býti nevěrná, protože opravdu miluji a činím šťastnou jen sebe samu... Ah, Klaudino, jak jsem se dívala na muže otevřenýma očima a plnýma víry, na všechny muže, po tom hochu, který byl druhý...“

„Jaký hoch?“

„Poslíček hotelu v Karlových Varech. Znáte Karlovy Vary? Tam jsou ještě Židé v židovském kroji, v kaftaně naškrobeném špínou, s krásnými kristovskými kučery a s malým nočníkem na hlavě. Jsou tam Rakušané, kteří v chůzi plivají okolo sebe...“

„Ano... Poslíček...?“

„Byl rozkošný!“ prohodí Annie s bezděčnou nenuceností. „Vybírají je schválně, víte. Plavovlasý Vídeňáček, svědomitý – vzor dobrého služebníka...“

Nyní mluví ta neznámá Annie, upřímná, nestoudná, znalecký úsměv jí ohrnuje rty. Rozkošné rozčilení z objevů hřeje mne v tvářích...!

„... vzor dobrého služebníka, vám povídám! Stále se bál, že nedělá dost a dobře. Přinášel mi nahoru poštu ráno a večer; vzpomínám si na jeho růžový obličej onoho večera, když mi uctivě oznamoval, drže v ruce premovanou čapku, že ho v našem poschodí na dva dny vystřídá jeho kamarád Hans...“

Směje se, ležíc mi zády na kolenou; směje se drobnými nervózními vzlyky, jako se kašle. Pozor, směje se příliš mnoho! Máme mrzutý nervový záchvat... Nikoliv... Díkybože, volají k večeři...!

4

Po důvěrnostech, ne, po Annieině výbuchu zůstala jsem jako rozlámaná. Chtěla jsem viděti „krajiny její duše“ – ukázala mi kus té krajiny, Maugis by řekl, až mne to zchvátilo! A náklonnost, kterou k ní chovám, změnila se asi bez mého vědomí: mám k Annie spíše úctu než zájem. Ulevila si, a jak slepě, ale trochu se na ni hněvám, že mi tak rychle vyzradila své tajemství. Či spíše, chtěla bych, aby to tajemství bylo jiné, jedinečnější, aby se více lišilo od tajemství tak mnohých žen, aby bylo výjimečnější... Ah, jak byl vinen její manžel! Lidé ani nevědí, co žena dává v sázku, když hned napoprvé spí s hlupákem... Podřízený čtvrtbůžek, povýšený k robotám lásky, ochránil Annie od toho, čemu má stará Mélie říkala „ošklivé nemoci“, sluší se poděkovat mu za to. Statečnost mé přítelkyně rovná se její neznalosti nebezpečnosti: Brioux posud nepronikl až do prostých duší...

5

Dopis mého drahého miláčka ujišťuje mne, že se mu daří dobře:

„... Dlouhá krytá galerie zalitá sluncem, lehátka, tvůj starý manžel leží zaobalen v pokrývce, ovzduší jiskřivé a zářivé, tak zvučné, že z počátku zraňuje a pak okouzluje... slunce čisté a klamné, studené a zlaté jako horské víno...“

Jak je smutno, vím-li, že je jako druzí nemocní! A proč se má hrdost tak usilovně upíná v mém srdci jen ke *zvláštním* bytostem? Vše, co je činí takovými, jako jsou ostatní lidé, popuzuje mne proti nim i proti mně. A pak cítím, jak je mi těžko psáti Renaudovi upřímně...! Nemohu více než milovati ho, žel! Příliš mnoho jsem žila s ním, proti němu, v něm; mé dopisy jsou hned levé, vychladlé nebo se krouť jako slečinka z ústavu, která se upejpá a nechce hráti svůj rozmarný valčík... Pozná mne v nich aspoň? Uhodne, že jsem napjatá, rozmrzelá a zlá jako ve chvílích, kdy ho nejvíce miluji? Jeho nepřítomnost, můj pobyt v Casamènu vzdalují mne od minulého života, a já se cítím sama, i když je tu Annie, hluboce sama...

Zdaž je na světě mnoho žen tak osamělých, jako jsem já i při Renaudovi, kvůli němu? Či je to zcela prostý a společný osud těch, které jednou a navždy daly všechno, co měly?

Nemám kolem sebe ženských přátelství – Annie je pouze jemná společnice... Jediná zlá i sladká vzpomínka, obraz trnitého květu s černými a růžovými skvrnami, který nám oběma zakrvácel prsty: Rézi... My o ní už s Renaudem nemluvíme. Zbyl v nás strach, stud, temná žárlivost i ješitnost, že jsme trpěli jeden druhým, skryté

uspokojení z dobře zasazené a oplacené rány... Co je po všem ostatním? Což bych za hodinu nezapomněla na všechny, kdo mne nazývají svou přítelkyní? Když Renaud není se mnou, jest jediné srdce, na něž se vrhám a choulím se v něm ještě osamělejší: srdce, z něhož vycházejí hluboké kořeny stromů, tráva s tisíci mečičky – z něhož se líhne mladý a čilý hmyz s tykadly ještě svinutými, užovka vodově lesklá jako skrytý potůček – z něhož vyráží pramen, osení i planá růže...

Až mně bude chyběti smysl života, který se jmenuje Renaud, zda v sobě naleznu – já, na kterou kdysi samota působila jako opojivý nebezpečný lék –, zda naleznu v sobě samotné tu hořkou a omlazující posilu, jež mne chránívala, když jsem byla zasmušilá a ochablá, touž duši?

Narodila jsem se opuštěná, rostla jsem bez matky, bratra i sestry, po boku prudkého otce, kterému bych bývala mohla být poručnicí, a žila jsem bez přítelkyň. Což ta mravní osamělost nevytvořila ve mně toho ducha právě dosti veselého, právě dosti smutného, který vzplane pro maličkost a zhasne pro nic, ani dobrého ani zlého, celkem nedružného a bližšího zvířatům než člověku...? Mám statečnost, tělesnou statečnost – krásná zásluha, když se nic nebojíme! – krásnou důvěru v nervy, které mne poslouchají a kterých smysly ušetřily. Počestnost... snad, ale která se obléká jako lehká ženská. Soucit, ne však pro ubohý druh, k němuž náležím, protože často sám si volí svou bídu a ostatně i způsob, jak býti dobrý a zamilován zároveň...? „Zamilován“, žalostné slovo, aby vyjádřilo tolik věcí...! *Prostoupen* láskou, toť výstižnější výraz... *Prostoupena*, to je právě to, *prostoupena* od kůže až do duše, neboť svrchovaná láska tak do mne všude vnikla, že jsem skoro čekala, že uvidím, jak mé vlasy a pleť mění barvu...

6

Zdejší zvířata jsou roztomilá. Jsou to pes Toby, starý přítel, a Peronka, novopečená samovládkyně. Zním psa Tobyho odedávna a jeho znalost našeho plemene už ho poučila, že já jsem jeho pravá paní: dívá se na Annie jako na filiálku. I pětiletý si uchoval dětskou duši, v níž všechno je čisté, i lež. Jeho citlivé buldočí srdce stále jen jen puknout, ale nepukne. Tajemně vzdychá jako jeho sestra ropucha, ona druhá kropenatá tuponoska s krásnýma očima, a běží-li udýchán a pln vzteku na „syčáky“ obuté v prach, považuje za opatrné přejít do pole, když prostřed pěšiny se modlí svatoušek ve zbrani, kudlanka nábožná!

Peronka nemá těch chlapeckých strachů. Byla přijata pohostinsky, když umírala hladu v trávě, kde ji našla Annie; má na sobě skromně šedý šat, ale látka je jako nejlepší hedvábí, samet, který se rozplyne v ruce a stříbrně hraje na slunci. Nic nápadného, nic společného s portugalčkami, které jsou strakaté jako papoušci. Dva černé náhrdelníky na krku, tři náramky na předních tlapkách, svalnatý ocas a výrazná brada, pár očí královsky zelených, jež na vás hledí zpříma, drze, lichotivě, v koutcích vypouklé, podškrtnuté uhlem – podrážděná Peronka by necouvla před Bohem Otcem, ba ani přede mnou. Bručí, líže, kouše a bije a celý dům poslouchá jako jedna fiala. Onehdy řekla o ní Annie:

„Peronka mi připomíná mou švagrovou Martu, ale je sympatičtější.“

Bouřlivá jako pes, Peronka plní Casamène holubičím vrkáním a pískavými zvuky. Když svítí lampy, jásá, trhá noviny, krade klubka, obouvá si neviditelné střevíce a uhání jako hříbě, vrhne

se doprostřed stolu a tam se z ní stane malý přátelský beran, který nám vráží do brady svým silným čelem, drhne Annieinu tvář jazykem jako kartáček na zuby a mé hlavy použije za můstek ke skoku na krb.

Již mne miluje, já však nezapomínám na svou drahou někdejší Fanchettu... Milá bílá Fanchetta, která měla takovou hezkou duši moderní maloměštky a tak svědomitě se přizpůsobovala všem věcem života! Spala velmi pevně, hodně běhala, jedla dlouho, horlivě lovila. Stačila trochu špičatější kost z kuřete... a zelenavé zlato jejích očí se zakalilo, její drápy sekaly do vzduchu a rvaly její oblý bílý holubí krk – a bylo po Fanchettě...! A tak jsem za sebou nechala tatínka, Fanchettu i Mélii – předhonila jsem je, jdu trochu dále, ne však o mnoho dále...

Mélie mne opustila, když najednou zestárla, když na ni padlo neuhů jako na svatou Litvinnu, zkroucená revmatismem, zduřelá vodou, hluchá, slepá, kdo ví, co ještě? Takže při zprávě o její smrti bylo možno jen říci: „Konečně!“

Můj výtečný otec, můj otec s trojbarevným vousem zahynul mezi svými knihami, bác... rovnou na nos, snad z roztržitosti, on, který tak snadno zapomínal snídati nebo uvázat si kravatu. Jen pomalu jsem pochopila, že je mrtev, za několik dní, když ozvěna jeho krásného urážlivého hlasu dozněla mezi stěnami domu, kde jsem ho hledala z pokoje do pokoje s neodbytností důvěřivých psů, kteří vědí, že jejich pán je pryč, a přece slídí, vyrážejíce čumákem dveře: „Tady není. V pokoji vedle? Ne. Vraťme se do prvního, snad se tam zatím vrátil, co jsem prohlížela tenhle...“

Dopisy Renaudovy přicházejí jeden za druhým a dni se krátí. Můj drahý chlapík propadá dojmavé slabůstce příliš dobře ošetřovaných nemocných, kteří se na stará kolena začínají zajímati o hru svých vnitřností, objeví, že mají játra, žaludek a nadchnou se definicemi, které nic nevysvětlí. Do jeho dopisů vplétají se odborné výrazy; užívá jich nyní bez ironie, s trochou onoho povýšeného důrazu, v němž si libují posluchači lékařství. Obvyklé vážení působí mu každý den chvíli úzkosti a jméno jakéhosi Coucheroux, neurastenika, vzácného případu v sanatoriu, vyskytuje se třikrát na čtyřech stránkách... Nejsem zlomyslná, nikoliv... ale nechte nás čtvrt hodiny o samotě, jmenovaného Coucheroux a mne, a pozná novou léčbu těžké neurastenie...!

Tohleto směšné psaní Marcelovo! Zkouší velikou pumpu, ale tak velikou, že se ani nezlobím. Tři tisíce franků! Stůně, chudáček. Což mám tři tisíce pro jeho kušničku unavené holky? Hezká stofranková bankovka a půl tuctu ironicky roztomilých řádků – a mé svědomí nevlastní matky má pokoj.

8

Annie, která zase upadla v mlčení, jako by od záchvatu onoho večera byla nějaká nejistá. Chodí neslyšně, plíží se okolo mne s kajícím půvabem kočky, která rozbila vázu...

Dnes ráno seděla rozespálá na schůdcích s uvolněnými stupni, které se houpají pod nohou jako špatně položené kameny, značící přechod přes potok... Hodiny byly sedm a já jsem vycházela z labyrintu, zmáčená rosou, s hejlem na nose a s prsty jako roubíky, s košíkem na ruce. To říjnové ráno páchlo mlhou, kouřem z dříví a tlejícím listím, až mne omamovalo. Fresnois mně připadalo drsnější, kloubnatější skalinami, jež prorážejí travou, sežehlejší sluncem i mrazem... Pronikavý výdech rezavého úsvitu vytáhl mne z postele až ke hnízdu zmalátnělých vos, po nichž jsem pásala...

„Chcete oříšek, Annie?“

Vytáhne ruku z bleděmodrého pláště, který má barvu jejích očí... Cop jí visí na záda a studený vzduch ještě zdůrazňuje onen výraz nemocného Arábka, jež jí dodává jasné ráno... Zadržím jí ruku:

„Hloupá, aspoň se podívejte, co je to!“

Naklání se chvíli nechápavě k mému košíku plnému hrubého zrní, žlutého a černého, s opálovým leskem, které se slabě zachvívá... Sebrala jsem na lopaty té těstovité hmoty zmalátnělých vos a běžela jsem je spálit do kamen, jak mně bylo ošklivo z jejich zápachu po vosku.... Annie je pozoruje bázlivě, klidně, ruce má za zády...

„Co děláte, že jste vzhůru v tuto hodinu, hošku?“

Pozdvihne víčka těžká řasami, opuchlá ospalostí – či bezesností?

„Telegram... přinesli vám do pokoje telegram, Klaudino, a vy jste tam nebyla. Tož jsem vás hledala.“

„Telegram...?“

Renaud? Nějaká nehoda, což? Oh, ten špinavý zalepený modrý papír...! Zůstanu skloněna nad ty řádky bez rozdělovacích znamének jako Annie nad košíkem s vosami...

Annie se roztřeše rozčilením a zimou.

„Co je, Klaudino?“

Podala jsem jí telegram celá hloupá:

„Mohu přijeti? Ztratil jsem hlavu. Marcel.“

Ulehčilo se mi a zlostně jsem se rozesmála:

„Tohle je řízná depeše! Ne, ale co tomu říkáte? Ah, kdyby tu byl jeho otec! Počkejte, já mu taky pošlu telegrámek a ten si nedá za rámeček!“

Annie neříká nic – z opatrnosti nebo z lhostejnosti – a já zuřivě míchám koncem lískového prutu svou kaši mrtvých vos...

„Co uděláte, Klaudino?“ odváží se konečně.

„Napíše Renaudovi, na mou věru...! Totiž...“

Nikoli, nemohu psát Renaudovi, nesmím prolomit křehkou škebli jeho poklidu, hrát si s recidivou, prodlužovati dobu k jeho uzdravení, nesmím ani o hodinu zdržeti den, kdy mne přemoženou slabostí zase vezme v omladlé náručí.

„Annie, řekněte mně vy, co mám dělat?“

Sešpulí zkušená ústa a prorokuje nazdařbůh:

„Má drahá, nechte ho, ať přijde, to dítě: uvidíme...“

Nevyjdu ze zlosti. Míti tady Marcela! Snesu ho v Paříži, jsem shovívavá k jeho neřesti, bez hněvu proti jeho čmuchalské ženské zlomyslnosti. V podstatě se nemění: prožívá pouze proměny – smím říci měsíčky? – jež ho přetvořují, rozněcují nebo zmalátňují a po nich stává se opět sám sebou. Pro Renauda a pro mne je Marcel stále osmnáctiletý uličník se sprostými návyky – a přece, počítám-li dobře, týž rok nám bylo dvacet sedm let...! Vede jednotvárný život maniaků, byrokratů a nevěstek – zvláště nevěstek. Často zívá ochable a vysíleně, protahuje ramena, prohýbá se v kříži a volá: „Bože, jak se nudím! *Nemám* nikoho dnes večer!“ Je zvyklý říkati, že nějaký promenoir v music-hallu „se vyplácí“, že „z toho elegantního Angličana v téhle sezoně nic nekouká“, že „ten a ten, takový pořádný chlapec, upadl mezi holotu“. Celé hodiny mi povídá o hanebných obchodech Estetického ústavu, kde všecko je za dva dvacetifranky, má drahá, a kde krémy jsou vražedné pro pleť. Vykládá o kdoulové vodě, o sterilizovaném lanolínu, je nadšen sofijskou vodou, roztokem benzoe a růžové vody, pije kyselé mléko a masíruje si spodní víčka. Zасыpává dotazy Kalliopu van Langendonck, vyptává se u té ionské krásky, co je „dobré pro kůži“ nebo „špatné pro kůži“... A pak se náhle ztratí na tři neděle, objeví se zase zmořený, bledý a růžový jako svlačec, horečnatý, už nemluví a sotva odpovídá. Tu mi chvatně hází krátké důvěrnosti, jmenuje věci pravým jménem a přepíná počestnost naší krásné řeči: „Skvost, Klaudino, dušička dívky z ústavu... Je v kasárnách v Château d’Eau...“

Renaud, který se narodil v době méně shovívavé a méně drzé, nemůže si na svého syna zvyknouti. Nedělá dobře. Marcel hned těží ze soucitu, jež s ním má jako s „nemocným“, hned prchá před hněvem mého manžela, který slibuje, že mu nafackuje, že ho pošle do kolonií a tintili vantili... „Maličký“, jak já mu říkám, snáší ty výbuchy mlčky, se zlým pohledem. Vložím se upřímně mezi otce a syna, spíše z touhy po tichu a pokoji než v naději, že něco srovnám, a můj podivný pastorek zdá se mi někdy za to vděčný. Pro mne si schovává nejlásavější věty: „Klaudino, mám prázdné kapsy, víte...“ Protože se mi již nechce říkat mu na to: „Když jsou děravé,“ podám mu dvacetifrank, jež on lapne líbaje mi ruku s povzdechem úlevy: „Vy jste fešák, Klaudino! Skutečně! Kdybyste nebyla žena...“

Ano, to všecko projde v Paříži... Ale mítí tady třeba jen týden ten podezřelý bibelot, poslouchat jeho pronikavý smích, cítiti, jak se nudí mezi Annie a mnou... Ah, ne, ne, ne! Půjdu až do tisíce franků a dost! A ať si jde a neruší mou teplou hořkou samotou, můj kout červené země, vonící zimostřezem, věnčený divokým vínem, schoulený jako plž v modré jemňoučké vatě hor: „Můj“ Casamène! Neopatrné slovo Annieino: „Já vám dávám Casamène!“ proniká ve mně až k pramenům mé zemité duše. Byl by můj ten osamělý dům s labyrintem, s drobným mramorovým štítem, s houštinami jericha a měchýřníku, ten skvost, staromódní jako brož s miniaturou? Rozvila bych tu později po boku Renaudově selský venkovanský pud, který jsem podělila po rolnických předcích, žárlivě dbalých svého statku...

Už nyní, když mne unavuje mysliti na Renauda, počítati dny, představovati si, jak se mu plní tváře, jak mu šediví knír (píše mi o tom a dětinským zoufalstvím), připomínati si jeho ruce, z nichž levá se lenošně a marnotratně otvírá, zatím co pravá svírá držátko,

jehož dávno není, když mne od přemýšlení bolí obočí, tu se obracím ke Casamènu, své nové hračce. Už nejsem tak lhostejná, narovná-vám-li proutek révy... Spleteným sítím přivazuji révu plazící se po zemi a ovíjím listoví růžového keře v péči o pupeny příštího roku. Ryji vlhkou hlínu, trávu, z níž uniká míza, s myšlenkou hodnou prvního člověka, který si vydobyl doupě: „Ta chundelatá tráva ná-leží mně a mně náleží také tučný spodek prsti, hluboké sídlo červů, křivolaká chodba krtkova, mně náleží ještě hlouběji skála, která nikdy neviděla denního světla; mně, budu-li chtít, bude náležet uvězněná temná voda, skrytá sto stop pod zemí, a z ní, budu-li chtít, vypiji první doušek chutnající po písku a rezu...“

Ale... Montigny? – Budiž! Montigny není proto menší v mém srdci. Můj dům v Montigny zůstává pro mne tím, čím býval vždycky: svatý ostatek, domov, pevnost, muzeum mé mladosti... Že je nemohu obehnatí zdí, která by je chránila ode všech očí, Montigny i jeho zahradu, zelenou jako kružba studny! Má cud-ná láska klene nad ním fatu morganu, která mne samotnou šálí! Tak Mistr Frenhofer nosil v sobě před zrodem své beztvaré dílo, v úkrytu před omezeným a jasným pohledem lidí. Annie i Marta Payetová i Kalliopa van Langendonck i tlustý Maugis, kdybych jim ukázala svůj dům v Montigny, řekli by: „No tak co? Je to starý dům.“

Není to starý dům, chudí duchem! Je to dům v Montigny! A až zemru, bude to jeho konec, – i jeho konec... Než zhasnou, obrátí se mé oči k jeho fialové břidlicové střeše, protkané žlutým lišej-níkem; při tom znamení bezkvětá zeleň jeho zahrady rozplyne se v neurčitou mlhu, sedmero barev třesavého hranolu dá vyniknou-ti obrysům jeho tmavé kostry a setrváme spolu, on a já, poslední vteřinu života, zpola zde, zpola již tam...

„Oh, má usedlá tulačko...!“

Ubohý, ubohý miláček, jak slyším jeho hlas...! Trochu se stydím a trápím. Nenáleží mu všechny mé myšlenky? – vždyť jsou jeho, protože vycházejí ze mne a protože visím na něm jako odnož na růžovém keři, která bloudí pod zemí, daleko od mateřského kmene, než prvně vyrazí na světlo, útlá, zářící, kaštanově růžová jako žížala...

10

Dnes nás peče, omamuje a zpitomuje, co zbylo po srpnovém slunci. Včera ráno byl mráz. Annie nemluví, sedí na zemi vedle mne, zády k třešni z minulého věku, jejíž kmen je dosti objemný, aby nám oběma sloužil za opěradlo. Oči má zavřené a trpně nastavuje světlu obličej s nehybností, jež mne už neoklame... Tak jistě asi nastavovala svá slepá ústa těm, kterým se podivuje jako bohům – mužům!

Dívá se do sebe, lhostejná k tomu dni druhého léta, k tomu jedinečnému dni, jehož všechny hodiny vychutnávám, jehož všechny modré stíny vkládám do herbáře své paměti. Ah, Renaude, je-li možno, že ledově třpytný vzduch kolem vás zavěšuje na vaše dlouhé kníry perličky, které jiskří, jak dýcháte? Mne to překvapuje a zraňuje: příliš mne to vzdaluje od vás...!

Vzduchem téměř žhavým snášejí se k zemi listy smutečního akátu – starého zakrslého stromu s krátkým kmenem a se zkroucenými rameny větví – jeden za druhým, v tichém dešti a sotva zavíří, než dopadnou. Podzim jim vypil barvu až do bělosti zelené slonoviny...

Blíží se k nám chvatné a nezřetelné hrdliččí cukrování. Peronka nás objevila a přichází nám říci velikou novinu: Peronka se mňouká! Víťáme ji chladněji, než žádá její stav. Peronka se mňouká každý měsíc a kraj neoplývá kocoury.

Nestoudně a rozkošnický oddává se před našima očima odvěkým tancům a zachovává všechny jejich obřady. Je půvabná, pruhovaná jako had, ryšavé břicho má znamenáno čtyřmi řadami černých skvrn, sametových knoflíků, jež jí s dokonalým vkusem zapínají šat...

Po třikrát s napjatým krkem a s úzkostlivýma očima křičela jasně ve třech slabikách: „Mi-ňa-ú!“ Posvátné volání, po němž následovaly ptačí zvuky, jež není tak snadno zachytiti a přepsati. Pak přijde vložka hadího tance, válí se nalevo, válí se napravo a nazvedne se bradou vzhůru.

Zase vstane, zkoumá obzor, nadme krk a vydechne nárek jako telátko, tak tichý, tak ohromný, tak nepřiměřený, že Annie otevře oči a usmívá se...

Mezihra: posvátný tanec... Ale protože celkem přítomnost kocoura není nezbytná, protože slunce pálí, léto se vrátilo a listí akátu pokouší svým těžkým letem, Peronka poskakuje s ocasem na stranu, oddupe zbytek obřadu, dívá se na nás očima posedlé kozy, které vyplňují celý její obličej, a pustí se za bodlákovým semenem, jež cestuje ve vzduchu... Hraje si divoce, přesně, rychle podrážděna, přerušujíc hru řídkými a krátkými kočičími skřeky: „Mňouk, mňouk!“

„Annie...“

„Ano... co?“

„Peronka... ten tanec lásky, to svíjení se bajadéry... nic vám to nepřipomíná?“

Poctivě přemýšlí, majíc hnědé ruce v kapsách zástěrky, jaké nosí čistotné hospodyně. S nízkým účesem, jehož tíže jí křiví obočí, má dojmavý a nesnesitelný výraz měšťanské Popelky.

„Nuže, Annie! Já vás tak vidím ležet přes postel v cizím hotelu, prohnutou v kříži a unyle vzdychající...“

Nejotřelejší lest se vždycky podaří! Annie chytila udici, kterou jsem jí hodila.

„Ale jděte, Klaudino, já jsem nenadělala tolik hluku!“

Té stydlivosti! Ty ruce, které odstrkují obraz hříchu! Kdybych neznala Annie, po onom večeru bych se v ní mohla mýlit.

„Tedy tichá extáze?“

Pokrčí rameny, je jí nevolno:

„Poslyšte, Klaudino, nevím, jak můžete za bílého dne, při takovém slunci, tak klidně mluvit o... o tom.“

„Vám připadá přirozenější to dělat?“

Zvedne a hryže stopku třešně z minulého léta, drobnou kostru plodu, která má ještě suchou pecku. Přemýšlí, vraštíc své čínské obočí. Je vážná, soustředěná, jako skoro vždy...

„Ano,“ přizná se nakonec. „Přirozenější a taky snadnější...“

Cítím, že se nebudu nudit. Abych Annie lépe viděla, shrnuji si z čela dozadu své krátké vlasy pohybem, jenž se mi téměř už stal zvykem. Je až k smutku krásně; země pode mnou hřeje. Slunce mění barvu, za borovicemi růžoví jako krásná baňka na zavařeniny. Peronka usnula únavou a pes Toby, bdělý a zbytečný, hrabe díru, jako mají králíci: to je práce na dobrou půl hodiny.

„Povídejte, Annie!“

„Není to lehké, Klaudino. Ale konečně, visím-li na něčem na tomto světě, tož na vás... Nechci tuze klesnouti ve vašich očích... V té době, kdy jsem se stýkala s těmi lidmi – s Martou, se svým švagrem, s Maugisem, se svým manželem – měli mě za hloupou. Nejsem hloupá, Klaudino, jsem trochu bláhová. To zdaleka není totéž. Trochu praštěná, to je pravé slovo. Když chci něco udělat nebo jen říci, zvláštní chudokrevnost mne činí hned tak neohrabanou. Mám však myšlenky, Klaudino. Přemýšlím, žiji, zvláště od té doby, co... konečně... od...“

„Od Baden-Badenu, myslím? Michel Provins to řekl jemnými výrazy: ‚Ženy nejsou vinny, když zkoušejí...‘“

„A já nyní dobře vím, že nejméně je chráněna a nejrychleji a nejsnáze padne žena, která je nejbojácnější, nejnemluvnější, ta, která ani ramenem ani kolenem nehledá dotyků flirtu, ta, která ani nepomyslí na něco zlého, abyste věděla! Klopí oči, sotva odpoví, nohy schovává pod židli. Nemá ani zdání, že by se mohlo něco státi...“

Stačí položit jí ruku na čelo a zvrátit ji dozadu a vidět, jaké má oči – a je ztracena. Klesne z neznalosti sebe samé, ze strachu, z bázně před směšností – ano, Klaudino! – a také s chvatem, aby už bylo po tom, aby se již nemusila bránit, se zmatenou představou, že když povolí, zase hned potom nalezne klid a samotu... Jenže se stává, že dotykem hříchu pozná účel a smysl svého života a pak...“

Odmlčí se, krátce oddychuje, mžiká divadelně víčky, aniž o tom ví, husté řasy rychle jí zamknou oko, které mi dává tušiti nádhernost jejího obličejce při rozkoši, cudný výraz nasycení, nábožné semknutí úzkých ramen... Ach, všechno, co tam házela houfu prasat!

„Rozumím-li dobře, Annie, u vás nemá valné ceny svobodná vůle, volba a slib monogamie...?“

„Nevím,“ řekne netrpělivě. „Mluvím o něčem, co vím a nic více. Shledala jsem, že ženy jako vy nebo má švagrová Marta...“

„Děkuji za přirovnání!“

„... jdou životem jako rovné mužům, s jakousi bojovnou logikou, s ironií, s prostořekou lehkostí, která je ochrání od hromady slabostí... To jste vy, Marta, mnoho žen – potřeba odpovídati slovy cokoli na mužskou žádostivost, pud dělati slovní hříčky, odporovati, dělati drahoty, třeba jenom křičeti *ne!*, vám poskytnete čas potřebný k přemýšlení a konečně k záchraně... My,“ končí Annie, užívajíc záhadného množného čísla, „my jsme ženy, kterým zapomněli dáti zbraň.“

Už jsem jí chtěla na to prudce říci: „Pak mne nezajímáte!“ Ale zarazím se včas: nejsem tak krutá, abych ještě více popletla ten potrhlý mozeček, který se tak prostomyslně chlubí, že „přemýšlí“. A také proč...? Poznala rozkoš bez lásky, klesla bez důstojnosti, a ať tuhle večer povídala, co chtěla, také bez pocitu ponížení. Já, která jsem ji kdysi strkala na lehkou cestu,¹ vystlanou blátem, jež

1 V knize *Klaudina odchází*.

se lepí na paty, já nemám práva říkati: „Nikoli, nejsme jednoho rodu, jest mezi námi ještě větší rozdíl, než si myslíte... Je něco, nač jste nepomyslíla: to je láska! Mně láska dala tolik štěstí, tak mi pronikla tělo rozkoší, duši mukami, veškerou tou nevyčísitelnou a vzácnou melancholií, že opravdu nevím, jak můžete žít vedle mne a nezemřete žárlivostí!“

Nemám práva tak ji zarmucovati, ji, která napolo leží po mém boku, usmívá se do sebe a těší se vzpomínkami. Protahuje se, ne z lenosti, ale jako kočky napínají a zkoušejí svaly, než skočí...

„Takové odpoledne jako dnes, Klaudino, šeptá, mám jen jedno ve své paměti. Bylo to na venkově v... v..., kdepak to bylo...? V Agay. Agay, to je tam, u Saint-Raphaëlu, modré a zlaté jako svůdný plakát, na břehu moře, jaké je na světě jen jedno, které se nehne a dřímá kolem v zátokách. Měla jsem najatu drobnou vilu pro její velikou zahradu. A pak tam nebylo nikoho, považte, v prosinci! Maurice Donnay a Polaire ještě nepřijeli.“

„Byla jste tam sama?“

„Ne, ovšem ne. Měla jsem tu slabost – oh, je to slabost, uznávám to –, že jsem si vzala s sebou na čtrnáct dní mladého muže, velmi mladého muže...“

„Znám ho?“

„Myslím, že ne. Byl to šofér. Potkala jsem ho v Monte Carlu, kde jsem strávila klidný týden v Riviera Palace...“

„Ale ten hotel se chlubí na svých prospektech, že je *nejluxusněji* zařízen z celé Evropy! Pokračujte však: ten mladý šofér...“

„Zaměstnavatelé ho propustili, že je zvrhl na Cornichi – na štěstí dobře. On plakal, pomyslete si! Tož jsem ho vzala s sebou na čtrnáct dní, než najde nové místo...“

„On... jezdil, že?“

„Jezdil,“ odpoví Annie krátce. „Ale jezdil jako blázen. Hledte, Klaudino, pořád se říká, že lid mravně klesá, že je všechno zkažené a bůhvíco ještě. Nebylo poctivějšího člověka než ten hoch! Byl tak jemný, k smíchu... Věříte, že jednou večer, v čas večeře, mně přinesl dvacetifrank?“

„Jak? Dvacetifrank! Našel jej na zemi?“

„Na zemi ne... Ale nějaká ‚bohatá‘ dáma vzala si ho na hodinu, bez vozu... a on mi přinesl svůj dvacetifrank ‚do společné pokladny‘, řekl.“

„Člověk by z toho plakal. Jak se jmenoval ten hrdina, Annie?“

„Anthelm. Příjmení, na mou pravdu...“

Mávne rukou s roztaženými prsty, na znamení zapomenutí a lhostejnosti.

„... pamatovat si jména, to je hrozné, víte...! Ale roztomilý tvořeček, takové pařížské kvítko... říkal po svém způsobu ‚metrace‘, ‚piéno‘, dával samorostlá, podivná, nová jména věcem a úkonům, které se obyčejně nejmenují, aspoň ne nahlas... On je jmenoval nevinnými ústy, v nichž prostá slova nabývala krásy, ujišťuji vás... zvláště jedno, které bez příčiny opakoval a které znamenalo asi: ‚Se mnou nepočítejte!‘ Ah, to je hloupé, já už si na to nevzpomenu!“

„Nevzpomínejte, Annie!“

„Ostatně na tom nezáleží. Jednou odpoledne... v zahradě... Ah, to ticho! Na mimózách nebylo květů, pomeranče zelené, pichlavé yukky a moře mezi dvěma fialovými skalisky... on se chtěl koupati a vyhříval se bez koupacího pláště v písku na terase... ještě vidím jeho růžovou pleť ve stínu borovice...“

Usmívám se a hledím na své holé ruce, které stín stříbrné sosny v tuto hodinu mřížkuje modravým nákresem...

„... víte, Klaudino, jaká pastva pro oči a pro prsty jsou ty mladé světlé pleti, které dlouho nevydrží...“

„Ne, nevím,“ řeknu suše proti své vůli.

Její rámě obejme můj pás. Pokračuje lichotně, nevědomky soucitně:

„Nevíte...?“

Pak její pohled svlékne vlhký závoj smyslného vidění, jest opět přátelský a čistý:

„Pak vás chraň bůh, Klaudino, tohoto pokušení!“

„Jakého pokušení?“ řeknu s útočnou tvrdostí.

„Mladého masa,“ šeptá tajemně.

Pokrčím rameny:

„Netrapte se, Annie! Já a pokušení? Mám doma všecko.“

„Nemáte všecko.“

Koncem vrbového prutu prohledává chodbu krtonožky a všechna se tím zaměstnává. Nezvedne hlavu z bázně, že by ztratila odvalu říci vše. Pštrosíček! Stačí jí zástěna dlaně před obličej, aby pod vyhrnutou sukni ukazovala svou myšlenku nebo své drobné horké snědé tělo...? Směji se, abych ji povzbudila:

„Mám všecko. Nemáte všecko. On nebo ona něco má. Nůž mé tety je méně krásný než kuň mého bratrance. Pták snědl vojákovu držátko... To je začátek Ollendorffovy cvičebnice. Teď vy, Annie!“

Je skloněna, neodpovídá hned. Vidím jí jen nos, krásné živočišné řasy, koutky žalných úst, kterým je věčně do pláče.

„Poslyšte, Klaudino... Víím, že mne máte ráda... Ale od toho večera, kdy jsem zašla tak daleko a všecko vám pověděla, cítím, že si mnoho nemyslíte o mně celé ani o údělu, jež jsem si zvolila... Je to hodně skrovný díl štěstí, ale ráda bych... ráda bych přesvědčila také vás, že každý má, smí míti jen nepatrný díleček štěstí. I vy, Klaudino. Nosíte svůj díl s jakousi pýchou, s jakousi zamlklou povýšeností; člověk vidí, co si myslíte: ‚Mé štěstí nebo můj smutek nebo má rozkoš i má láska jsou lepší, jsou jiné než u druhých lidí...“

I ve zlém, všechno, co je mé, je lepší!‘ Odpusťte, říkám to stručně a neobratně, ale jen pro urychlení. Tedy to si myslíte. A já přemýšlím – mám tolik času na přemýšlení – a shledávám, že nikoliv...! Že žijete v neznalosti, ne-li v chudobě bez toho, co vám chybí. Láska není pouze ta... ta vášnivá dětinná oddanost, která vás poutá k Renaudovi, není dobrovolná závislost, v níž žijete, není to vážná již něha, kterou vás zahrnuje Renaud a která se pomalu vybraně ušlechťuje – jsou to vaše vlastní slova!“ namítá mi, když učiním pohyb... – „Myslila jste na všechno,“ pokračuje Annie, již se chvěje hlas nad vlastní odvahou, „ne však na jiné lásky, které mají své místo vedle vaší, které se s ní mohou velmi blízce stýkati, mohou na ni hrubě naraziti a říci jí: ‚Jdi trochu dál, to je naše místo!‘ Říkám stále ‚láska‘, Klaudino, protože jest pouze to slovo... A kdybyste jednoho dne potkala mou lásku, toho malého bujného poloboha, zářícího mládím, s hrubýma rukama a s úzkým čelem, které tak miluji pod hustými vlasy? Na něm nemůžete žádati zušlechtěnou něhu! Položí vás bezohledně, je pyšný jen na svou pleť, na své svaly, na svou cynickou sílu a vedle něho máte pokoj, jen když spí s urputným výrazem v tváři, se svráštěným obočím a zavřenými pěstmi. Tu se mu člověk může trochu podívat a čekat...“

Jistě, předevcírem jsem si pořádně zadala. Tahle Annie...! Jaká nedůvěra v sebe, jaká hloupost mne přiměla, že jsem se najednou pitomě rozesmála nad kočičím skokem, místo abych jí řízně odpověděla nebo jí třeba natloukla? Měla jsem... Ah, hnusím se sobě! Její kázáníčko zasloužilo... Stárneš, Klaudino! Ale proč taky musí býti pryč má lepší polovice...? Tahle Annie! Chlubila se, že „myslí“. Opravdu, začínám tomu věřit.

„Má lepší polovice“ píše dnes ráno podivné psaní. Dohaduju se z něho, že se mu asi předešlou noc zdálo o mně, sen mně nepřátelský, a z toho nečekám nic dobrého. Jsem znepokojena, když jeho sny se tak vláčejí celým jeho dnem jako uvízlý cár kouřících mlh. Na dálku vidím jeho špatný spánek přerývaný vzdechy, lehkou křeč, která mu chvílemi škube pravou rukou, taneček svatého Víta u přepracovaného spisovatele...

Zdálo se mu, že ho podvádím, chudinku! Stydí se mi to povídat, stydí se, že se mu to zdálo; ale rád spojuje sen s předtuchou jako zamilovaná modistka.

„Rozumíš, Klaudino, jsem nešťasten, protože jsem starý...“ Oh, ref-rén, který mne dojíká i rozesmává... „Děvečko, upokoj mne. Ta tvá poctivost mne vždycky přesvědčí a jsem jist, že bys mi pověděla, kdybys mne klamala... Byla by od tebe velmi špatná špatnost, kdyby sis říkala: ‚Klamu ho, ale neodvážím se mu to říci, tuze by ho to trápilo.‘ Že ano? Kdybys po někom toužila, přišla bys mne požádat: ‚Dej mi ho!‘ A dal bych ti ho, i kdybych ho potom sprovodil ze světa desaterou smrtí...“

Ubohý Renaud! Jistě asi psal všecek ještě zmaten sprostým obrazem, úzkostlivý a ztracený ve své světnici se zrcadlivými stěnami...

Jen když má odpověď uchová něco z toho, čím jsem ji chtěla proniknouti, má odpověď, kterou bych bývala chtěla napsati radostným inkoustem barvy oranžové nebo hořícím koncem stébla, růžovým a černým koncem ohořelého dřeva na teplý sametový papír, jenž by se podobal mé pleti... Milostné listy by se měly kresliti, malovati, zpívati... Jen když bude čísti s přízvukem!

O Marcelovi jsem se mu ovšem nezmínila. To by byla špatně volená chvíle. Pryč od něho s drobnými kameny: aby neklopýtl, když se uzdravuje!

Annie ochotně chystá pokoj pro Marcela vedle mého toaletního pokojíku, pokoj, který se bude líbiti mému pastorkovi, neboť anglomanie Alaina Samzuna („můj bývalý manžel,“ říká Annie) vyzdobila naše ložnice tím křiklavým červeným mahagonovým dřevem a tím stříbřitým dřevem citronovým, jimiž Waring a Gillow zaplavili pevninu. Nestěžuji si proto, aspoň ne zde: mé pokoje barvy měděnkové a pstruhově modré prodlužují za mými okny duhový soumrak, který se snáší večer na tuto mírnou horskou kotlinu.

Marcel bude chrániti – přeji si, aby ne dlouho – svou titěrnou krásu pod těmi růžovými a šedými záclonami lůžka a bude se pudrovati, ó Beardsley, u toaletního stolku na srnčích nohách a s girlandami... Nemohu se posud utěšiti z jeho příchodu, jenž nám hrozí:

„Nebyly jsme, Annie, obě dvě klidnější, když jsme se vyhřívaly na slunci, klábosily o lásce a o cestování, když jsme sbíraly borové šišky a toulaly se volně po cestách jako dnes...? Podívejte se na tu žlutou pěšinu, vniká tam do lesa prudkou křivkou, chvátavou zátočí užovky, která hledá stín...“

Annie se usmívá na pokojnou krajinu, jako se usmíváme na lhotejné známé. Jistě si asi v nitru říká, že tu chybějí muži...

„Vám nepřekáží, Annie, ta záhadná návštěva Marcelova?“

Shovívavě udělá líbezný obličej a zavrtí hlavou, což jemně říká „ne“. Její široký slaměný klobouk – vytáhly jsme na chvilkové svatomartinské léto své manilské zvony, žluté jako placka – bije křídlem okolo jejího nízkého účesu a sama vypadá jako její babička tak asi kolem roku tisíc osm set čtyřicátého...

Před námi pes Toby, těkavý a neškodný, honí králíka, sýkorku, krtka i cvrčka. Jeho široký rozplácly jazyk tvoří vřesově růžovou stuhu na lesklé černé srsti. Protože uhodilo horko a že jsme vyšly z domu, nevědouce, kam až nás zavede naše nečinnost, pobíhá pes Toby docela volně, bez obojku, jako tulák. Je božsky teplo, ale pouhý šum listů ve vzduchu, chrastících narudlých listů bez štávy, připomíná, že už není léto...

„Co si s ním počneme, Annie?“

„S kým?“

„Nu, s Marcelem!“

„I nic, má drahá! Jaká jste divná! Vy se rozčilujete pro návštěvu svého nevlastního syna, jako by vám byla náramně nepřijemná – nebo příjemná.“

„Ah, ah! Ano...! Ah, dobře...! Ah... Annie, vy mne překvapujete. Tak tedy, našla jsem rozkošný kout, kde bych co nejlépe přečkala Renaudovu nepřítomnost, mám tam jedinečný poklad: přítelkyni, která nedělá hluk, hranatého buldočka s duší dítěte, šedivou velitelskou a vznešenou kočku – a do toho bác, pošlou mi synáčka, který si utírá nos do hedvábí...! To všechno je vaše vina, abyste věděla!“

„Moje vina!“

„Ovšem. Mohla jste odpovědět: ‚Můj bože... můj dům není zařízen na návštěvy... mé migrény odloučily mne od světa‘ – a bylo v pořádku.“

„A Marcel psal vašemu manželu!“

„To se neví. Zajdeme ke Konci světa? Mám žízeň.“

„Konec světa“ je případné pojmenování smutné hospody, vtisknuté mezi dvě skály zvýši sto padesáti stop. Z vrcholu skály vyráží prudký tenký vodopád, bílá nit, na pohled nehybná, která se sotva zachvěje a pádem do kamenného koryta se tříští v mýdlovou pěnu. Tady v ledovém stínu žije hostinská, kašlavý mrzák. V létě

se postaví pod vodotrysk dřevěné lavice a výletníci tam pijí pivo a limonádu. Když jsem tam byla po prvé a zvolala jsem, hledíc nahoru na bíle ojíňený provazec vody: „To je hezké!“, hospodská mne opravila:

„Zejména je to pohodlné.“

„Ah!“

„Dáma by ani nevěřila, jak se pivo udrží studené pod tím vodopádem. Tím jsme rozhlášeni.“

Přijel, přijel! Starý kůň Čtverák vytáhl sem pergamenový kufr, mříž nevlídně zaskřípala, pes Toby štěkal, svatá Peronka Stylitka se utekla na sluneční hodiny a Annie – viděla jsem ji, na vlastní oči viděla! – ráčila běhati. Chce se mi odejít: dům je příliš živý.

Jaké to ubohé stvoření jsem přivezla z dráhy! Marcela zmořného, pobledlého, vyhublého s velikýma neklidnýma očima, který se ke mně vrhl s tak zoufalým výkřikem: „Ah, milá přítelkyně!“, že jsem se okamžik chvěla o Renauda i o sebe... Na štěstí mne uklidnila udýchaná výmluvnost mého pastorka:

„Milá přítelkyně! Hotov, obrán, uštván, bez haléře, nemohu jíti domů ani k vám... Špehovali mne, vydírali, okradli...“

Přeruším ho suše:

„Velmi hezké, ta hra se synonymy! Ale nemohl byste mluvit trochu méně negersky?“

Zdvihne své průsvitné ruce:

„Eh, Klaudino, myslíte, že mám hlavu v pořádku? Všecko pochopíte. Především... nikdy by si nebyl člověk pomyslíl, že je to darebáček.“

„Ah! Byl to darebáček?“

„Něco horšího, má drahá! Celá banda! Třikrát, slyšíte, třikrát mne přepadli na ulici a prohledali mi kapsy... a ty vyděračské dopisy! A hrozby revolverem! A ten hanebný malý uličník mi hrozil se slzami v očích jako znásilněné poupátko! A policie! A všecko ostatní!“

„Špinavý kousek, chlapče!“

„Můžete tak říci. Nakonec mne chtěli pořádně vzít, o tři tisíce – slibovali, že mi dají pokoj... Odmítla jste mne, a tak mne tu máte!

Představte si, že jsem div nezmeškal vlak... ze samé zlodějské opatrnosti!“

„Můžete děkovat Annie, víte.“

„Oh, ano. A vám taky, přes ty tři tisíce. Vypadáte nádherně, Klaudino.“

Vytáhl kapesní zrcátko a prohlíží si v něm oko. Vybuchnu:

„Tak přece! Nezeptáte se mne, jak je vašemu otci?“

Marcel se nutí do úsměvu:

„Myslím, že byste mi byla řekla nejdříve o něm, kdyby mu bylo hůře...“

Zívá, pojednou bledne a chytá se stolu:

„Copak? Oči v sloup?“

„Nevím,“ bleptá. „Jsem tak unaven... Kdybych mohl dostat bujon a postel...“

Od onoho dne spí – jiného nemohu napsati nic. Spí. Probudí se, jí, pije, zeptá se, kolik je hodin a... zase usne. Píší Renaudovi:

„Marcel nás potěšil, jel přes Casamène. Budte bez starosti, miláčku: daří se mu dobře, vede klidný život a nepotřebuje peněz...“

Skutečnost je ovšem daleko jiná: jeptiška by se nemohla měřit s Marcelem. Z počátku jsem byla znepokojena jeho strnulostí, pozvala jsem lékaře z městečka, starého Lebona; dušný tlustoch nechal se k nám na naši strašnou stráň dovézt, hekaje, vykládal o svých vlastních nemocech, o těžkosti na prsou, o záduše, o katarrech, a já jsem ho bez odkladu musila posilniti grogem. Zato byl ochoten vyšetřiti tep, jazyk a citlivou pokožku mého pastorka a pak řekl rozpačitě:

„Že by měl horečku z příliš rychlého růstu?“

Ta krásná diagnóza stála deset franků, ale nelituji jich.

Tříkrát za den chodím na minutu přesně nahoru do jediného patra, jdu po chodbě, vonící půdou, zaklepu na dveře a vejdu, než se ozve odpověď; Marcel je tam rozložen ve stínu záclon. Vidím jen bílý obličej, do něhož padá světlá kadeř dlouhých vlasů, bezvládnou ruku se svislými vláčnými prsty, trčící z rukávu hedvábného šedomodrého pyžama na prsou nedopjatého... Když spí, postavím mu tam šálek silné polévky a odejdu, aniž se snažím tlumiti kroky.

Někdy mne zdrží vzdychavé zívnutí, nečlánkované volání, a tak chvíli zůstanu.

„To jste vy... eh... tento?“

„Ne, to jsem já.“

„Ah, to jste vy, Klaudino... Kolik je hodin?“

„Tři čtvrti.“

„Už! To jsem spal! Umírám na spaní. Co mi nesete?“

„Rybízovou huspeninu a studené kuře, křídlo...“

„Dobrá... Ale chtěl bych napřed teplou vodu. Díky. Annie se daří dobře? Omluvte mne u ní... Kolikátého je dnes?“

„Sedmnáctého.“

„Jste moc a moc hodná. Dobrý večer, Klaudino.“

A jdu zase dolů, zbavivši se na několik hodin svých povinností macechy. Pěkně jsem na tom mezi Renaudem v ledárně a jeho synem v letargii! Tolik je jisto, nebe mi neráčilo dáti duši milosrdné sestry. Nemocní mne zarmucují a dráždí, děti mne rozčilují... Hezoučká povaha! Zasloužila bych za trest houf capartů, abych jim utírala nos, zapínala je a česala...

Já a dítě! Jak se to bere do ruky? Jistě, kdybych něco porodila, bylo by to zvířecí dětátko, chlupaté, žíhané, s měkkými tlapkami a s drápy už tvrdými, s dobře posazenými ušima a s horizontálníma očima jako jeho matka... A Bostock by nám platil zlatem.

Chudinka Annie tyhle dny zkusila. Co je u nás Marcel, neberu si rukavičky. Mluvím s ní, jen abych si jí dobrala nebo ji ponížila – což ona ostatně snáší s tajným potěšením. Ta falešná uprchlice by se vlastně dobře hodila do některé z těch zemí, kde zapřahají ženu do vozu se psem, zatím co muž klátě rukama zpívá píseň na oslavu lásky, pomsty a vykládaných nožů...

Večer vyšívá nebo čítá. Já čtu nebo si hraji s ohněm (neboť je nyní chladno), s nádherným ohněm z jabloňových pahýlů, z borových šišek a ze všeho toho jarního klestí: z otýpek výhonků vyřezaných na meruňkách, z bezového chrastí, jež plamen zrovna pije... Prohrabuji žhavé uhlíky, dmychám ručním měchem, jehož lak oprýskává, vybírám z bedny pahýly, jako si vybíráme milované knihy, a volím jen zkroucené a nestvůrné, jež v krbu stojí na jedné noze... Přitom zarytě mlčím jako v kriminále.

Slabé cinknutí lžičky a porculánu v chodbě mi připomene, že nesou Marcelovi nahoru koflík lipového odvaru, který vypije v deset hodin, a hned stisknu čelisti, hotova vyskočiti, sraziti lampu, i stůl, i Annie, i Marcela a křičeti: „Táhněte! Potřebuji býti sama, a ne poslouchat, jak se hloupě žije vedle mne!“

To se však nedělá. A pak jejich zděšení by se mne ptalo „proč?“. Stále vykládat, stále vykládat! Lidé jsou podivní: neopovážili by se zeptati se vás na intimní tělesné úkony, ale bez obalu se vás vyptávají na pohnutky vašich činů a nestydí se a nezdrží se...

„Mám vám vyřídit od Marty plno zdvořilostí,“ řekne Annie, skládajíc dopis.

„Od Marty? Od Marty Payetové? Tak vy jste zůstala ve stycích se svou švagrovou i po rozvodu?“

Ranní čokoláda kouří mezi námi a v kamnech hučí. I při anglických židlích s nehostinným opěradlem, i při Mapleových mísnicích a při niklu Kirbyho ta dlouhá jídelna zůstala bohudík venkovská, poněkud tmavá a vážná: ve zdi jediné okno a mnoho přihrádek na likéry, na zákusky a na zavařeniny... Dříve se tu jistě asi jídalo mnoho a nábožně. Jsme tady zcela maličké, Annie v modrých ranních šatech, já ve vlněných růžových s mnišskými rukávy, vlasy mám zcuhané a myšlenky jasné, neboť jitro přináší do mé zdravé bytosti čilou veselost a radostnou chuť sednouti si za stůl ke dni sotva načatému...

Čokoláda voní, stříbrné slunce hraje v mém koflíku, Renaudovi je lépe a jeho dopis mluví o cestách, o útěku za sluncem, o sobec-kém laskání nás dvou v samotě... Dobré ráno, dobré ráno! A Annie skládá dopis a hanbí se, že jí bylo tolik do řeči!

„Vy si dopisujete s Martou? Myslíla jsem, že jste se nepohodly.“

„Nepohodly jsme se; ale před dvěma roky, když jsem byla na krátko v Paříži, náhodou jsme se potkaly: chtěla jsem přejítí beze slova, když se ke mně vrhla s nejživějšími projevy přátelství, ujišťujíc mne, že mně zůstala vždy cele oddána a že mi nevyčítala, naopak schvalovala, když jsem objevila jeho nevěru, že jsem nechala toho ‚domýšlivého hlupáka‘ – je to výraz Martin –, který byl mým

manželem a je stále jejím bratrem... Abych řekla všechno, myslím, že jí nechtěl dát jistý obnos, jehož právě potřebovala..."

„A jež jste poskytla vy po té dojemné smiřovací scéně?“

„Ano... Jak to víte?“

„Hádám, hošku: mám už takový dar.“

„Ostatně mi to vrátila velmi brzo potom...“

„Ano? Tomu se divím ještě více!“

„Asi tak od té doby, zná někoho, kdo ji zahrnuje skvosty, krajkami, vším...“

„A co Maugis?“

„Maugis, toho se drží, aby se měla s kým hádat, jak říká.“

„A její muž?“

Annie rozpačitě mačká obálku:

„Ah, to je přitom právě smutné. Je nešťastný, chudák Léon, tak nešťastný, že z toho začíná ukazovat nadání!“

„Opravdu?“

„Opravdu, jak jste řekla. Cožpak jste nečetla jeho poslední román *Žena*?“

„Na mou věru, ne: poslal mi jej; ale ani mi nenapadlo, že by mohl býti méně otravný než dřívější knihy, a tak jsem ho ani nerozřezala.“

„Přečtěte si ho, Klaudino. Uvidíte, je to deník, naivní deník bolesti, zamilované do sebe... Jeho známí se náramně pohoršili, a tak ten chudák Léon je nyní považován za cynika, za geniálního sprostáka...“

„Nelituji ho. Kdyby stačily k nadání jen parohy... váš manžel by byl kníže literatury, Annie!“

Směje se jako dívka z penzionátu, s hlavou naváhlou dozadu mohutným copem, když se tu otevrou dveře... a objeví se Marcel!

Marcel v bílém moltonu se zarazí, nejistě vykročiv jako žena ve vodě... Annie se hned přestane smáti a dívá se na něj s pootevřenými plačtivými ústy, já však zuřivě křičím:

„To je pěkné! Chlapče, hleďte, abyste zase už honem ležel: nechci už vidět, jak se vám oči obracejí v sloup, a jak padáte na koberec jako podřatý květ!“

Annie, která má hrůzu z krveprolití, dělá prostřednici:

„Ale kdepak! Když už jste přišel dolů, Marcele, vezměte si tuhle židli sem, zády ke kamnům... nesnídal jste?“

Žalostný úsměv „podřatého květu“:

„Díky! Jak se vám omluvím a jakou nečekanou záštitu jsem našel ve vás, má drahá Annie!“

Jeho drahá Annie! Bude jí také tykati? Na mou duši, kdybych věděla, že sklep není tuze vlhký, s jakou rozkoší bych tam zavřela toho... toho Marcela!

Uvelebí se, maže si topinky máslem, jí, nalévá si do koflíku, míchá lžičkou, malíček má natažený a nechává slunce oslepovati své široce otevřené oči, okouzlené a šťastné...

Těch deset dní, co ležel v posteli, spal, jedl kuřata a zavařeniny, ubralo mu deset let. Je to ten mládeneček Marcel z doby před mým sňatkem, ten, jemuž jsem žasnouc sahala na tvář, abych „viděla, je-li živý“, abych se potom dívala na špičku svého prstu s podivným, že na něm nenacházím trochu stříbřitého pudru, smíšeného se zelenavou modří, jakou se naznačují žilky... Tenhle filigránek že je tak starý jako já? Všechna letní slunce se odrážela ve zlatě mé kůže, navlékla mi rukavice na mé suché teplé ruce a severní vítr, který foukal tento týden, přeťal jemnou palčivou trhlinou dobře napjatý oblouk mého horního rtu...

Annie pozoruje Marcela s pocity velmi odlišnými od mých a shrne je v toto prostomyslné zvolání:

„Jak je zábavno, viděti tady muže!“

„Muž“ nutí ústa do výrazu, v němž je všeho trochu: ješitnost, zmučenost, skromnost někohe, kdo ani tolik nežádal... Jeho milá nemoc nanesla mu pod oči dva slézově perleťové kruhy, dvě poetické rozkošnické rýhy. Annie už nejí. Vzpomíná vedle mého pastorka na šoférka z Agaye nebo na poslíčka z Karlových Varů? Její vzpomínky mají těžkou volbu. Bože, co bych se nasmála, kdyby se zamilovala do Marcela! Z nouze i Honza dobrý. Ale já ho znám! To je Honza, který se nedá – kdepak! Honzíček, princ Honzíček!

„Tatínkovi se daří dobře, Klaudino?“

„Ne špatně, děkuji. Píše mi třikrát za týden.“

„Vrátí se brzo?“

„Nevím. Lékaři říkají, že je spíše galvanizován výškou než skutečně vyléčen... Tři neděle, měsíc, snad více...“

„To je dlouho!“ prohodí zdvořile Marcel.

„Věřím ti!“

„Ah, ta vyčerpanost, má drahá! Na příklad já... Bojím se však, že budu otravovat Annie...“

„Ale kde, ale kde...“

„A ostatně jsem uzdraven, uzdraven, uzdraven! Vy jste mí dva andělé!“

„Ano, ano, souhlasíme... Kdy odjedete?“

Jemná růžovost zmizí z jeho tváří, vrhne ke dveřím bázlivý pohled... Trochu se stydím:

„Chtěla jsem říci: vás nevolá nic do Paříže nebo někam jinam?“

„Pouhá opatrnost...“ začíná Annie.

Nedokončí věty, já však cítím nepřímou výčitku: hrome, ta se vyzná! Annie by se neusadila u přítelkyně, aby tam komandovala zvířata i lidi, aby měnila dobu jídel, aby nenechala spát netečného nájemce, jemuž hníjí v zemi zapomenuté brambory...

Nikoli, budu mlčeti. A to bude ještě horší. Ať se třesou! Neboť budu zdvořilá a neosobní... Marné odhodlání: těm věcem se musí člověk naučit za malička...

Mlčení se stává tíživým: Annie trpí, Marcel škrábe po hrubém ubruse. Dívám se do uspání na žhavou hvězdu vyříznutou do dvířek kamen. Konečně má snědá přítelkyně vydechne zhluboka a opakuje slabým hlasem jako ozvěna, která nespěchá:

„Vás asi nevolá nic do Paříže?“

„Ne, nic... A dokonce naopak...“

Směji se hrubě. Ah, ano, „naopak“. Hrozně se bojí, aby se nenechal okrásti, nebo ještě něco horšího. Jaká ubohost!

„Tedy... uděláte nám radost a zůstanete nějaký čas?“

Ta větička vypadá jakoby nic. Ale v ústech Annieiných je to silácký kousek, projev nezávislosti, urážka Klaudiny!

Inteligentnější Marcel to vycítil. A dívá se na mne nerozhodně, když odpovídá:

„Jste předobrá, Annie... Jenže...“

„Zůstaňte, Marcele, jaké cavyky?“

Položila jsem mu ruku na rameno, což je stejně rána jako lichotka, a má ješitnost nespolečenské hostitelky je spokojena, když cítí, jak pod mou tvrdou rukou povoluje to uhýbavé rámě, jehož ženský půvab velmi připomíná druhé císařství.

Život ve třech se utváří méně trapně, než jsem se obávala. A pak Renaud mi píše dopisy tak plné jistoty, tak vroucné vděčností, které nezasluhuji! „Byl jsem si tebou tak jist, miláčku, věděl jsem, že všechno dobře zařídíš, že mi dáš pod hlavu nejměkčí polštář, a ty jsi dostala až do *Port-Annie* to ztracené dítě, které jsem tak špatně vychoval...“

Pro tohle psaní, pro ten výkřik vděčnosti, které tak málo zasluhuji, chtělo se mi plakati studem, rozbíjeti okna, kopati do anglického nábytku... Jediný pes Toby to poznal; ten černý skřítek, ležící pod mým stolem, dříve než jsem se hnula, zvěřil první návaly ničivého fluida... Třásl se po celém těle a rozčileně se postavil na krátké zadní nohy a položil na kraj stolu svou nestvůrnou hlavu s černošským očima, třpytné zuby a udělané pazoury dobráckého čerta, vystupujícího z pekelné propasti. Pohládila jsem ho a v duchu jsem ho odprosila.

Ano, život se utváří; snažím se utvářeti jej po svém a často se mi nedaří. Mezi Annie a Marcelem, kteří v mé přítomnosti nevymění tři slova, tuším tajné spojení slabochů a potměšilců. Můj pastorek, znalý umění stupňovati dojem, jímž působí, ukazuje se jakoby nic stále v jiných kravatách, v plochých čepicích s velkým štítkem, v krátkých kalhotách a v tyrolských punčochách, které by dovedly pobouřit zástupy. Má jedny anglické šaty – rozhodně nadmíru dobře střižené –, ve kterých hraje pážata... Rozpálená Annie si třeba třikrát za den rozplétá a zaplétá na šíji svou oháňku černého hřebce a dovede přijíti k obědu na čtvrt nahá. Nevšímám si toho

a ani mne nenapadne, abych přestala nositi krátké homespunové sukně nebo teplé měkké jednobarevné vestičky, které mi sluší a které se svou živou oranžovou barvou, čínskou růžovou, tyrkysově zelenou příjemně vyjímají na hnědých trávnicích. Navrch hrubou vlněnou látku, vespod plátýnko jako princezna, na nohou dvojité podešve a nic na hlavě – tak si tady představuji tělesné blaho. Marcel se směje a říká mi „dcera z kmene Mevů“ a já se čepejším. Ženy Mevů jsou nebezpečné husy, které mají krásný zvyk spáti na holé zemi a cpáti se syrovým tuřínem. Surovým tuřínem! Oh, dech sladké nevěsty z kmene Mevů...

A můj lid (má malá potrhlce, můj mladý zvrácenec), můj lid, nereptá-li, vyhýbá se mi; něco se změnilo v mém klidném baňatém království, v mém plžím domku, z něhož pomalu mizejí stopy náročné civilizace... Ejhle:

„Co budeme dnes dělat, Klaudino?“

„Co vy, Marcele, nevím. Já budu sbírat šišky a snad i houby. A vy, Annie?“

„Já? Nic... nevím.“

„Pořad slavností je určen... s pánem bohem, děti. Mám práce dost, než bude zvonit k obědu.“

A odcházím afektovaně, na každé ruce košík a v patách psa Tobyho v procházkovém úboru. Procházkový úbor psa Tobyho skládá se hlavně z jablka, které nese v hubě, z pořádně velikého jablka, které mu roztahuje čelisti a činí ho podobným delfínu. Je viděti, že se mu to k smrti protiví, ale je to asi pro nějaký slib...

Když jsem od nich na patnáct kroků, Marcel se rozběhne a dohoní mne.

„Kde jsou ty šišky?“

„Pod borovicemi.“

„Daleko odtud?“

„V tom lesíčku za roklí.“

„Půjdu s vámi.“

„Když chcete?“

Hvízdám si a jdu rychle mokrou travou.

Marcel vrhne lítostivý pohled na své zářivé žluté botky, zaváhá a jde za mnou. Pod jedlemi je zpola šero jako před bouří, soustředěné ticho před vichřicí. Zápach borových šišek, tlejícího listí a hub vyrostlých v noci mne činí o patnáct let mladší; jsem v Montigny se svou soukobenkou Klárou... tamhle je stádo ovec, vedle v lese je slyšeti „prrr... koníčku...“ a v ohni z větviček budeme péci brambory.

„Co to zpíváte, Klaudino?“

„Píseň z doby, kdy jsem byla malá...“

Píseň, která přichází zdaleka, z Montigny-en-Fresnois... zase slyším svůj drsný svěží hlas... píseň z doby, než jsem se narodila, z doby před Renaudem, z doby před láskou... Ah, jak miluji své dětství...!

*Má matko, jenom žádný hněv,
jdu sem z Dijonu,
chci vidět táhnout korouhev
prince Bourbonů...*

Rychle, bez řeči a na nic nemyslíc sbírám šišky, smolím si prsty voňavým lepem, až mám záda jako zlámaná a narovnáвам se:

„Poslyšte, Marcele, neunavujte se?“

Jeho prohnaná vystouplá brada, jeho modré oči, temné pod štítkem čepice, střílejí si ze mne s chlapeckou zlomyslností.

„Bodejt', copak budu strkat prsty do těchhle prasečín!“

„To nejsou prasečiny, to je pryskyřice.“

Shýbne se, vezme suchou šišku dvěma nehty za šupinu a hodí ji do košíku s paží nataženou vpřed jako holčičky, když házejí kameny.

„Tak, už jsem dost pracoval... Hleďme, Annie!“

Skutečně, je to Annie. Červený plátěný čepec do mořských lázní má uvázan pod bradou, jde pomalu líným krokem a přehání roztržitost svého pohledu, říkájícího: „Nepřišla jsem za vámi... jdu náhodou okolo.“

„Anni-i-ie!“

Ozvěna v rokli se po nás opičí slabým a zřetelným hlasem... Odpovídá zdaleka: „Klaudi-i-i!“ , ale žádný skrytý posměvačný dvojník neopakuje jejího volání... Sedíc na kyprém koberci jehličí opatrně čistím čerstvý podzimní klouzek, na nějž se nalepily vlásky jemné trávy. Je vlhký a chladný, samá perlička a hebký jako beráncí nos a tak svůdný, že místo abych jej uložila do košíku, schrupnu jej syrový; rozkošně voní lanýžem a zemí...

„Co to jíte?“ křičí má přítelkyně.

„Houby.“

„Bože, ona se otráví! Ať toho nechá, Marcele... Nesu poštu,“ do-
dává.

Proč musím v té prosté větě slyšeti omluvu jejího příchodu? Nemám ráda tenhle divadelní způsob výkladu, když někdo přijde nebo odchází... Je pravda, že jsem tak podivínská! Klamou se, kdo mne viděli třikrát. Když mne vidí rozcuchanou, v sukni až na zem, s pevným krokem a přímým pohledem, říkájí si: „Tohle je dobrá ženuška, takovou bych potřeboval! Má se k světu, je čiperná, s tou by se dobře žilo!“ ... jen to zkuste! Kdybych byla mužem a důkladně se znala, já bych sebe v lásce neměla: jsem nespolečenská, plaším

se a bouřím na první pohled, mám čich, který se považuje za neomylný a neslevuje, jsem podivínka, naoko bohémka, v podstatě „majetnická“, žárlivá, upřímná z lenosti a lhářka ze studu...

To říkám dnes a zítra shledám, že jsem roztomilá...

„Mám psaní od tatínka, Klaudino.“

„Ah!“

To „ah!“ mi uklouzlo z rozmrzelosti. Psaní od Renauda, a není pro mne! A ta prohnaná holka Marcel skrývá je přede mnou už od rána!

Na konci chodby, která je cítit venkovskou půdou a truhlou na oves, dáváme si dobrou noc, držíce lampy vzhůru. Zvedla jsem ruku a schválně svítím Marcelovi do obličeje, na úzké spánky, na klamavě modré oči – chorobné tyrkysy –, na hladké a kruté čelo a na bradu, kterou protíná podlouhlý důlek jako u Rézi... Dlouhý počestný spánek, horský vzduch a několik týdnů ostrého chladna a slunce stačilo, aby vrátily všem jeho tahům vzrušující krásu. Vlhká ústa se svítí a pootevírají z navykklé koketnosti, když se na ně dívám.

„Vy se pudrujete, Marcele?“

„Trochu. Máte tu v kraji takový řezavý vítr!“

„Dělají nám ho podle míry. Nevadí, ale vypadáte!“

„Že vám to slouží ke cti!“

„Poslyšte... Renaud nepíše nic zvláštního?“

Usmívá se s výrazem soucitu, který se baví.

„Vždycky stejná! Tož, vejděte na chvíli, přečtu vám to.“

Šedý a růžový pokoj voní požatým senem a nějakou křiklavější voňavkou. Trochu mne to opíjí a trochu je mi z toho špatně. Postavím lampu a Marcel, princ z pohádky, podává mi Renaudův dopis... Čtu v něm žertíky spíše kamarádské než otcovské, čtu o sněhu, anekdoty o toboganu a tyto dojemné řádky: „Buď pozorný ke Klau-

dině, hochu. Je mé dítě tak jako Ty a nevím, koho z vás dvou komu svěřiti...“

Usmívám se smutně, když vidím, že se Marcel svléká. Jedná se mnou spíše jako se sobě rovným než jako s nevlastní matkou a klidně se odstrojuje, ukazuje přitom spodní prádlo... profesionálů...

„Hrome, tyhle hedvábné růžové spodky, má drahá! To všechno pro Casamène? Šťastná Annie!“

„Jen se neposmívejte!“ (Rozvazuje si kravatu před nakloněným zrcadlem a vzdorovitě dupe.) „Přece si nemyslíte, že je to kvůli Annie nebo kvůli vám? Vždyť víte, v jakém spěchu jsem skládal do kufru a...“

„Nikdo z nich vás nestopoval?“

„Bohudíky ne!“ vzdychne, spouštěje se do hlubokého křesla v pohodlném pyžamu z bílého flanelu. „Ale je to špinavá historie. Oh, ti gymnazisté! Že mne tam zas dostanou!“

„Ale řekl jste mi, že je to podvodník?“

„Ano, ale toho podvodníka jsem poznal prostřednictvím gymnazistovým.“

„Podivné spojení!“

„Je to tak složité! Povím vám to v hlavních rysech. Vaney, víte, Vaney... Ten rozkošný blondýn, růžový jako cukrátko...?“

„Neznám.“

„To jste celá vy! Jen byste běhala okolo mého otce a nevíte nic o svém okolí... Zkrátka, Vaney, ten anděl, ta maličká svatá z kostelního okna, má drahá, byl spřežen s tím darebákem!“

„Oh!“

„Dovedl se přitříti k elegantním lidem, kteří se stýkali s jeho rodinou, a nemaje odvahy zpeněžití projevy své přízně, nadháněl tomu darebáčkovi a děлил se s ním o prachy. Když se dostali do

rukou tomu darebáčkovi (opravdu ještě poněkud mladému) a jeho bandě, ti chlapíci měli vítr... Prosím za odpuštění, mám slovník gymnazisty... památka na Vaneye..."

„Maličkou svatou?“

„Spíše posvátnou hetéru!“

„?“

„Byl ,posvátnou hetérou‘ v Maratově lyceu, když jsem se s ním seznámil. Pravda, vy nevíte... Ti kluci mají složitou hierarchii, která je blízká Králi Ubu a Flaubertovi... Po tři týdny jsem se tím bavil. Věřila byste, že mi ,jako cizincí‘ udělili řád ,Eliphas de Muerdre‘? Do hovorny jsem chodil v sobotu..."

„Býval to hon ten den!“

„Hon i shon! U všech dveří hořely tváře, smáli se, abych se ráčil ohlédnout, mládenci pouštěli na zem kapesníky, otírajíce se o mne loktem: ,oh, pardon!‘, dopisy nepodepsané i podepsané... Ah, krásná doba...! Ah, mladost...!“

„Podívejte se na toho stařečka!“

Dotklo se ho to, nadýmá se ve svém křesle a bez okolků mluví pohrdavě.

„Nejchytřejší žena - a vy jste nejchytřejší žena, Klaudino! - nikdy hned nechápe. Nelituji své mladosti, ale jejich! Co z nich bude, z mých hezkých kluků? Pro jednoho, který se uchová hladký, útlý a bílý, z kolika se stanou žalostní chraptiví kohoutci, trudovití, s vyrážejícími vousy, kteří se za sebe stydí a z hlouposti běhají za kuchyňskými sukněmi... Ruce jim rostou do nemotornosti, mění se jim hlas a zvláště nos, oh, jejich žalostný nos! A všude ten porost chlupů a... Fuj...! To jsou mladí muži, to už není okouzlující mládí, krása bez kazu, žel, i bez trvalosti... mladé maso..."

„Mladé maso..." Kde jsem slyšela ta dvě rozkošnická slova, do nichž ústa kousají, když je vyslovují? „Chraň vás bůh, Klaudino, od

pokušení mladého masa... Ani nevíte...!“ Jsou to dva hloupí mladí lidožrouti! Mluviti o lásce, jako by se dala jísti! Chtěla bych jim říci... A proč? Jen tak koutkem rtů, tváříc se znalecky a důležitě, dávám dobrou noc svému pastorkovi, štíhlému Pierrotovi s hedvábnu čapkou plavých vlasů, tratícímu se v bílém flanelu...

Ó, drahý Renaude, musím jen moudře a klidně pokrčit rameny, když vidím, jak se dnes váš dopis stará (s tou péčí o detail, jež klame o vaší povaze, v jádře málo metodické) o plán našeho útěku v příštím létě, měsíc po měsíci, etapu za etapou! „V červnu vyrazíme z Paříže do Montigny na dobrých šest neděl; koncem července Vittel... A pak rozhodně musíme zařadit do polovice září malou okružní cestu, kterou si představuji do Černého lesa, cosi starodávného, z druhého císařství... Co tomu říkáš, miláčku?“

Já? Ovšem říkám ano. Kdybych řekla ne, mračil byste se, pak vidím, jak byste sestavoval jiný cestovní plán, jak byste vybíral jiný pramen prospěšný vaší dně... A souhlasím-li ráda! Kam budete chtít, jak budete chtít... Vím bezpečně, že u vás, v pouhé vaší přítomnosti, naleznu vše, čeho mi třeba – někdy i více – a lhostejně se obracím k budoucnosti zády. Lezu k ní bezstarostně jako rak, vláčejíc nohy pozpátku.

Bezstarostně, nikoliv trpělivě. Když přijdete pozdě domů, když v létě má žízeň dlouho čeká na sklenici čerstvé vody, když broskev na špalíru, kterou bych ráda jedla, příliš zdlouhavě dozrává, ano, zuřím, ano, dupám a můj vysílený vzdech zvedá smrtelné břímě nekonečné hodiny, ale... ale proto ještě nejsem jako vy a protiví se mi ten rozvrh roku napřed nakrájeného, který mám míti před sebou na stole na způsob „studené mísy“ celých dvanáct měsíců!

Co se má státi, stane se, a to je vše. Co říkám! Už se to děje navzdory vám i vašemu pečlivému rozvrhu. Když se naše důvěrná chvíle nejvíce ztiší, dáváte mi za pravdu, nemám-li ráda spěch

ani... opakování. Dejte mi za pravdu, mám-li ráda tyto dni a ne-
nuťte mne, abych prožívala zároveň letošní rok i příští.

Když jsem byla malá, nějaká předčasná veliká moudrost dávala
mi v nejradostnějších chvílích teskné pokyny, lahodně trpké, které
byly nad můj věk. Říkala mi... Představujete si krásnou paní v bí-
lém šatě s čelenkou, která se mi zjevila v tmavém listoví starého
ořechu? Nikoli! Byl to jen obyčejný „tajný hlas“, až bolestné strnutí
myšlenek a celé mé zdravé mladé bytosti, vzrušené a syté, poote-
vřená brána, jež dětem mého věku zpravidla zůstává zavřena...
Říkal mi: „Hleď, zastav se, ta chvíle je krásná! Máš-li pak někde
v celém svém životě, který letí, tak plavé slunce, tak modrý šeřík,
tak dojmavou knihu, tak šťavnaté, vonné a sladké ovoce a tak čerst-
vé lůžko s drsnými bílými prostěradly? Uvidíš někdy tyto vrchy ve
větší kráse? Jak dlouho ještě budeš děckem, které je opilé svým
pouhým životem, pouhým tepem svých šťastných tepen? Všecko
je v tobě tak svěží, že ani nepomyšlíš, že máš ruce a nohy, zuby, oči
a sladká pomíjící ústa. Kde ucítíš první bodnutí, první pád...? Oh,
chtěj zastavit čas, chtěj zůstat ještě na chvíli podobna sobě samé:
nerost, nemysli, netrp! Chtěj tomu tak silně, až se někde nějaký
bůh slituje a vyslyší tě...!“

Jednoho dne jsem se vám s tím se vším svěřila, Renaude. Ne-
usmál jste se mému mladému opojení, ale pohlédl jste mi hluboko
do očí mstivým černým pohledem, pohledem nesmyslné umíněné
žárливosti, který mne dráždí, okouzluje a volá:

„Zakazuji ti, abys mi říkala, že byla doba, kdy jsem tě neznal!“

„To jsem já, Annie... Nemáte... vazelínu, nějakou pomádu, glycerin? Chci to na ret, který mí praskl a který stále koušu...“

Annie mi otevře a stojí udiveně na prahu svého pokoje s plačtivým čínským výrazem ve tváři, jež jí dodává její silný černý cop, zapletený na noc. Omlouvám se, vysvětluji – neboť se mi přihodí sotva kdy, abych se dostala do Annieina pokoje. Cítím, že tam nikoho nechce míti, ani mne ne. Bojí se, aby žluté záclony, bílé čalouny s akátovým rámem a přechistý všedně bílý hotelový nábytek nevypravovaly o jejích nepokojných nocích poloviční náměsícnice? V pokoji není cítit tajností, můj čich tu neobjevuje žádné osobité vůně – nanejvýše vůni vzácného cizího dřeva, vycházející, na to bych přísahala, z vlastního těla Annieina, která neužívá umělých vůní...

Byt ženy na cestách, kde hledám v rohu kožený kufr... Psací stůl je k službám se svým panenským pijákem a rezavým perem. Na holé zdi se neusmívá žádná fotografie. Až má přítelkyně zase uteče, vezme si snad s sebou pootevřený román z rozestlané postele, zmuchlaný šáteček ze stolu, a po Annie nezůstane nic v tom anonymním pokoji...

Má podivná hostitelka čeká, bolestně otvírá modré oči v snědé tváři, a zatímco já mluvím, bezděčně špoulí pootevřená ústa, že bych se chtěla smát a bítí ji...

„Pomáda na rty...? Ne... v tomhle domě nikdy nic není... Ah, je, počkejte!“

Otevře příhradu ve zdi, hrabe se kdo ví v jakém skladišti a spokojeně se vrátí.

„Tady máte. Myslím, že to může býti na rozpraskanou kůži.“

Na kelímku, jež mi podává, čtu: *Líčidlo pro umělce.*

„Ale... to je líčidlo na jeviště! Kde jste to štípla?“

„Neštípla jsem to. Koupila jsem si je, protože jsem ho potřebovala. Bude asi trochu zatuchlé, za tu dobu.“

„Představení ve společnosti?“

„Ale ne,“ vzdychá malátně. „Pantomima na divadle. Po několik dní jsem hrála pantomimu.“

„Kdepak? Za hranicemi?“

Vyslýchám ji suše, zlobí mne a uráží všechno, co přede mnou tají – či co si vymýšlí? Sedne si na postel a přeje si rukou čelo. Chytnu ji za útlou paži, kterou bledě modrý noční šat nechává nahou.

„Děláte si ze mne žerty, Annie?“

Usmívá se povolně, cítí se znásilněna. Je vlašná; žhavé uhlí spí pod pokrývkou bílého popela... Tlačím nohou Annie, aby mi udělala místo na polštáři vedle sebe, těšíc se neznámým příběhem, opět nalezenou Annieinou důvěrou, pozdní už hodinou a hedvábným šuměním zimního deště po okenicích...

Annie se krčí, kolena si drží v loktech a začne:

„Tedy... Pamatujete se na kombinovaná představení v divadle des Pâturins? Dávali společně malou operu o dvou jednáních, velmi dramatickou, která se jmenovala *Stará královna*, pak ‚obraz ze života‘, kde se všechno pobije, a potom studentskou frašku a nakonec pantomimu nazvanou *Bůh, zdání a síla!*“

„Hm... vzpomínám si nejasně.“

„To jsem si myslela. Za čtrnáct dní divadlo udělalo úpadek. Ale ta pantomima byla hezká... Hrála jsem v ní mladou otrokyni, která trhá růže a kterou nakonec unese kozonoh.“

„Vy...! Vy jste hrála divadlo?“

Usmála se bez ješitnosti:

„To neříkám, Klaudino. Hrála jsem pantomimu... To přece není těžké! A pak jsem byla donucena. Musím vám říci...“

Pečlivě skládá v drobné řasy batist své noční košile, jejíž náprsenka vyklouzla z uvolněného šatu...

„Krátce předtím jsem se setkala s ‚panákem‘, jak říkají. Mladý muž z konzervatoře. Oh, ne jen tak leckdo! Druhá cena za tragédii, ano... Druhá cena za tragédii a tragéd není na neštěstí totéž... Hrával drobné role u Sáry: šlechtice Vendramina, páže Orlanda, pro své nohy, nohy...“

Hledá přirovnání, nemůže však nalézt, které by bylo hodno...

„Zkrátka nohy! Sarah mu jednou řekla, když hrál páže Orlanda: ‚Hochu, ty máš nohy z té doby.‘“

„Která doba, Annie? Doba Sářina?“

„Ne... šestnácté století, myslím...“

„Kde jste ho ulovila?“

Směje se mi pod nos, boří pěst do pružné podušky a mlčí.

„Nejste hodná, Annie! Povězte všechno, nebo vás budu lechtat!“

Řekla jsem to jen tak, ale účinek je zázračný. Annie se shrbí ke zdi, napřáhne uděšené ruce a prosí:

„Ne, ne! To ne! Nebo bych umřela...! Povím všechno...!“

A chvatně dopoví, polykajíc sliny:

„Potkala jsem ho u vás, tak!“

„U mne? Nepovídejte! Nikdy jsem neznala žádné páže z renesance... Něco se vám zdá, Annie.“

„Nikoli! Byl – ten mládenec, ano – tři neděle zatímním tajemníkem Renaudovým.“

Uhodím se do čela jako na divadle:

„Počkejte...! Kluk samé vlasy, málo prádla, krásné oči...“

Přisvědčí po každé kývnutím hlavy.

„Ano, ano! Jmenoval se...“

„August,“ řekne tiše.

„V domě si dával říkati... prostě... pan de Saint-Yorre.“

„To byl pseudonym.“

Jak pěkně to řekla! Jak je roztomilá! Tak ji mám ráda, chtěla bych, aby vždycky byla taková, napůl hloupá, napůl zkažená, trápená necudností pod počestným zevnějškem... Přitáhnu ji k sobě za mohutný cop jako nějaké ovoce na kraji pružné větve a líbám ji nazdařbůh, na tvář, na studený nosík... Ubohé děvče! Prohýbá se pod sebemenší lichotkou, každý ji může mít, já, kdybych chtěla, zahradník Francis...

„Ah, to byl pseudonym? Ale, drahoušku...! A potom?“

„Potom nic. Nic... ze začátku. Pamatujete se, že jsem se v té době skrývala. Alain, Marta, můj proces o rozvod... Dala jsem vám sbohem a zase jsem odjela do... Casamènu a v Paříži jsem se neukázala dříve než za tři měsíce, v květnu...“

„Vzpomínám si. Ale já jsem vás toho roku už neviděla?“

Krčí rameny, obočím, bradou...

„Co chcete? Musíte mi prominout, Klaudino. V květnu jsem se vrátila do Paříže a náhoda tomu chtěla, že před hotelem Regina potkám...“

„Šlechtice Vendramina. Přišel v pravou chvíli?“

„Více, než vám mohu říci,“ vzdychá Annie. „Má cesta do Londýna...“

„Já myslila do Casamènu?“

„... ne, do Londýna... mne znudila, vyčerpala, tam všechno tak hlídají...! A pak šlechtic Vendramin toho dne okouzloval. Bledý, oči...“

„Nohy...“

„To až potom... Divila jsem se, že mne hned nepozdravil.“

„Protože... řeknu vám to. Renaud ho vyhodil pro maličkost... Oh, nic vážného... obchůdek s lístky do divadla. Tahal z ředitelů

vstupenky jménem Renaudovým a pak je prodával. Oh, dělá se to vesměs, ale Renaud to neměl rád...“

Snažím se obmýti šlechtice Vendramina, zdá se, jako bych omlouvala Renauda... Zbytečná jemnost, neboť Annie mluví nenuceně dále:

„Ano, tušila jsem... Ostatně, mně to bylo jedno... Ještě ten večer jsem s ním šla do jeho pokoje.“

„Ale! Opravdu!“

Pustila jsem maně teplé ručky své přítelkyně... Hned jsem je zase vzala do svých, abych ji neurazila... Ponechá mi je mrtvé a vláčné a sklání se nad vzpomínky:

„Minul měsíc, a ještě se mne držel, Klaudino! Peněz ode mne nechtěl brát...“

„Vida!“

„Ale platila jsem všecko.“

„Dobrá!“

„Chudinka, hledal místo všude a nemohl najít. V noci už na to nemyslel. Myslel jenom na mne a já na něj.“

Směji se jaksi nuceně:

„Ah, ah! Šlechtic Vendramin se proukázal Herkulem?“

„Oh, ne, pane bože,“ připouští zdrženlivě. „Ale něco jiného... Mladá chorobná neřest městského dítěte, gymnazistické zvyky, chlubití se každým... tělesným projevem, ba sám začínat... Četl kdysi špatné knihy a vzpomínal si na ně každou chvíli snad zbytečně věrně a podrobně...“

„A vy?“

„Já...“ (zvedne nejistou a jako opilou ruku) „Já jsem poslouchala jeho reminiscence, i co přidával nového... a platila jsem. Myslím však, že zůstávám jeho dlužnicí.“

(Ovšem, Annie přišla zase na svoje.)

„Ale co divadlo?“

„Ah, ano... Tedy... jednou večer přišel do hotelu velmi pozdě, rozčilený, důležitý. Hezkou chvíli přecházel sem a tam, než mi pověděl, že má hráti v divadle Pâturins v nějaké pantomimě. Cítila jsem, že se blíží konec našeho poměru... Tím spíše, že se zkoušky začaly hned a on nadšeně mluvil o Angličance s dlouhými ryšavými vlasy, o dívce ze společnosti, která utekla rodině: ‚Je báječná,‘ říkal stále, ‚má linii! A pak má smysl pro pohyb, má rytmus, má ušlechtilost gesta...‘ Copak neměla podle něho ta Yvée Lesterová? Počítala jsem dni, Klaudino, čekala jsem na premiéru, na konec zkoušek, které mi braly Augusta na celý den... Přicházel domů unavený, roztržitý... miloval mne ledajak, chvatně, bez půvabu...

Dva dni před premiérou, na kterou jsem se tolik těšila, přiběhne August ke mně nahoru jako blázen: ‚Vezmi si klobouk,‘ povídá, ‚půjdeš se mnou.‘ – ‚Kam?‘ – ‚Do divadla.‘ A po cestě mi vypravuje potrhlou historii: dívka s ryšavými vlasy, po níž se sháněla rodina, odešla a ani se neomluvila, autoři a ředitel jsou z toho blázni... A když jsem se nedovtípila, dodá: ‚Vezmeš tu úlohu, nalepíme ti ryšavou paruku, já to do tebe naleju za osmačtyřicet hodin a kasa bude zachráněna! Rozumíš? Na plakátech zůstane dívka ze společnosti a bude dobrý příjem.‘ Ah, Klaudino! Div jsem se nezbláznila!“

„Proč jste neřekla ne?“

Měří mne s úžasem:

„Když on chtěl, Klaudino! On chtěl! A pak, nevím... když už jsem tam byla, všichni okolo mne mi blahopřáli, třeba jsem ještě nic nedokázala, povzbuzovali mne, tady mne strkali, tam mne tahali po tom malém tmavém sále, kde mne hypnotizovaly pronikavým jasem tři skleněné koule na rampě... a potom on, August, hned mne uváděl na scénu, zpíval mi mé vstupní takty... Cítila jsem se

obrána, vytržena ze sebe, v moci lidí, kteří se hádali o mou ubohou osobnost... Není maličkost, býti tak málo svou paní!

Ta první zkouška, velký bože! K ničemu jsem nesvolila, a už se mnou zacházeli jako s živým kusem nábytku. Autor na mne křičel: ‚Dejte klobouk dolů, slečno! Aby bylo vidět hru tváře!‘ – ‚Zvedni sukni,‘ křičel August, ‚aby bylo vidět pohyby nohy...!‘

A potom Willette Collie, která hrála Fauna, volala, když jsem přišla: ‚To je ta ryšavá dívka? Tahle tyčinka?‘ Skákala po jevišti v koupacím trikotu jako čert a tančila po slepu, krátké vlasy se jí svezly na nos. Také mne popadla jako kus dřeva, jako utrženou girlandu... Ah, mně se příjemně hrála má úloha hned od první zkoušky! Willette Collie, která mne na konci pantomimy měla unést, porazila mne tak surově, vlekla mne s tak sebejistým triumfem a dusila mne polibkem tak dobře napodobeným, že tleskali mé slabosti, která neměla daleko k slzám, a mému bezděčnému ponížení...

Můj milý jásal. Ani si nevzpomněl, aby mne potěšil, aby promluvil srdečné slovo do vši té chvály, kterou mne ohlušovali. Kouřil, hlavu na stranu, jedno oko zavřené a tvář půvabně staženou, aby se vyhnul štiplavému dýmu, a cigaretu nevzal z úst.

Dva dni jsem nevyšla z toho pekla. Co ze mne zbývalo...? Z jaké látky jsou utvořeni ti lidé, kteří dovedou napodobovati, mluvit, křičeti, házeti po sobě sprostými slovy...“

„Ano a hned nato samé přehnané poklony... Vím, viděla jsem zkoušky... Bláznivě se dřou, opakují patnáctkrát jeden pohyb, až se ponenáhlu očistí, vybrousí a zasnívají dokonalostí... Znáš tu směs hysterické činnosti, bručounské, líné otrávenosti, pitomé tupé domýšlivosti a ušlechtilé umíněnosti... Smějí se blbé slovní hříčce, pláčí pro nepodařenou masku, obědvají, kdy mohou a někdy i spí... Jsou ničemní, citliví, prchli, nafoukaní, pak hned zase oddaní...“

„Oh, ano, tak je to! Karikujete je ve zkratce, ale takoví jsou, Klaudino...“

mlčí, stáhne pod sebe zimomřivé nohy a setrvává ve fatalistické nehybnosti cikánky, s očima sklopenýma, s copem na rameni... Rychle se zase vracím k naší krásné historii:

„A potom, Annie? V den premiéry?“

„V den premiéry...?“

Usilovně hledá v paměti, že se jí napíná obočí:

„Bylo to jako oba první dni.“

„A co obecenstvo? Ostuda? Úspěch?“

„Obecenstvo jsem neviděla,“ řekne prostě. „V sále bylo tma. Světlo rampy mi stahovalo čelo. Slyšela jsem, cítila jsem teplý dech, pohyb neviditelných bytostí tam v té zející temné hloubce... V hlavě mi lupalo únavou a líčidlo, anglické líčidlo, růžové, bílé a zeleně modré, napínalo mi kůži na tvářích... A ta paruka, ta paruka, Klaudino! Představte si na mých už tak těžkých vlasech náklad krouživých zvlněných ryšavých vlasů, napálenou hřívu ryšavé Salomy... Neboť jsem musela býti podobna anglické dívce, kterou zavolal domů její otec lord... Moji druhové křičeli obdivem, když mne viděli - ale ti potrhlíci křičí pro nic za nic, vždyť víte... Bílá hedvábná tunika, vysoké střevíce, košík růží na rukou, jež se mi třásly, to je vše...“

„A potom, Annie?“

„Potom se stalo, že jsem měla veliký úspěch. Ano.“

Jedenadvacetkrát jsem dělala své nové řemeslo jako náměsíčná, bok po boku s Augustem, který hrál mladého Athéňana. Jeho jste měla vidět, Klaudino! Jeho v té tmavočervené tunice, jeho drobná pevná kolena, ženské kotníky a ten mohutný krk na jemných ramenech...! Přišli jsme do divadla, natřela jsem si obličej a paže, nasadila jsem si svou vražednou přílbu... a až k mé velké scéně s faunem, s Willette Collie, šlo všechno dobře. Ta bláznivá si usmy-

slila měniti naše duo každý večer a já už jsem se třásla napřed. Jednoho dne mne popadla okolo pasu jako balík a nesla mne pod paží, mou tuniku a ryšavé vlasy táhla za sebou jako triumfální vlečku... Jindy při našem polibku – slavný ‚polibek‘, který pohoršoval a ježž mi dávala s lhostejnou prudkostí – vjela mi rukou pod rameno a lechtala mne bezbrannou... Z mých úst, ucpaných jejími, unikl jen slabý chraplavý zvuk... víc říkat nemusím! Trvat to jen něco déle, musili spustit oponu... Ten večer jsem plakala.“

„Plakala, proč?“

„Protože August, který mne pozoroval za kulisou, udělal mi takový výstup...“

„Žárlil, ne?“

„Žárlil...? Oh, ne! Neměl prostě rád takové ‚legrace‘. Aby ukázal druhým, že umí mluvit se svou ženou, slíbil mi bez okolků pořádný výprask... Víte, co to je?“

„Tuším.“

„No tak, konečně. Willette Collie (právě si za kulisou narovnávala růžky) skočí na něj jako pardál a křičí ‚zatracený pasáku!‘“

„To nic není.“

„On jí řekl, že mu všechny ty teplé sestry už lezou z krku...“

„Ah, to se mi líbí! A co dále?“

„Willette Collie mu chtěla vyškřabat oči a dala mu hlavou do žaludku... To víte, ty špičaté růžky...!“

„Tekla krev?“

„Netekla, Klaudino, díky tlustému Maugisovi, který byl při tom a zakročil...“

„To je náhoda.“

„... a stoupl si mezi ně s rozpjatými pažemi a stál jako ta žena v prvním výjevu *Únosu Sabine* a chrлил vtipy na udobřenou...“

„Ten Maugis je chlapík...! Povězte, Annie, psaly o vás noviny?“

„Noviny, Klaudino? Líčily mé dětství v aristokratickém venkovském domě, mluvily o mé neodolatelné náklonnosti k divadlu, jak jsem uprchla do Paříže, jak má rodina byla celá zoufalá, a přitom zachovaly svůdnou anonymitu...“

Annie zdvihne ke stropu své snědé ručky a zase unaveně mlčí... Suchým jazykem si olizuje koutky žalných úst. Znovu se ptám sama sebe, sní-li ve bdění, či lže... Nikoli, nelže. Zakusila všecko, o čem vypravuje. Její paměť je dobrodružná cesta, prudký svah se závratným stoupáním „mořských vln“, značená nahými mladými nestoudnými mužskými všech barev... Jistě dělala vše, o čem vypravuje, i vše, o čem mlčí; nic není prostšího a všednějšího než její život, život zvířátka, které objevilo, že má pohlaví a zuřivě ho užívá...

Annie mlčí. Budím ji.

„A co dále, Annie?“

„Pořád ,a co dále‘! Jak jste zvědavá, Klaudino! Potom... bylo po představeních a s nimi po mé ubohé vášni...“

„Nechal vás?“

„To je pravé slovo, Klaudino. Sarah ho vzala s sebou na zájezd, aby hrál pážata v triku.“

„Bylo vám po něm smutno?“

„Mnoho ne. K posledku mě bil.“

„Oh...!“

Annie se prohýbá, jako by vzpomínala na rány do žeber.

„Když říkám, že mě bil, je to snad trochu hrubé slovo... Víte, byl to takový student. Nejprve mi dal žertem jednu pěstí pod lopatku a pak se mazlil a štípal a tloukl a škádlil, všecko dohromady. Nikoli, netrápila jsem se. To všecko vlastně...“

Sklouzne do noh postele, ukazujíc na žlutém atlasu prachové peřiny kousek svých šafránových nohou, a já jsem pochopila, že to znamená konec zábavy... Beru do ruky lampu.

„To všechno vlastně, Annie?“

Neví, co by řekla, usmívá se rozpačitě jako panenka a nakonec povídá:

„To všechno, Klaudino, nestojí za to, aby se o tom mluvilo jinak, než mluvím já. Vy všechny říkáte: ‚Ah, láska...!‘ a balíte ji do samých krásných frází. Za mne myslí mé tělo. Je inteligentnější než můj mozek. Cítí jemněji, úplněji než můj mozek. Když mé tělo myslí, totiž když já... když ono...“

„Já vím, já vím...!“

„Nuže, pak to ostatní mlčí. V takových chvílích celá moje pokožka má duši...“

Když od ní odcházím, stojí, sepjaté ruce má spuštěny a na jaká zjevení čistých nahot se upírají její jasné oči?

Ó, vy pěkná pokožko, která tak dobře dovedete svléknouti duši! Jsem sama a přirovnávám nás jednu k druhé. Nikdy jsem žádnou ženu tak nepozorovala jako vás, protože pudově pohrdám svými sestrami, které jsou jako vy, a nemám přítelkyň. Rézi...? Ale Rézi jsem nepozorovala, na ni jsem se dívala a toužila jsem po ní... Také nic více nezasluhovala... Ona též mluvila o rozkoši nenuceně a ráda, vyhledávala ji, budila ji nebo ji rozhodně oddalovala, „nechávala si ji na později“ jako mlsek, jenž se dá jisti i zítra... Jak by mi bývala mohla rozuměti Rézi a jak by mi mohla rozuměti Annie? Já nehledám rozkoše, ona hledá mne, nalézá mne, přepadá a sráží mne drsnou rukou a drsnými ústy, že se potom chvěji... Nebo kolem mne pomalu obchází a unavuje mě neviditelným bližením, proti němuž se ve mně brání temná pýcha... V takové napjaté chvíli se mezi mne a Renauda staví sladké soupeřství a to již není naše věrná láska, to nezná něhy ani slitování, zatíná zuby, vyzývá a křičí: „Dostanu tě dříve než ty mne...“

A v žilách mi bije horká krev, protože z nočních temnot a přes zasněžené dálky slyším hlas toho, kdo jediný má právo mi říci:

„Zabiji tě, uvidí-li jiný muž než já tvé oči, tvé oči naplněné zlobou ve chvíli, kdy mi mají býti svrchovaně vděчны...!“

Jak jsem pyšná, když na to myslím! Toho, jež ode mne dělí taková dálka, toho, jež nahoře, vysoko v neznámých horách vězní mráz, toho jsem přeměnila, lehkovážného Renauda, svého mladého manžela se stříbrnými vlasy... Sotva si přiznám, co to stálo času... ještě jsme nedošli k tělesné podobnosti, jež ze starých manželů tvoří bratrský pár, ač mám od Renauda některé důvěrné ženské pohyby, vztyčený malíček, a on zase napodobí můj paličatý býčí způsob vzdoru a útoku čelem a nataženou šíjí... Těší mne, jak hluboce, úplně jsem jím pronikla, jak jsem ho poklaudinovala. Ať v budoucnosti dělá cokoli a ať jsem živa nebo nejsem, zůstanu v něm. Šel ke mně bezpečně, pomalu, bránil se a unikal – přišel a je celý můj.

Není už tak veselý, je něžnější a zamlklejší. Není už tak chtivý pohybu, dovede oceniti jako Klaudina kouzlo přítomné chvíle a nežádá si, co je lepší, ale mimo dosah. Neusmívá se tak často, ale trvá dlouho, než jeho úsměv pohasne. Dovedeme se spolu mlčky dívat před sebe bez netrpělivosti a zvědavosti, plni plaché melancholie, které říkám „dotek štěstí“.

Unaven ženami – nikoli svou ženou – zanechal Renaud onoho horečného sběratelství, oné úzkostlivé filatelie, jež ho pudivala k novým a novým ženám: „Ah, tenhle exemplář mi chyběl!“ ... Miluje jemněji a více z dálky. Hrozí se daru, jenž je překážkou, všední složitosti dovolených cizoložství, tlachu, jemuž propadne mnohá hezká bytost... „Můj mlčenlivý miláčku...!“ říkává mi... A já vím, že přitom vzpomíná na nevyčerpatelný hlas, jehož růžový pramen by byl rád ucpal hrstí písku.

Lže méně a více se rozčiluje. Vyleje si zlost na nějaké drobnůstce, na kousku nábytku – a pak se za to omlouvá pohledem... Já se však v nitru usmívám a říkám si: „To jsem já, tohle, to jsem já!“

A nejvyšší výboj! Přivedla jsem ho k tomu, že miluje lásku, jako ji miluji já. Udělala jsem z něho cudného člověka. Ano, cudného, a proč ne? Už nespojuje s tím, čemu říkal naše „hry“, onu prostopášnost, jež si pomáhá kombinací zrcadel nebo knihou... nějakou belgickou knihou a slovy stvořenými pro šepot, jež se s celou neomaleností vykřikují nahlas...

Už nepotřebuje těch banálních pomůcek: potřebuje toliko mne... a sebe. Pak opět říká: „Můj mlčenlivý miláčku!“ Mlčím, jistě mlčím, až na ten chvějný vzdech, až na ten bezděčný výkřik, až na ten pohled a na pohyb, jenž je výmluvnější než obličej... Ah, kéž by se vrátil ten, jež jsem uhnětla k své podobě, kéž by se vrátil tváří v tvář k té, která se přestává usmívati, která ve chvíli, kdy se celá vzdává, zmateně odvrací své pozorné oči!

„Má ubohá Annie...“ Na štěstí není ani má, ani ubohá a ze mne nemluví soucit, nýbrž výčitka, neurčitá nicotná výčitka pro nic za nic... Týrám ji nebo si jí nevšímám s divoškou nestoudnou zlomyslností, až se jí pod víčka, hnědá a podlouhlá jako lískové ořechy, derou slzy... Nepoznává mne a já se také nepoznávám. Kde jsou naše poklidné dni z konce podzimu a zamlklé siesty u vyhřáté zdi, kdy jsme sedávaly na sypké hlíně, chráněné taškovou stříškou nad špalírem, rozpukané, prašné a bílé, snad nikdy nezalévané! Včela, kterou oklamala paměť, neodbytně nad námi hledala na meruňce květy, jichž nebylo... Annie byla prostovlasá, nedbale zapletená oháňka jí padala na šíji, a čekala se zavřenýma očima, až se mi uráčí promluvit...

To všechno změnil stín muže. Má obyčejná ženička Annie, dobrácká punčocha s panenskou tváří, se vždycky přidá tam, kde jsou kalhoty. Šalebné kalhoty, klamavá schránka, Annie! Doufáte, že změníte stav věcí, smím-li tak říci? Zním dole pod kopcem malého pihovatého vinaře, který by vám lépe posloužil – ovšem jestli jste nezahladila zahradníka Francise, jeho pšenicový knír a paže, vonící čerstvými hoblovačkami a chlívem...?

Můj pastorek tady všechno zkazil, od té doby, co se tu vláčí se svou kriminálnickou leností, lehkou měkkou chůzí a s očima, jež nevidí tetu Annu – chtěla jsem říci sestru Annu, jež nevidí, co se blíží.

Ne, on nic nevidí, ubožátko – a vesele by zmizel prvním vlakem... Já mu však nechci dáti peníze, nesmím. A také nemohu. Jde o hezkou částku, musela bych psátí svému manželovi a unavovati ho výklady...

„Jsme zasypáni sněhem,“ píše mi Renaud, „už nebydlíme ve světě živých. Můj miláčku, má věrná lampo, má víra musí být silná, mám-li vířivými stěnami toho hrobu ještě viděti neklidný plamen tvých avanturinových očí... Já přijdu, sníh proti mně už nic nemůže. Přijdu, jaký jsem, jak se nyní vidím a musím se přiznati: je ze mne stařec... Myšlenka, že tě zas uvidím, mě přivádí v zoufalství, třebaže v ní žiji. Víím, že tvůj první pohled mne odhadne, že mžikem změříš mou zkázu, a víím také, že na tvém zářivém obličejí nebude nic znáti, neboť tvé lži jsou dokonalé. Proším tě, Klaudino, nelži mi, nebo se tady nechám pochovat. Mluv, křič, až mne uvidíš a spínej ruce: ‚Oh, miláčku, ty jsi sešlý! Ty jsi starý! Ty máš bílé vlasy! Nerosteš do země...?‘ Zahod' soucit, já nechci tvého soucitu! Bud' zcela upřímná, puš' se do mne, hned jak po prvé ovineš své mladé paže kolem mého starého slepičího krku. Počítej mé nové vrásky, směj se starým, přejeď špičkou zrádného prstu po mých povadlých víčkách, usínej se zklamáním, hněvem a s chladem, usínej smutně a rozteskněně, rozčarována svým starým manželem... A možná, že ráno ti nebude ubohý muž připadat tak zpuštěný, když ho budeš měřiti svou včerejší vzpomínkou...“

Nad jeho dopisem krčím rameny. Škube mnou smích a v očích se mi třesou slzy a dělají se mi mžitky. Jak je hloupé zbytečně počmárat čtyři stránky, když by stačilo jediné slovo: „Přijedu.“

Přijede. Zatím jsou hlavní dvě věci: jaké si vezmu šaty, až se vrátí, a co bude k večeři. Neboť přijede ovšem večer. Asi, když teď zapadá slunce, v půl páté nebo v pět hodin. Bude modrý soumrak na sklonku vlažného, zamlženého dne, nebo zvučný mráz a na západě již budou svítit dvě nebo tři hvězdy... Vlak se připlíží, ucítím jodoformový kouř a zahlédnu dveře vozu, pléd, velký plášť, světlý knír... jen aby nebylo příliš chladno a abych neměla červený nos...

„Dobré zprávy, Klaudino?“

„Dobré, Annie.“

A neobratně klopím oči s tajnůstkářským výrazem a hladím křehnoucí Peronku, kterou mám na kolenou. Dnes večer neřeknu Annie nic. Ani Marcelovi. Vkládám své tajemství do obálky a strkám je do kapsy jako pamlsek, na němž si pochutnám v noci sama ve svém pokoji... Nikdo netuší, že Renaud přijede. Marcel podřimuje na divanu jako Narcis nad pramenem. Annie vyšívá a bůh ví, jaká mladá růžová a svalnatá upomínka se vkrádá mezi ni a její kanavu... Peronka stále spí na zádech s nataženým krkem. Má břicho rezavě růžové jako hrdlička, zapjaté od shora dolů čtyřmi řadami černých sametových skvrn. Pravidelnost jejího pruhování působí, že i při nejhorším nepořádku vypadá vybraně a bezvadně, jako kdo se obléká u dobrého krejčího. V bezstarostném spánku ukazuje naivní bradu, lesklou obrubu úst a čtyři tuhá šlapadla tuláckých tlapek... Ona také neví, že Renaud přijede...

Jen drobné černé stvoření s tupým nosem zvedá ke mně nevzhledný čumák sympatického ohavy. Pes Toby se probral z lehkého spánku a dívá se na mne, jako se dívá Matho na Salambô. Nechápe hned. Tuší, dohaduje se, je znepokojen, dotírá na mne... Shýbnu se k němu, hladím mu hrbolatou hlavu, což znamená, že je dobře, že pochopil dost a že není třeba více chápati...

Toho sladkého večera! Jsem zase taková, jaká bych byla ráda zůstala, shovívavá, citlivá, důvěřivá. Pohledem na „svou milou Annie“ se omlouvám za svou obvyklou chladnost a za velkopanské mlčení včera večer, ona však vyšívá, hlavu má skloněnu, a můj zjihlý pohled narazí na její koňskou oháňku s černou sametkou. Má sdílná dobrota se s porozuměním dívá na bezmocný půvab Marcelův, který spí jako na divadle, jedna ruka mu visí dolů. Ze

žhavého uhlí vyšlehne s praskotem pruh modrého syčivého dýmu, dřímotný salon procitne...

„Vypalujete něco, Annie? Slyším, jak syčí oheň...“ zívá Marcel.

Annie s jehlou v ruce má chvílku otevřená ústa a na celé její dlouhé jemné tváři se zřetelně ukazuje stud ženy přistižené při rozkoši, že okamžitě nevím, mám-li se ptáti, co se jí zdálo, či se mám smát...

„Annie! Nač jste myslila? Rychle, rychle, nerozmýšlejte se! Po-
vězte pravdu!“

„Už nevím... něco neurčitěho... podřimovala jsem jako Marcel...
Co to do vás vjelo, Klaudino?“

Skočím na nohy k veliké nelibosti Perončině.

„Nic! To je z toho mrazu. Je tu hrozně horko. Což abychom tro-
chu otevřeli?“

Mí společníci se na sebe pohoršeně podívají.

„Otevřít!“ křičí Marcel. „Ona blázní...! To znamená smrt! Jsou
čtyři stupně pod nulou!“

Čtyři stupně pod nulou! Jak je to směšné... Směšné a trochu uráž-
livé. Vlhká šumná noc, noc proniklá jasmínem a hvězdami, jistě by
mne doplnila, rozšířila by mou bytost, která dnes večer překypuje
takovým sobeckým štěstím, která cítí, že pojednou rozkvétá a voní
jako gardénie, jež se zmýlila v roční době... Mrzne... Tím hůře.

„Nechte ty dveře, Klaudino!“ žebra Marcel. „Pojďte sem, mám na
spánku uhra a už dva dni se nemohu odvážit, abych jej vymáčkla...“

„Nesmíte ho mačkat,“ mluví horlivě Annie, „musíte vzít jemnou
jehlu a...“

Přeruší ji hlas, jako když myš vypískne.

„Jehlu! Proč ne operační nožík? To je hrůza, Annie! Raději se
svěřím Klaudině. Tlačí mi uhry s energií až sadistickou a po každé
jí omdlévám v rukou a je mi, jako by mi potrhala všechny žíly...“

Marcel se uvelebil na stoličce pod nohy v podobě loďky, zbytečně důležitém kusu nábytku, jaké už vyšly z módy. V záři lampy naklání vzad bílý obličej se zavřenýma očima, jako by již omdléval, a očarovaná Annie nemůže se vynadívat na připravované mučení...

Já, mučitelka, dobrácky brousím na palcích nehet o nehet.

„Máte kapesník, Annie?“

„Mám, proč?“

„Na krev! Nechce se mi potřísniti mou krásnou náprsenku za devětadvacet franků... Kde je ten uher? Už ho vidím. Chudáčku, voláte mne trochu pozdě... Ten neřád je povážlivě veliký...“

Marcelovy tváře se chvějí v mých rukou zadržovaným smíchem a příjemným strachem... Ten jemný obličej se zavřenýma očima, průsvitný ve světle lampy, leží v mých rukou jako ovoce... kterou jinou vzácnou hlavu jsem tak opatrně držela, stejně mladou, stejně sametovou, záhadnou se zavřenýma očima? Rézi... Podivné přirovnání - a nenadále...

Annie se sklání k té půvabné zavřené tváři jako k zrcadlu.

„Nedělejte mu schválně bolest, Klaudino,“ šeptá bázlivě.

„Nebojte se, hlupáčku. Což bych mohla pokazit takovou krásu?“

„Ba věru,“ přiznává se tiše, téměř uctivě. „To je zvláštní, když má zavřené oči, je ještě hezčí... Bývá to u velmi mladých mužů... Jiní mají ve spaní tak starostlivý výraz... připadáte si tak daleko od nich...“

Marcel se vzdává mým rukám a našim očím. Dělá mu dobře náš obdiv, dotek mých teplých rukou i chlapecký strach při pořádném štípnutí. Ani se nehne, dýchá slabě a rychle, úzké chřípí se mu sotva znatelně zachvívá. Na tváři se mu kmitá stín řas jako stín vosího křídla... Annie se na něj dívá se zalíbením, nikdy u ní nebyl tak blízko, tak bezbranný, tak povolný, ten netykavka Marcel... Přirovnává ho ke svým nejkrásnějším vzpomínkám a tiše kývá

hlavou... Na jejím obličejí je viděti, jak by ho ráda políbila, že mimoděk hledám v Marcelově tváři odraz tak mocné žádosti...

Ústa, jež se usmívají, že budí žádost, tváře s nádechem stříbrného sametu, mladé vlasy, jejichž kadeř padá do čela, známé modré oči, krásnější při zavřených víčkách než otevřené - to vše tedy mám v rukou jako plný pohár, to svěží maso, od něhož mne dle Annie má chránit bůh? To je to neznámé ovoce, jehož chuť je prý nade všechny jiné... To ničí Annie - a tisíce a tisíce žen. To ničí a hubí tolik starých bakchantek, jež jsou ochotny zřít se všeho, jen toho ne! „Svěží maso!“ Ta dvě slova mi znějí v uších, jako by někdo drtil šťavnatý květ. To mám ve svých rukou, k tomu se skláním s klidem rozvážné zvědavosti... A to běhá po ulicích, dává se i prodává, to je pro všechny... mimo mne.

Mít v sobě o něco více zvědavosti, o něco méně lásky - budeš, Klaudino, kořistí toho žravého svěžího masa, jež věčně mučí ubohou Annie! Svě posedlosti budeš dávatí rozličná jména: Marcel, Pavel, mladý šofér, poslíček z hotelu Palace, gymnazista z ústavu svatého Stanislava... Ty, která ještě nemáš žízeň, smíš pohrdati Annieinou nemírností... ale v její sklenici nesmoč rty ani žertem!

„Ouvej! Umíte to... nikdy to tak nebolelo! Teče mi krev?“

„Ano, ale je to venku.“

„Opravdu? Docela venku?“

Marcel se vzchopil, otírá si spánek a zatímco bere do ruky zrcátko, jež mu podává Annie, „aby se podíval na tu díru“, pozorují ho zamyšleně a trochu zlomyslně a říkám mu s ulehčením:

„Ano, všechno je venku.“

Dvě hodiny. Doba kávy, obrázkových časopisů a plavé cigarety s modrou duší... Nálada je vlídná a měkká. Když jsme odcházely z jídelny, jen jsme pootevřely skleněné dveře, a otráslly jsme se zimou: „Mlha se zvedá – ještě dnes bude mrznout“; zahlédly jsme ubíhající stín křídlatých modrých studených mraků a závistivě jsme káraly Peronku, která seděla na ledových schodech a blaženě hleděla do kraje jako v létě, a její citlivý hřbet nevěděl o chladnu... Při pohledu na ni se zdálo, že máme srpen... Vracíme se k ohni, ke stolu, na němž se sobotní časopisy, vylíhlé z tuhých lepenkových svitků, kroutí jako hoblovačky. Jejich lesklé stránky se černají podobiznami, mezi nimiž se proplétá stísněný, rozsekaný text, s nímž by se mělo zacházet šetrněji; tu jsou dvě řádky, tady tři a dále čtyři poloviční řádky, jež by ve své záhadnosti rády přeskočily přes portrét paní Delarue-Mardrusové ke druhým půlím. Zábavná míchanice tenorů, psů, plavců, urozených básnířek a vznešených šoférů poutá mé oči a trápí mé pomyšlení, že se daleko ode mne tolik lidí zaměstnává tolika úpornými věcmi...

„Zajímá vás, Annie, že želva hraběnky XY došla při závodech k cíli třetí? Jste nadšena, když se dovíte, že představení *Tannhäusra* s Rusinolem bylo (honem to vzácné přídavné jméno!) „skvělé“?“

„Rusinol? Ukažte...“

Annie jde ke mně rychleji než jindy, skloní se mi přes rameno a dlouho dumá s očima upřenýma na portrét tenora s křiklavou náprsenkou. Vidím, jak tiše přivírá řasy, jež jsou na ní nejkrásnější, tak dlouhé, tak tmavé, na konci tenké a narezavělé... V nich spočívá snad celý půvab její tváře a jejich vějířovité kmitání ji

kráší oním výrazem falešného studu a hříšného vzrušení, že se vám chce poplést ji ještě více...

„Rusinol...,“ šeptá za chvíli. „Jak se změnil!“

„Znáte ho?“

Potrásá hlavou a zapletený cop jí poletuje z ramene na rameno:

„Mnoho ne! Bývala jsem s ním někdy... jak říkáte... někdy jsem s ním bývala, když dostal první cenu konzervatoře.“

„Vy jste... spolu spali?“

„Spali... se nemůže říci. Neměl doma ani pohovku: jen stůl, židle a velkou lenošku.“

„A postel ne?“

„Oh, postel! Všecko bylo lepší než postel, Klaudino! I ta lenoška byla pohodlnější... Tak se mi zdá, že správněji by se mohlo říci, že jsme s Rusinolem... spolu sedali...“

Usmívá se nenuceně a roztomile. Jako by vypravovala o svých prvních bálových šatech, a já trochu rozpačitě ze slušnosti obracím listy v sešitě *Fémíny*, jenž páchne klihem...

„Tedy lehký románek. Bavily vás ty kousky?“

Je na rozpacích:

„Baví mě to... nyní. Vidím, jaká jsem hloupá, směji se sobě. Ale tenkrát... nikoli. Klaudino, to není dobrá vzpomínka. Ráda vám o tom povím, vždyť vám povídám všecko...“

„Ale jděte! Všecko...“

„Docela jistě!“ trvá na svém Annie. „Rozumějte mi! Když začnu povídat, co se mi přihodilo na...“

„... na cestách...“

„Díky... povím vám všecko, nic se neomlouvám a nic nepřikrašluji... Což neříkám všecko, když vám říkám, jak se to stalo, a nechci se chlubit ani lhát?“

Směje se a přitom ukazuje namodralý tvrdý smalt zoubků mezi rty temně rudými jako nakousnutá třešně... Annie se málokdy směje upřímně a její smích, obnažující ostré zuby a zdravé dásně, působí dráždivě v tom drobném nedokrevném obličejí... Když ji vidím smát se, jako se směje teď, říkám si: „Všichni jsme hloupí! Její manžel i švagrová Marta i já, nikdo z nás netušil v Annie chtivé, hladovící zvíře, statného dravce, jemuž se chce svěžího masa a jenž dříve nebo později uteče...“ Vzdychám si odevzdaně, že se zase jednou nechám „houpat“, jak říká Maugis.

„Tedy mi, Annie, povězte... všechno.“

„Všecko... nebude to dlouhé, Klaudino... Vidíte, jak teď vypadá Rusinol s bráškem a s dvojí bradou a se zahnutým nosem římského císaře... Ta fotografie se mi hnusí! Vypadá hloupě v úloze Romea! A ta ruka na jílci meče! A ty prsteny. Nebude trvat ani rok a bude dokonale směšný... Vím dobře –“ napravuje zmateně, co prořekla – „vím dobře, že jeho oči zůstaly krásné i při tom upravování a líčení... Ale podle toho si, Klaudino, sotva představíte, jak vypadal Rusinol – říkalo se mu prostě Louis Rusinol –, když dostal první cenu konzervatoře, jsou tomu čtyři léta... ne, tři... ne, přece čtyři... na tom však nezáleží. Osmahlík z jihu, suchý, černý, živý jako cikán, tvrdé olivové tváře, z níž nápadně vystupoval zlostný pohyblivý nos a oči, jako by chtěly zapálit svět. Všem, kdo ho chtěli poslouchat, ohlašoval, že každého spolkne, že schová do kapsy všechny francouzské a italské tenory i to špinavé tvarohové plemeno německých tenorů... Bylo viděti jen jeho, bylo slyšeti jen jeho, projevoval se všemi způsoby. Na ulici, na dvorech domů, všude házel do vzduchu své nádherné C a zdi mu je vracely jako mosazné míče... A byl holkař a potouchlý a nafoukaný a bledl závistí, když před ním někdo chválil jiného umělce...! Snad byl nesnesitelný, ale nezapomínalo se na něj. Mne s ním seznámil August...“

„August... který je to?“

„Ten z pantomimy... ten, kterému jste říkala šlechtic Vendramin...“

„Hleďme, už jsem doma... díky! Pokračujte!“

„On a Rusinol byli kamarádi z konzervatoře; obědvali jsme někdy společně u Drouanta, August, Rusinol a já... Rusinol mě náramně bavil: mluvil, zpíval, točil se a já jsem se na něj s úžasem dívala, až mě bolela hlava, jako při pohledu na kejklíře s noži... Když pan Vendramin odjel do Ameriky se Sařinou společností, mohl Rusinol snadno... Ani nevím, jak se to stalo...“

„Když jste slyšela Rusinola zpívat...“

„Skoro... Jednou mě našel u Drouanta samotnou, uplakanou nad vejci s rajskými jablky, jež nemoha ani vidět... Den předtím odjel August a sotva mě políbil. Rusinol byl velice milý, těšil mne, pomlouval Augusta a bral mne za ruce: ‚My, umělci, má drahá, nesmíme se poddati všední bolesti... Pustit k vodě, sejít se znovu, v tom jsou kalhoty. První je řemeslo, řemeslo nás drží... Budete-li jako hadr, nikdy nic nedokážete u divadla! Potřebovala byste veselého společníka, podnikavého, který by vás dovedl posilovati, galvanizovati, neb i najítí vám angažmá...‘ A přitom prováděl žonglérské kousky se švédskými zápalkami, což mu nebránilo, aby se mi díval hluboko do očí; kdybych byla stála, byla bych si musila sednout... Bolela mě hlava, a jak, chtělo se mi plakat, spát i smát se zároveň, protože mě považoval za divadelní dámičku... A po obědě zazpíval na číšníka takovým krásným vysokým hlasem, při němž se třásla okna, a vzal mě pod paží. Za čtvrt hodiny potom, opravdu...“

Vyskočím užasle:

„Cože? Za čtvrt hodiny!“

„Bydlil v ulici Gaillon,“ vykládá prostomyslně. „Stoupali jsme do pátého poschodí, klobouk hodil na postel, mne do lenošky... Vrabci

po okapech to nedělají jinak... Povídám vám: za čtvrt hodiny jsem byla jeho milenkou a plakala jsem slabostí, nespokojením a také proto, že byl tak rychlý a trochu hrubý... A když jsem aspoň hledala jeho rámě, abych se na něm skryla a odpočinula si, a jeho tvrdá, živá, až zlá ústa... co slyším? Slyším, jak bere akordy najednou a samé ‚A-a-a-a-a-á‘! Rusinol seděl u piana v podvlékačkách, ale měl na sobě kabát a pozorně zpíval nejprve tiše a pak hlasitěji a výše ‚A-a-a-a-a-á‘, až k svému slavnému C, ostrému a zářivému jako jehla... Jen jsem žasla! Najednou se obrátí, skočí na mne a začne znovu! A zase to byla táž vladařská rychlost kohoutka, starostlivého jen o svůj požitek – pro mne bohužel stejné zklamání – a hned pak stejný vodopád tónů (jiného jsem u něho nepoznala), a to byste neřekla, začínal znovu. Trávil tím svůj čas. Vyhrnout ženě sukně, za pět minut ji mít, a rychle, rychle běžet k pianu, aby se přesvědčil, nepokazil-li si tím své C! Ah, to bylo zklamání! Ten chytlavý Rusinol, ty oči, jež chtěly všecko spálit... Hořel sám jako suché konopí, kterým se tady v zimě podpaluje oheň... Nikdy jsem se s ním nemohla srovnat!“

„Nikdy?“

„Nikdy!“

„A chodila jste k němu?“

„Ano,“ přiznává se pokorně a upřímně. „Jeho objetí mě pálilo, roztrásalo, bylo zbytečné jako bolest, která přestane příliš brzo, jako opožděný trest... Skoro vždycky jsem potom plakala...“

„To mu nevadilo?“

„Jemu? Ne. Vyrážel své krásné C a poplácal mi na rameno a jeho pohled, který se nikdy nediví, říkal: ‚Maličká... to je z vděčnosti...‘“

Jemný šelest, jednotvárný, ale výrazný, téměř slabikovaný šepot na zavřených okenicích mne ponenáhlu probouzí... poznávám hedvábný šum sněhu. Už sníh! Jistě asi padá v těžkých vločkách z klidné oblohy, které neruší vítr... Padá kolmo, pomalu, zatmívá úsvit, děti, které jdou do školy, zalykají se sněhem, nastavují mu nos i ústa, jako kdysi já...

A ironická noc mi dala slunečné dětské sny, lehké prázdné sny, v nichž bylo jen mé dětství, teplo, žížeň...

Asi nějaká horečka mne ještě drží v tom létě a v té zahradě mého dětství. Mám žížeň. Mám žížeň jen na vodu s kapkou obyčejného světla červeného vína, jakou mi nalévala Mélie v naší studené jídelně... „Něco pít, Mélie, honem!“

Bouchla dveřmi, nízká mřížka zaskřípěla a po tmavých schodech stoupal zápach bramborů, jež klíčily ve sklepe, zápach kyseleho vína rozlitého v písku sklepa, tak vlhká a tak ledová vůně, že jsem cítila rozkošné mrazení mezi lopatkami, zpocenými během nebo házením kulí... Ano, pila bych jen víno bez vůně, z toho jediného kuchyňského pohárku, na němž můj zvyklý jazyk olizoval bublinu v hrubém skle.

„Ještě sklenici, Mélie!“

„Ne, to ti povídám. Dostala bys do žaludku záby!“

Ustálené rčení, které jsem po každé poslouchala s rozkošným podrážděním jako všechna jiná Méliina pořekadla... „Když pes najde na zemi zub malé holčičky a spolkně jej, vyroste holčičce zub psí a psovi zub malé holčičky... Nedávej si ve škole o přestávce na hlavu klobouk žádné kamarádky: po cizím potu padají vlasy!“

Podle stínu jsem uhodla, že na stole je připraven odpolední chléb, ještě vlhý pecen, z něhož jsem lámala vonnou kůrku, vydlabávala z ní měkkou střídku a cpala do ní malinové želé... Svačina! Mé zamilované jídlo, jež jsem mohla sezobnout, jak mi napadlo, v koruně ořechu nebo ve stodole nebo při zábavě, mohly jsme jísti v běhu, smát se přitom a chodit po jedné noze, a žádná jsme se neudávila...

Pak jsem se vrátila do zářivé zahrady, plné šumu, protivných glycin a kozího listu, do kouzelného lesa, kde se houपालy zelené hrušky, růžové a bílé třešně, sametové broskve a chlupaté angrešty.

Oh, červen mého snu! Počátek léta, kdy se vše nalévá kyselou šťávou! Drcená tráva mi třísnila bílé šaty a hnědé punčochy, a z třešní, do nichž jsem píchala špendlíkem, ukápala narůžovělá slzička krve... Angrešty, do nichž jsem kousala s bázní, angrešty kyselé nad každé pomýšlení...!

Chci jen vodu s kapkou červeného vína, kterou jsem pívala z tlusté sklenice v šeré jídelně svého dětství...

Padá sníh. Čekám na Renauda. Marcel se nudí. Annie vyšívá, vzpomíná a doufá! Včera jsem od nich odešla:

„Annie, nepřiveďte Marcela do jiného stavu!“

A kupředu bílým sněhem v soukenných kamaších!

Ó krásná neposkvrněná zahrado! Ruší ji jen modř jedlí, rez chryzantém a slézové hrdlo hladového doupnáka...

Ze žluté, šedivé, ryšavé, pruhované, skvrnité, opilé Peronky s planoucíma očima se stává dravec, chtěla by se vykrmit neopatrnými vrabci, ale její barva ji prozradí, nic jí není platno, že se krčí do sněhu, že má uši při zemi, obočí v jednom oblouku a vrtí ocasem... Jistě asi nikdy tolik nelitovala, že se nemůže proměňovat: „Oh, jak bych chtěla být bílá!“ prosí mne její divoké oči... Černý

lesklý pes Toby jde mi ukýchaně v patách a mohla bych přísahat, že se snaží vtlačit mezi mé dlouhé stopy naivní otisk čtyř dutých kvítků... Držíš se mne jako bachratý stín, prorocký psíku, ty víš, že tě neopustím jako Annie a nepoběžím za přemovaným myslivečkem, na němž je všechno zelené a zlaté a tváře jako jablíčka...

Vzduch je dusný, těžký, ani se nehne. Volám Tobyho a můj hlas zní krátce jako v pokoji, kde je tlumen závěsy. Vše se tak změnilo, že kráčím s roztomilou jistotou, že zabloudím. Výdech sněhu, jemná vůně vody, éteru a prachu, potlačil všechny jiné zápachy. Buldok, zneklidněný, že již necítí cestu, se mne často ptá. Konejším ho a sestupujeme po cestě, na níž je sotva znáti stopu kol a kde poletují sýkorky kolem koňského trusu... „Dále, Toby, do lesa!“

„Takovou dálku!“ říkají oči Tobyho. „Nebojíš se záhadné lesní říše pod sněhem? Je tam šero jako v kostele... A to ticho! Bozi, něco se hýbá...“

„I ne, Toby, to byl žlutý list, padal pomalu a rovně jako slza...“

„List... v tu chvíli, když jsi se na něj dívala, byl to list, ale... než se podíváš, kdo ví, co to bylo. Šustil jako krok a pak jako dech... Pojd'! Bojím se. Nevidím už nebe nad našimi hlavami, vrcholy jedlí splývají... Před chvílí jsem viděl pohřbený svět, ale pod zvlněným pláštěm se rýsovaly známé tvary: oblý vrch, který vypíná hřbet proti našemu domu, a čtyři holé topoly, podle nichž se řídím. Pojd'! Něco tu křičí docela blízko u nás...“

„Ale Toby, to je sojka, tamhle letí, vidíš ty modré pruhy na křídlech...“

„Sojka...? Opravdu. Teď je to sojka, ale co to bylo před chvílkou, když to křičelo? Ty znáš jen jednu tvář věcí a bytostí, tu, kterou vidíš. Já znám dvojí tvář, jednu, kterou vidím, a druhou, kterou nevidím, a ta je strašnější...“

Tak rozmlouváme, neboť Toby, ustrašený i důvěřivý, čerpá z mých očí odvalu, kolik jí potřebuje, aby mne předběhl o patnáct metrů, zastavil se, aby se na mne podíval a zase běžel dál...

Jak v nás zvířata věří! Jak nás ponižují nezaslouženou důvěrou! Jsou pohledy zvířat, před nimiž se náš pohled odvrací, před nimiž se červenáme a bráníme se: „Ne, ne, nezasluhuji takové úcty, takové oddanosti, nic jsem neučinil, nejsem hoden...“

Nad námi, lehká jako elf, skáče veverka z větve na větev. Ocas má roztřepen v ryšavou pršku, kosmaté břicho jí vlaje v letu. Je tlustší, buclatější než angorská kočka a shýbá se, aby mě lépe viděla, paže má rozpjaty a rukama s drápy se drží jako člověk. Její krásné černé oči planou smělostí i strachem a já bych ji chtěla chytit, hladit její drobné tělo pod hebkou srstí, tak měkkou, že při tom pomyslení tisknu zuby k sobě...

Hned je skoro tma... Protože země je bílá, člověka ani nenapadne, že může nastati noc, a nepomyslí na ni, až když tu je. U mých nohou se třese pes a já unavenýma očima hledám cestu z tmavého lesa... Pod zakrytou oblohou se nic nepohne a prchající pták mlčí jako schválně... Jsem plna nejistoty, nevidím odlesk záře, jež by měla barviti západ a vésti mě domů. S rozkoší malého Robinsona stupňuji a zveličuji ten líčený strach... Nebe se těžce sklání k modravému sněhu, div mne nerozdrťí, mne ubohého tvora bez ochranné skořápky a domu... Jen více fantazie, jen ještě trochu strachu do snu při plném vědomí! Odříkávej polohlasem slova, která v tuto chvíli mají tajemnou moc: „tma... sníh... samota...“. Ať z tebe vyjde plachá poděšená dušička! Zapomeň na lidi i na cestu i na přátelský dům, zapomeň na všecko kromě noci, strachu a hladu, jenž tě trápí a zmalátňuje; bojácně zbystřeným sluchem a rozšířenýma nevidoucíma očima hledej stopu, před níž prcháš, zjev tmavší než noc, který se může vynořiti tuhle, před tebou nebo za tebou... Utíkej,

blažena bázní, které nevěříš! Utíkej a naslouchej svému vzrušenému srdci a těžkému oddychování psa Tobyho. Utíkej rychleji, honí tě stín stínu, klouzej se po sněhu, jenž mrzne a skřípe jako sklo; utíkej k přístavu, jež najde tvůj pud, k rudě zářivým dveřím, na něž padneš jako udýchaná veverka a šťastně si oddychněš: „Už jsem tu!“

Protivný déšť nás vězní mezi horkým krbem a skleněnými dveřmi, v nichž hvízdá východní vítr. Nedá se nic dělat. Když pootevru křídlo zasklených dveří, je slyšeti jednotvárné šplíchání vody po zápraží a drobná prška stříká až na podlahu do pokoje. Když odhrnu záclonu, je viděti pochod deště, šerou průsvitavou oponu přerývaně ubíhající k západu jako okraj sukně nějaké obryně, která chce přelézti přes hory.

Rozpaluje mne teplo i čekání – neboť počítám dni i noci – a mlčím, „žeru se v sobě“, jak jsem říkala kdysi... Žeru se svědomitě s trpělivou nedočkavostí, které se již dostává odměny, neboť vidím zářiti chvíli nade všechny krásnou...

S Annie a Marcellem mám trápení. Tváří se jako v kriminále a nervózně zívají. Marcel si třikrát vzal jinou kravatu a ze zoufalství se k večeri přezul z loveckých střevíců do lakýrek... Neví, co by dělal, je malátný z věznění, jemuž vedle Renauda jen já mohu udělat konec. Jak by mu zaplály oči, jež má modré jako mladá miss, jak by se příjemně zbarvila jeho chmýřím nadechnutá tvář, kdybych mu z ničeho nic řekla: „Podívejte se, tady jsou ty vaše tři tisíce franků, a plavte...“ Budu se chránit, abych mu způsobila takovou radost. Předně bych musila o ty tři tisíce říci Renaudovi, a pod jakou záminkou...? A pak se musím přiznati na téhle svůdně bílé stránce – já mám tajné zalíbení v chlapecké rozmrzelosti svého pastorka. Zbabělý pud uvězněné! Stále toužiti po změně

místa pro svou horečku a neléčiti ji, zakrývati ji smíchem, dobrou náladou nebo lhostejností – či dělám něco jiného už tolik neděl...? Ano, ráda se dívám, jak si Annie ve smyslném tichu libuje, že se spálila, a jak Marcel, pobledlý v osamělosti, i před Annie přežvykuje anekdoty bez spodniček. Častuji je svým vlastním trápením, jako bych jim podávala koláč posypaný pískem...

Jak jsem sprostá...! Aťsi, to přejde. Je deštivý večer. S ním se vrátí slunce, také on bude samé stříbro a sníh v poprašku jíní... Potom se Annie možná pustí za nějakým hranáčem a Marcel za nějakým pochybným mládenečkem. A všechno zase bude snadné, lehké, trvalé, přirozené... Už to nebude dlouho trvati... Zůstaňme tu přivázání, děti, v naší mokré arše, kterou tahle potopa vynesla na vrch hory... Budte trpěliví, dělejte jako já, toulejte se, přeložené nohy nechte na polštáři a ruce pod bradou... Marcel vytukává na pianě čistý dětský zpěv Dcer Rýna, posměšek Siegfriedovi, a já jsem o pět let mladší, vrátila jsem se zpátky do roku 19., k počátku i konci jednoho z Renaudových flirtů, jež rychle vzplanou a hoří jako sláma, prudce znepokojují, ale zbude po nich jen štipec popela, bílého a lehkého jako pápeří...

Onoho roku Renaud miloval krásnou Suzie. Krásná Suzie se líbí pro jisté američanství, jež mohou pochopiti i docela prostřední francouzští romanopisci. Na útlých vysokých nohách má nestažený život, ramena jako pruský důstojník a drobnou hlavu prostého a hrubého rázu: mohutné čelisti a bezvýznamný nos, jemuž pomohla jen kočičí rýha chřípí. Suzie se příliš často směje, ale ukazuje vlhké zuby, na okraji vroubkované jako druhé zuby desetiletých dětí... Když se směje, zavře oči, a ty myslíš jen na ústa, jež pak planou sama v jejím obličejí... Ale když je otevře, jsou to tmavé kaštaný, a ty sleduješ s mdlým okouzlením jejich neklidnou, vyzývavou a něžnou živost...

Šaty a klobouky nosí, jak ji napadne, od slamáku s rovnou střechou až k nejuvstřednějším tvarům s bujnými pery. Neboť její předkové rudokožci jí zanechali dávnou zálibu v peří za uchem, když se už nenosí kruh v nose... Nohu má půvabnou, ruku jako kluk a hlas, jenž protáhle a podezřele sladce šeptá, zesílen zní nosově a tvrdě...

To hezké ptáče zkazila literatura, neučili je asi ničemu jinému než blýskati se, houpati šíjí pod peřím, jež čechrá vánek, ukazovati zuby a rudý pruh rtů a virtuózně odkopávati pěnu vlečky docela jako nastrojená černoška...

Suzie četla a odtud pochází všechno zlo. Četla mnoho a málo jí z toho zůstalo, míchanice poezie a prózy, divadla, románů a filosofie, a do té sahá nevybíravě a s jistotou, jež udivuje prostáčky...

Nemrzelo mne, když Renaud začal se Suzie vymetati odpolední čaje. Byla tolik jiná než já...! Snad bych dovedla naplnit svět krví a křikem, kdyby můj manžel vzplanul k nemluvě, jako jsem já, k ženě v podstatě prudké, jejíž prudkost však má měkkou podšívku lenosti, přemýšlivé jako já a vzrušené a mladší a hezčí než já...

Ale Suzie! Která Klaudina by mohla žárliti na Suzie? Na Suzie, která je samý flirt, samý odvážný dotek pod ubrusem stolu, na prolhanou Suzie, na Suzie, která má v seznamu schůzek více zápisů než zubní lékař, na prospěchářskou Suzie, která si ráda vypůjčí „původní“ mínění některého malíře nebo romanopisce a honosí se jím jako holčička, která si vykračuje v tuze dlouhých šatech...

Na tu krásnou Suzie zase jednou, přes mé moudré rady, Renaud promarnil svůj vyznavačský žár. „Je krásná,“ říkávala jsem mu, „co více na ní chcete...? Naučte ji mlčeti, tak bude mítí blíže k dokonalosti...“ A pak jsem se smála, když můj manžel hájil Suzie proti mně, když u ní objevoval vtípnost, latinskou bystrost ducha, ba i důstojnou melancholii a hlubokou ošklivost k snobismu... Suzie

a melancholie! Že je melancholická a plna ušlechtilé touhy po lepších věcech takhle korunovační kobyla, která si pyšně odfrkuje pod třapci a chocholy...!

(Trochu příliš ji bezděky snižuji. Rozpaluje mne pozdní žárlivost, když si vzpomínám na tolik ztracených hodin a dní, promarněných ve schůzkách, jež mne okrádaly o Renauda.)

Zamilovaný apoštolát mého drahého manžela došel až k podivnému úmyslu, že v létě vezme Suzie s námi do Bayreuthu. Bylo mi do pláče, pak do smíchu, pak jsem rozumně předvíдалa, jak ta idyla přirozeně skončí a že se Suzie sama znemožní...

Po druhé, ale bez radosti, jsem viděla černé městečko, kde prší saze, park, v němž kdysi Annie, unavená samotou, sklesla na mé rámě... Na talíři před sebou jsem zase viděla ty ohavnosti „mit Kompott“ a ve sklenici prostřední pivo, ale studené. Zase jsem viděla nesmyslné postele, nepřítelkyně spánku a lásky, zlomkovité postele, prostěradla příliš krátká, rohožkovou mozaiku ze tří kusů, postele rakve, na něž se přes den poklopí prkenné víko s barevným kartounovým povlakem... Ó, francké postele! Snažila jsem se vyjít s vámi, jak se dalo, vy, které nutíte milence k akrobacii!

Renaud našel pro Suzie malý obstarožný veselý byt, jehož okna s růžovými zaprášenými pelargoniemi byla obrácena do horké pusté třídy Richarda Wagnera. Když říkám pusté: dvakrát za den jí projížděl bavorský pluk, statní špinavě zelení hoši na velkých ryzácích, dobrácké opálené buldočí tváře mezi přilbicí a malinovým límcem...

Jako na momentce vidím ta dvě okna s květinami a Suzie opřenou nadry o příčku... Je prostovlasá, její hnědé vlasy, hladce svinuté, jiskří v poledním slunci, ňadra ve volném šatě s růžovými a žlutými šiškami leží na založených rukou a nosík se jí krčí, jak se namáhá, aby v prudkém slunci udržela oči otevřené... Těsně za ní se tmavě

odráží velká postava Renaudova na bílém pozadí pokoje. Neusmívá se, neboť po ní touží. Ona se usmívá a více se vyklání do ulice nad hluk táhnoucího pluku, nad mrak stoupajícího prachu, nad zápach kůže, srsti a lidského potu... Směje se a kouřící vojáci odpovídají jejímu smíchu, hlavy vzhůru a zuby obnažené.... Hněte si ňadra pažemi, sklání nazad holubí hrdlo a šeptá: „Všichni tihle muži... To je divné, tolik mužů najednou...“ Její krásné kávové oči setkají se s pohledem mého manžela, pak se rázem odvrátí, a všichni tři vážně mlčíme jako tři cizinci, jež náhoda svedla dohromady. Ano, pamatuji se na tu rozhodnou chvíli! Jasně jsem viděla, jak mezi Suzie a Renaudem přeletěla jejich žádost a stanula na okamžik s rozpjatými křídly a prchla zděšeným letem jako vrabci, kteří se rozkřičí, když nad sebou ucítí stín nějakého zlého ptáka... Skrývala jsem svůj pohled, zadržovala jsem tajnou vražednou myšlenku na dně duše, rozechvělou a ukázněnou jako lovecký pes, který čeká na dané znamení... Nedala jsem znamení... K čemu? Ten, kterého miluji, musí žít svobodně, v konejšivé plané volnosti...

Po všechny dni, jež přišly po té vzrušené chvíli, Renaud vídal Suzie a těšil se z ní, mazlil se s jejím zpívavým přízvukem, s jejími vlajícími pery, s její vždy jinou voňavkou – po čertech se vyznala v té směsi, jež se k ní tak dobře hodila – a v neuklizeném pokoji býval svědkem závěrečných scén svůdné toalety...

V poledne jsem ho hrdinsky posílala, aby odvedl Suzie od rozházeného prádla, z nepořádku umyvadel a nádob a od vybrakovaných kufrů.... Věděla jsem, že ho i s jeho květinami denně vítá polo zmateným, polo radostným vzdechem a že si přitom s dovednou neobratností zapíná sukni... Viděla jsem ji, jak se sklání k zrcadlu, ale oči měla jinde, jak si nadvakrát přejede přes ústa, jak si pudruje tváře s opičí dovedností a ani se na sebe nedívá... Zнала jsem tak dobře – lépe než Renaud – dělaný chvat, dělaný nepořádek, dělaný

zmatek u Suzie, jejíž tmavé oči temněly ještě více a tak byly zmateny, že se člověk chtě nechtě ptal, z čeho je takové vzrušení...

Opravdu, viděla jsem to všechno skrz zed', než se Renaudovi uráčilo říci mi to... Milý hrdina se dal nacytat mou jasnou důvěřivostí, a podle toho, jak jsem trpěla při jeho první sdílnosti, myslím, že jsem po ní tolik netoužila...

Bylo to hrdinství, ano, hrdinství, to slovo není příliš silné! Trpně jako cizinka guvernantka jsem se podrobovala jeho výkladům o Wagnerově cyklu, jimiž Renaud přelhával svou horečku a jež Suzie poslouchala v němém nadšení, hledíc upřeně do očí vlídnému apoštolu se stříbřitým knírem... Jednou jsem jí div nevyškrabala oči, když jsem viděla, že neposlouchá, co Renaud mluví, ale že svýma nejčernějšíma očima sleduje pohyb jeho rtů... Co s tím však? Jen si vzpomínám, jakou jsem měla tichou radost a jak bych si hned byla zatančila jednou večer po *Parsifalu*...

Čekali jsme celí rozlámaní v divadelní restauraci, v nepohodlném sále, páchnoucím omáčkami, rozlitým pivem a špatnými doutníky, až se chladnoucí vídeňský řízek protlačí k našemu stolu zástupem lidí strašně vyhladovělých po čtyřhodinovém představení. Pozorovala jsem Renauda, zestárlého hudbou, jeho třaslavý knír a tvrdé čelisti, a omládlou živou Suzie, po níž drtivá harmonie přeletěla milosrdně... Tvářila se unaveně, kroutila rameny, mhouřila oči a houpala se smyslně a Renaud se na ní mlčky, až zlomyslně pásl... Kolem nás hřmotily talíře, ozývalo se volání, špatná němčina Maugisova od stolu za námi, kde seděl s manželi Payetovými a s Annie, a prostovlasé Angličanky tam křičely jako hejno perliček... A já jsem zbaběle snila, že v deset hodin odjíždí vlak do Karlových Varů a že karlovarský expres může zanésti do Paříže otrávenou Klaudinu, které si nikdo nevšímá...

„Oh, ano,“ ujišťovala Suzie velmi svůdně a se strojenou horlivostí, „to jsem se naplakala při křestné scéně!“

A široce otvírala tmavé oči.

„Ano...,“ šeptal Renaud, stěží se ovládaje.

„Oh, dobře jsem poznala motiv kopí!“

„Motiv kopí! Jaký motiv kopí?“

Naklonila jsem se pozorně blíže se zábleskem naděje...

„Ale, Renaude, motiv kopí, jenž provází Wotana i Parsifala, snad se nemýlím...?“

Když jsem se usmála, krásná Suzie vycítila, že provedla hloupost, ale tu již jí nešetrně tleskal napůl opilý Maugis:

„Ano, hezká dámo, ano! A děláte hromskou čest, smím-li se tak vyjádřiti, svému profesoru leitmotivu. Motiv kopí! Který provází Wotana, meč Siegfriedův, dýku Parsifalovu, sídlo Hanse Sachse, lovecký nůž Hundingův a Sentin pilníček na nehty! Ať žije motiv kopí, kolektivní, přenosný, jenž se hodí pro každého! Wollzogen a Chamberlain budou v rejži – *mit Kompott!*“

Byla bych zlíbala tlustého, zpoceného a supícího Maugise! Suzie byla červená, ve zlosti hezčí; Renaud se rozhodl pro otcovsky shovívavý smích, ale na mne se nedíval, abych mu neviděla na očích, jak je podrážděn a jak trpí... A já jsem cítila, jak do mne vstupuje mstivá rozkoš a proudí mi žilami a lechtá mi pokožku – nechala jsem karlovarský vlak vlakem a vypila jsem plný römer johannisberského a říkala jsem si: „Bud' líbezná a mlč...“

A začala jsem se schválně opíjet na oslavu svaté Hlouposti; připila jsem Maugisovi a ten mi oplácel nepočítané; připila jsem bledé, neživé Annie; usmívala se na mne nechápavě s nepřítomným výrazem chovanky penzionátu, která má ošklivé návyky... Připila jsem Martě Payetové a jejímu muži, který je vždy jako ze škatulky, ona kvetoucí a ryšavá, s bohatým vlnivým vlasem pod

výbojným kloboukem... Připila jsem – a už jsem měla v hlavě – svému drahému Renaudovi, zvedajíc k němu sklenici s němým přáním... A Suzie se bavila, upřímně se smála, oči měla zavřené a ukazovala zuby, a zase mi naplnila römer, abych pila na zdraví jejího vzdáleného chotě, který se na ni dřel v dalekých ruských petrolejových polích...

Ve svém opojení jsem se na sebe dívala jako v zrcadle, viděla jsem své žhnoucí tváře, rudá ústa, zplihlé vlasy, a cítila jsem, že mám zorničky tak rozšířené a tak žluté, že mne pálily do vícek... Mluvila jsem, mluvila z tělesné blaženosti a ve chvílkovém rozdvojení své bytosti jsem říkala směšné hlouposti, jež v střízlivém stavu si nechávám pro sebe z lenosti a z ostýchavosti... Pamatuji se, že když jsem nejvíce žvatlala, viděla jsem, jak se na mne s posměšnou pozorností dívá Renaud, Suzie, Annie, Marta a Leon a krevnatá tvář Maugisova – pozorovali mne s výrazem lidí, kteří číhají, kde jich není viděti, nebo se nerušeně dívají na slepou ženu... Slepá! Mé žhavé oči jim zvědavě pronikaly do duše, nikoli bez pohrdání, a ochladily se mírně jen v tmavomodrém rybníku Renaudových zornic, v nichž se třásla nejistá otázka, jaká asi je skrytá příčina téhle nevázanosti...

Od toho dne jsem už nepočítala svá vítězství. Kdybyste věděly, vy všechny Suzie světa, v čem záleží to, co nazýváte mužskou láskou, když ta láska se po pravdě jmenuje *žádost*...!

Přišla chvíle, kdy jsem v Renaudově nervóznosti zahlédla cosi jiného než žádost: nejprve skrytou touhu, potom chorobně prudkou touhu odjeti pryč... Vzdala se mu Suzie? Nikdy jsem se toho nedověděla. Nechci věděti. Později mi toho Renaud napovídal až příliš. Od něho jsem slyšela, jak neomaleně „žensky“ na něj líčila, jakými hanebnými, až řemeslnými doteky ho dráždila a jak se po něm válela její navoněná hlava, šeptající: „Já, chudinka opuštěná,

tolik potřebuji, aby mě někdo pohladil...“ Slyšela jsem, jak Suzie otvírala před Renaudem dopisy svého muže a že je bystře přelétla a nevynechala ani řádku a přitom jí úsměv obnažoval špičáky... Jednou, když byla rozmarnější než obvykle, hodila Renaudovi pod nos zmačkaný dopis: „Přečtěte si to, dearest, bude-li vás to bavit... Jen čtěte, čtěte!“ A její obratné, vždy studené ruce uhladily psaní, čtyři plné strany těžkého, jasného písma. Renaud četl, Suzie se opírala o jeho rámě. Četl, zledovělý jako její ruce, nejpokornější a nejdrásavější dopis, jaký může napsati vzdálený, prohlédající, žárlivý manžel pošetile milované ženě: „Má Suzie, má lásko... Jak jsi daleko... Buď hodná, ale dělej, co se Ti líbí... Šetři se... Nepodváděj mne, Ty moje lásko... Víš, jak mi je smutno a jakou bolest bys mi způsobila, nepodváděj mne, vždyť mám na světě jenom Tebe...“

Ten výkřik: *nepodváděj mne!*, který se beznadějně poníženě opakoval, to otročení muže smiřujícího se se vším, jen aby mu zůstala Suzie, a urážlivá veselost té mrchy přitom, jež si třela tvář o Renaudův knír... ta scéna skončila franckou idylu, já jsem ji neviděla, ale vryla jsem si ji v paměť a chovám ji tam jako nábožný obraz, jako fetiš, který se osvědčil...

„Annie, když bude takovéhle počasí, snad by bylo dobře na ostro okovat valacha. Předek už nemá valný, a kdyby uhodil mráz, ani by nemohl v úterý jeti na dráhu pro Renauda.“

Annie stojí jako bezruká s bezvýrazným, prázdným obličejem, jenž mne dojíká i dráždí! Zdá se mi, že není dosti nadšena. Poslýšte, v úterý přijede Renaud! Chtěla bych na ni křičeti ta tři slova, vtlouci jí je pořádně do hlavy s úzkými spánky...

„Nu tak! Annie!“

Krčí rameny, dívá se na mne modrýma, zatoulanýma očima:

„Já nevím. Co je mi do toho, okovají-li valacha na ostro nebo jinak? Už kolik neděl se staráte za mne o dům, o nájemné, o jídelní lístek... Dala jsem vám Casamène se vším, dům, zahradu, starosti, všecko... Nechte si to.“

„Máte pravdu, Annie...“

A hned žasnu, jak jsem povolná a mírná! Pán se blíží... Je na cestě, již nastavuji krk širokému obojku, iluzornímu poutu, z něhož bych mohla snadno uniknouti, kdybych chtěla... Ale já nechci. Řekla jsem: „Máte pravdu.“ Budu říkati také: „Jak si přejete, Renaude... prosím... ano... dovolte mi...“ Uctivé a něžné obraty musejí v mém slovníku nahraditi rozkazovací způsob, jímž bičuji měkkou Annie a ústupného Marcela...

Je nám věčně v patách, stůně z nečinnosti a rozčiluje ho, že se otec vrátí. Vyhýbá se východnímu větru, po němž se mu od předešlého týdne loupají jemně formované uši...

„Tu máte, Marcele, pověste ty krámy do velké skříně. Dělán tady místo na Renaudovy šaty.“

Poslechne, rukám se tuze nechce, ale tváří se líbezně, zřejmě se bojí, aby si nezatrhl nehet. Můj pokoj – zanedlouho náš pokoj – je poset prádlem a šaty. Rozčileně uklízím; mám otočený pás, kravatami mi visí a kadeř v podobě otazníku zakrývá mi hned levé, hned pravé oko. Taktak že se chvílemi zastavím ze strachu, abych nevypadala ošklivě, a běžím na radu k trojdílnému zrcadlu... I...! Půjde to... ujde to... nervózní zevnějšek nepoví, kolik je mi opravdu let... vedle velikých zažloutlých očí se tratí vpadlé tváře a mé rty „jako závorcky“ se diví, že jsou ještě tak dětské... On si tentokrát ještě nevšimne ostré suché brady a čelistí, otrřelého sametu hubených tváří, vrásky načrtnuté v koutcích rtů a toho podivného kruhu pod očima při nose... Dobře, dobře, půjde to...

„Odneste to, Annie, jsou to letní náprsenky.“

„Kam to mám odnésti?“

„Do veliké skříně v tmavé světnici, kam šel Marcel s těmi krámy. Je tam tma, hmatejte rukama. Budete-li slyšet volání, to bude Marcel.“

„Oh!“ řekne stydlivě, ale honem pospíchá; člověk nikdy neví...

Uklízím, uklízím. Ze špatně ovázané, v rozích prasklé krabice se trousí žluté papíry a drobné, zkroucené fotografie, celé žluté... Stěží v nich najdu krátký přehled krásné sobecké cesty, kterou jsme podnikli s Renaudem před osmi roky do Belle-Île-en-mer...

Sarah Bernhardtová tehdy ještě nezcivilizovala Pointe des Poulains, nesrovnala tam jemný sypký písek, jehož chladný suchý proud uniká mezi prsty a září tisíci a tisíci rubíny...

Já, udivené a okouzlené dítě polí, nikdy jsem tak neužila moře jako tehdy. Horečka ze soli zrychlovala v noci tep mého srdce, elektrizovala můj spánek; a ve dne mne opíjel mořský vzduch, až jsem k smrti zemdlená usnula mezi skalami na pruhovaném písku, jenž mi pudroval vlasy... Oceán olizoval mé hnědé jedenáctky

a leštil nehty vždy bosých nohou... Věčně bych se byla dívala, jak po třpytně tvrdé zelenavé modři vln vyplouvají bárky s plachtou nachýlenou jako korálové křídlo nebo mdle tyrkysové, pod nímž odstín vod zdál se zářivější a klamnější.

V lenošné horlivosti nám rychle ubíhaly hodiny. Jako dva šťastní psi, kteří spolu tiše slídí, naše odpočívající omládlé mysli upínaly se na hrozivý mrak, na měnící se vítr, a nemohu zapomenouti, jak vážně stál Renaud s nahými pažemi i nohama a ukazoval prstem na zuřivého mořského raka, šíleně odvážného, který skákal a chrastil klepety, celý rudý a již jako vařený... Z jedné strany smáčela nás prška od moře, jemná prška, jež se rychle vypaří a na tvářích a ve vlasech nechává stříbrný nádech, z druhé strany nás sušil vítr. Jen hlad nás honil k našemu velikému dřevěnému domu, který páchl jako koráb, a já se hnala po schodech, když jsem ucítila vůni zamilovaných malých raků s omáčkou nebo řízky tuňáka na ošlejchu, silné jako telecí – skákala jsem až nahoru a na schodech jsem zanechala stopu vlhkých bosých nohou jako divoška...

Večer nás vylákal sladký teskný zpěv na cihlový balkon. Dělnice z továrny na rybí konzervy, držíce se v kruhu za ruce, zpívaly jako by předly a jejich uzavřené kolo se točilo v podivném trhaném pětidobém rytmu:

*„Ach, není tu, není,
co mě těší...“*

V záři zapalované dýmky jsem zahlédla květovaný šál, tuhý, křídlatý čepec, osmahlou kulatou tvář, kmit stříbrného šperku...

Před večeří a před tancem se zahálčivě procházely ty svěží tma-
vé ženy dvě a dvě, tři a tři, bez cíle, jen aby svými květovanými šát-
ky a světlými čepci oživily bílý písek a modravé skály... Nenadále

se objevily v příkopu, v zátoči pěšiny, zarostlé pichlavým jalovcem, nemluvné žebračky s odevzdaným chytrým výrazem unavených tvorů... Jednou za měsíčné noci, kdy pokojné moře kmitalo stříbrem a kervilaouenský maják se ztrácel v nehmotném modravém oparu, jedna smělejší si dodala odvahy a uctivě nás oslovila:

„Nepotřebujete někoho?“

„Na co?“

„Na noc...“

Hleděli jsme na ni s úsměvem, bavila nás její rozpačitá odvaha, její kulatý obličej a plné poprsí, napjaté pod šátkem modrým jako noc. Byla mladá, měla ráda čerstvé prádlo, vypadala jako vyleštěná, právě navoskovaná a sebemenší závan její sukně zanášel až k nám ohavný zápach zkažených ryb...

Korunou těch šťastných prázdnin byl zvláštní závěrek, a při vzpomínce, jak jsme odjížděli před očima pohoršeného publika, vždy mne posedne bláznivý smích. S punčochami a střevíci jsem dala výhost i ženským sukním, a Renaud by mohl říci, jakého pěkného plavčíka měl ve své ženě, která nosila široký modrý límec, pletené kalhoty a vlněnou čapku, rychlého plavčíka, který se vyznal v plachtách a pyšně hlídal provazy stěhovky... Jednou odpoledne mezi fialově rudými skalami s lišejníkovým povlakem se neopatrný Renaud měl k svému plavčíkovi jako k milence, a dva letní hosté, kteří šli neviděni mimo, zastřeli si tvář... ale až potom. Ty pozorné duše zmýlil z povzdáli námořnický úbor, a z mého nedočkavého muže se v očích všech do krve pohoršených hostí stal „ohavný Pařížan, který za dva za tři franky svádí malé plavčičky“!

Pomlouváný Renaude, jak se mi líbil dvojsmyslný výraz vašeho obličejce pod zatracujícími pohledy publika, váš trojí výraz chlapeckého vzteku, posměchu a ženského studu! A já, váš znásilněný

plavčik, jsem nemohla svléknout kalhoty a modrou blůzku a zářivě nahá rehabilitovati vaši pošpiněnou čest!

Ze snění mne vytrhlo pronikavé vypísknutí, jako píská přišlápnutá myš, a příval chorobného smíchu. Co se stalo Marcelovi – nebo Annie? Běžím do tmavého pokojíku, odkud se ozvalo vypísknutí i smích, hysterický, přerývaný smích.

„Nenechte se vytrhovat, děti. Na copak jste si hráli?“

Marcel měl oči plné slz, když vyšel ven, opřel se na chodbě o zeď a přitiskl si ruku k srdci:

„Ach, to je hloupé!“ vzdychá. „Dostanu z toho nervový záchvat!“

„Z čeho?“

„Annie... ona... vím, že ne schválně...“

„Annie...? Copak udělala?“

Obviněná také vystoupí na světlo, je bledá, rychle mrká a mluví jako náměsíčná:

„Přísahám vám... Nic jsem nedělala...! On se mýlí... Já bych nikdy... Nevěřte, Klaudino, nevěřte...“

Marcel se směje, div se nezalkne, a já začínám podezřívát Annieinu pravdomluvnost...

„Byla na vás zlá, Marcele? Chudáčku! Je jako pomačkaná růže... Pojď s macechou!“

Vedu ho do svého pokoje, mám ruku na jeho uhýbavých ramenu a on se ještě otrásá nervózním, chlapeckým smíchem, je tak poddajný, tak dělaný a tak směšný, že ani nevím, mám-li mu natlouci, či ho brutálně líbat...

Cítím v zádech, že by Annie ráda prchla a ztratila se v temné chodbě...

„Annie, co je to? Pojďte na soud, a honem!“

Baví mě to a jsem i trochu sprostě zvědavá. Annie, která stojí s pootevřenými ústy a celá se třese, mohla by vypadati jako oběť,

kdyby modré, nervózně uplakané oči Marcelovy nepůsobily silněji... Sedím v lenošce a soudím:

„Poslouchám vás, děti. Začněte, Marcel! Co udělala Annie?“

Chvěje se po celém těle jako slečna Polaire a řekne:

„Sahala na mě.“

„Já?“

„Tiše, Annie...! Sahala na vás! Co tím rozumíte?“

„Co tím rozumím... co tím rozumějí všichni lidé! Zkrátka, sahala!“

„Aj...! Vzala vás za ruku? Okolo pasu?“

„Oh...!“

„Pro pána boha, mlčte, Annie! Vzala vás za ucho, za koleno, za...“

„Sahala skoro všude!“ přiznává se Marcel, udatný jako mrtvá myška.

„Ne, všude ne!“ vykřikla Annie tak prudce, že jsme se oba bláznivě rozesmáli.

Ah, to je pastva! Jak je příjemno cítiti se znovu mladá při školácké hlouposti, cítiti mladost v celém těle! Mám zase duši žačky z večerních kurzů, kdy pohled vyměněný s velikou Anaïs a slovo Marie Belhommové rozpoutaly neodolatelný smích, hloupou nakažlivou veselost zavřených dětí... Mladosti moje, jak jsi dnes večer blízko, jak jsi daleko!

A co my se s Marcelem smějeme, Annie pláče. Stojí a pláče pomalu, s dojmavou vážností, že mi zajde smích. Přiběhnu k ní, tisknu jí ramena:

„Můj malý, hloupý miláčku, což jste se zbláznila? Jsme ovšem husičky, ale proto nebudeme tak plakat!“

Vytrhne se mi a její obočí a rty a bledé, plaché oči mluví... Soucitně, vzrušeně čtu v její tváři: „Nikoli, nepláči ze zlosti ani ze studu – pláči z závistí a zklamáním. Pláči pro to, co mi chybí, co uniká mým

rukám, mým ústům, co budu musít jít hledat... Já unavená, lenošná peciválka, nesmělá a trpná otrokyně svého chtivého, umíněného těla, musím běžeti za krátkým štěstím, když ono nepřichází ke mně... Nevesele, bez víry půjdu po boku své touhy, která ani nemá tváře, jen půvabné boky, nohy se zlatým nádechem chmýří, paže, které rychle obejmou, rychle se rozpletou a srdce horké nedočkavostí a nevděkem... Půjdu! Neboť bojuji nadarmo a sama si už nedůvěřuji. Ano, po boku své touhy budu kráčet dlouhou, palčivou cestou, pyšná, že se dávám, poddaná svému drahému, nehodnému druhu - vím, že bude nehodný a napřed se již usmívám, že volím jako slepá - a šťastná až k zátočí cesty, kde se můj zrádný vůdce ztratí jako barevná duha, tancující na slunci v rose, a já zase budu rozumná, udýchaná, blažená, opuštěná a sama s naivností malého děvčete, jež se vykoupalo v hříchu a vzdychá: „Už to neudělám,“ stále budu obrácena ke zmizelému obrazu své nečistoty...”

To všecko čtu v Annieiných očích, v žalostných slzách jejích očí... A co mne pokouší, abych jí vložila do náručí Marcela, půvabnou loutku, která se podobá muži, tak jako by někdo potajmu podstrčil uvězněné ženě nějakou hanebnou hračku...

„Marcele?“

„Drahá přítelkyně?“

„Nehrajte velkou dámu: mluvíme vážně.“

„Nehraji velkou dámu, Klaudino. Což nejste má drahá přítelkyně?“

„Jsem vaše nevlastní matka, pane, ba váš starý kamarád, kamarád, kterého umíte pořádně pumpnout, když se hodí - i když se nehodí!“

„Jste tvrdá...“

„Nejsem, chlapče. Nevyčítám vám ty dvacetifranky, o které jsem se vám nechala, ostatně z dobré vůle, sem tam obrat... A na důkaz toho vám možná dám příležitost, jakých je málo, abyste dostal sto franků – nebo dvě stě – nebo tři sta, to se neví...“

„Oh, Oh, vynalezla jste ‚vodu krásy‘? Nebo mě chce mít nějaký dědek?“

„Myslíš? Lhát mladost starým diplomatům? Nikoliv... Marcele, poslyšte!“

„Poslouchám.“

„Nikdy jste nepoznal ženu – jak se říká v bibli?“

„.....“

„Tady máte kapky. Opakuji: nikdy jste...“

„Nikdy! Přísahám!“

„To stačí. Z vašich modrých očí a z růžového hlasu mluví nevinost. Řekněte mi ještě: kdyby vám dali do postele hezkou ženu, která vás miluje, co byste dělal?“

„Nic... A teď odejdu... Nechci poslouchat sviňáctví!“

„A kdyby vám za to zaplatili?“

„Kdyby mi... Je to vážné?“

„Velice.“

„Oh, do háje! Hledá mne nějaká tlustá dáma?“

„Tlustá ne, malá. Roztomilá, roztomilá!“

„Roztomilá... Bojím se...“

Opravdu se bojí, neboť jsem mu zastoupila cestu v malé místnosti s dvojími dveřmi, jež dělí jídelnu od salonu. Bojí se, neboť mluvím dále s dělanou lehkomyšlností, ale to pálené kvítko se nedá oklamat.

„Roztomilá, roztomilá... Ženská, a roztomilá? Nutíte mě vzpomínat na příběh, který jsem před vámi posud tajil ze studu.“

„Sem s ním!“

„Před dvěma roky jsem našel v Biarritz u mladého Angličana, byl milý, ale ženatý, potvora. Byl ženatý a milovat mohl, jak se mu líbilo, jen když jeho žena přitom neprodělala – baculatá plavovlasá ohava s kulatým zadkem a v modrých šatech... Umínla si, smím-li tak říci, že mě dostane! Nejdříve mě ta zvířata opila whisky a pak najednou byla se mnou jen ta ženská a ta byla odhodlána ke všemu. Ach, Klaudino! To byla chvíle! Když na to myslím, je mi horko... Vysypala na mě všechny něžnosti, jak to dělají s hezkými hochy, ale výsledek byl žalostný! Chvillemi jsem začínal mít naději...“

„Tomu se říká naděje? Naděje svítí jako stéblo slámy v chlěvě...“

„Myslíš jsem na něj, pil šampaňské – velkou láhev – ve vedlejším pokoji... a zas do toho! Zase začínat znovu! Nakonec mi ze vzteku nafackovala a vyhodila mě.“

„A šel jste k příjemnému manželů s lahví?“

„Překrásně... Šel jsem k němu, ležel pod stolem. Vidíte...“

„To by však nebylo takové, Marcelle!“

Přitáhnu si k ústům jeho ucho, neboť se trochu stydím, co to dělám... Šeptám, dlouho šeptám. Tlumím slova, jež ze sebe těžko vypravuji... Marcel se cuká, nechce, smlouvá! Skoro poručím, ale má tvrdost se končí lehkou buchtou do zad, hrubým pohlazením jako u koňského handlíře... Nečekala jsem na jeho souhlas a jdu od něho, abych neslyšela jeho poslední námitky, a zavírám za sebou zповěd-nici, v níž jsme upletli takový podezřele nevinný kousek...

Ať mě bůh soudí – má-li kdy. Mínila jsem to dobře. Chtěla jsem jen – když zase budu mít svůj drahý poklad, svůj smysl života –, chtěla jsem jen, aby ta posedlá holčička neodešla pryč opuštěná jako žebračka po mokrých cestách pod modravým sněhem, místy rozblácených, se scvrklými bobulemi v plotech; chtěla jsem, aby se mohla tady za spuštěnými záclonami podle chuti těšiti s hezkým, dosti živým panáčkem... Chtěla jsem, aby zase našla svou plachou veselost, úsměv trápeného děcka a půvabnou lenošnou bezstarostnost... Chuděrka! Jaké žalostné fiasko, a jak by se mohla na mne hněvat!

Předevčírem byl větrný, tmavý a teplý večer, v němž bylo cítit oblevu a zdání jara; seděli jsme u důkladné venkovské večere, měli jsme uzenu slaninu, kuře na víně a puding, máčený v starém rumu... Pila jsem odhodlaně zrádné sladké víno frontignanské a nalévala jsem důvěřivé Annie i zasvěcenému Marcelovi, který nervózně mlčel, ale prázdnil sklenku za sklenkou, jako by polykal jed, hop, jedním rázem, s hlavou vzad skloněnou a s pohledem plným hněvu a starosti...

Zvláštní večer s tou poloopilou holčičkou a s klukem, který vypadal jako přestrojený žabec! Byla jsem lehká a slepá jako mýdlová bublina, která do všeho vrazí, a samá laskavost. Mou duši sílila jiná šlechetná duše, milující lásku, duše nezištné prostřednice. A když jsem „dorazila“ Annie sklenicí punče, když jsem ten rozkošný, nesourodý pár dovedla do prvního patra a když jsem poslední buchou do zad strčila Marcela i s tyrkysovým pyžamem do Annieina pokoje, šla jsem si lehnout, povzneseně, se šlechetným rozechvě-

ním, v němž nebylo nic nečistého. Ovšem! Lehký výkřik, něžný vzrušený výkřik mě přivedl ke dveřím, za nimiž byli zamčeni naši milenci, smím-li tak říci...

Naklonila jsem se k zavřeným dveřím a naslouchala jsem spíše mateřsky než zvědavě... Nic... Přece! Ulekaný střídavý šepot dvou hlasů... Nic více... Přece. Tichý ston, ale tak zoufalý a tak zklamáný...! Tak významný ston, že jsem musila nadávat a urážet třetí pohlaví v osobě Marcelově... A potom už ticho. A pak udýchaný hlas Marcelův, tón světácké omluvy... Třásla jsem se zimou a nervózním smíchem. Čekala jsem nezdar, směšnost, nehezkou parodii rozkoše, ano, nikoli však ten potupný odchod, Marcel se vyřítil z pokoje a šlapal mi na bosé nohy a jeho nenávistné bezmocné „k sakru“ řeklo mi všechno... Byl bledý, měl rudé rty, tmavé oči a div mě na schodech neporazil s lampou:

„Klaudino, vy jste tu byla! Baví vás to? Zvláštní zalíbení!“

Byla jsem v nitru pokořena a vyjela jsem si na něj:

„Poslyšte, chlapče, já dělám, co chci...! A pak jsem starter, abyste věděl!“

„Starter, starter! Podívejme se! Vaše přítelkyně může startovat sama, když chce! Vyhýbám se překážce!“

Zuřivě jsem jím zatřásla:

„Pak že nejsi drzý! Co se stalo?“

„I nic! Nechte mne. Půjdu spát.“

Vyškubl se mi jako vzdorovitý školák a jel po chodbě jako úhoř...

Chuděra Annie plakala ve svém pokoji, kam jsem vešla po tichém zaklepaní, na pomačkaném polštáři a bohatý černý vlas jí splýval nezapleten... Její prvotní vzdor, zlobné mlčení, zaťaté zuby a zavřené oči brzy povolily v mém přátelském náručí. Byla rozpálená, voněla po santalovém dřevě a štkala beze slov, naříkala si celým tělem... Nemohla mluvit, a jak mi ležela na rameni, viděla

jsem jen její černou vlaštovčí hlavu, z níž stékaly proudy vlasů, jen dvě patetické ruce, zakrývající obličej...

V kolébaté teplo mých paží padaly po kapkách, smíšený se slzami, její důvěrnosti.

Byly to jen vzdechy, trhaná opakovaná slova, krátké, ale mně tak jasné nářky...

„Oh, ten je zlý! Ten je zlý...! To je vaše vina! Já z toho budu mít smrt! Já jsem tak nešťastná! Odejdu pryč, nechci ho už vidět... Já jsem byla tak spokojená! Byl tak hezký v modrém...! Hned jsem věděla, že to nepůjde! Zavřela jsem oči a mazlila jsem se s ním, abych ho nezaplašila... Ale víte, jaká jsem neobratná, jen jsem to ještě více pokazila... Ten je zlý...! Říkal mi ‚paní‘ ... omlouval se, jako by mi býval šlápl na nohu... když už jsem umírala hanbou, že jsem nadarmo zkoušela... Věřte mi, Klaudino, nadávka by mně bývala byla milejší... Půjdu pryč: jsem příliš nešťastná! Vy jste tím vším vinna, vy, Klaudino...“

Bohužel, věděla jsem to až příliš dobře...! Jakými slovy ji těšiti? Jak se omluviti? Byla bych ráda vymazala z paměti to špinavé dětinské spiknutí, to Marcelovo smlouvání, ráda bych byla konejšivě probudila Annie a řekla jí: „Byl to jenom ošklivý sen...“

Tak mne trápily něžné výčitky, že bych málem byla sevřela Annie, to opuštěné zmítané tělo, do svého počestného objetí... Jen mazlení a polibky – ať by přišly odkudkoli – mohly vyléčiti a utišiti žal té nevinné prostitutky... Můj bože, vyznávám se, a Renaud ať mi odpustí, že bych byla přinesla tu oběť. Ale viděla jsem zase roky našeho cudného přátelství, tuto šedivou zimu, která nás obě sdružila pod jednou střechou, i Markraběcí park, v němž se mi kdysi tak důvěřivě nabídla opuštěná Annie... Proč, proč? Pro několik dní, pro několik horečných nocí prostoupených její horkou vůní santa-

lového dřeva a bílých karafiátů bych se měla vydati v nebezpečí, že zanechám to dítě v ještě větším zármutku...

Nesevřela jsem ji v objetí, jen jsem jí líbala vlasy a tváře, slané od slz, a otevřela jsem okno tmavému vlahému větru, přinášejícímu již rozkoš jara... Uchýlila jsem se k voňavce z oranžového květu, k láhvi horké vody pro její útlé zmrzlé nohy – a odešla jsem nespokojena sama sebou a přemýšlela jsem, jak se rychle zbavit Marcela...

U oběda jsme s Marcelem sami, sedíme naproti sobě nafoukaně a rozpačitě. Annie zůstala ve svém pokoji... Můj rozkošný pastorek není ani tak zaražen jako já, ale já zakrývám rozpaky naprostou nevlídností... Mluví nesměle, nutí se do roztomilosti. Je pobledlý, má na sobě šedivý kabát, kravatu stejně modrou jako noční pyžama...

„Dnes je krásně, že, Klaudino? Opravdové jaro...!“

„Ano. Hezký čas na cesty! Využijete ho patrně, ne?“

„Já? Vždyt...“

„Ano, ano, využijete hezkého času. To je vzácná příležitost – a víte, že ve čtyři hodiny jede přímý vlak?“

Dívá se na mě nejistě:

„Ale... ve čtyři hodiny jede rychlík a ten má jen první třídu, a mé prostředky nedovolí...“

„Zařídím to.“

Přes mou nabručenost klopí oči a usmívá se jako kurvička:

„Jak jste laskava... Však jste mi to dlužna: nadřel jsem se dnes v noci...!“

Hned bych ho zbila a myslím si, že si nechá nařezat, slíbím-li mu o padesát franků více... vtom se otevrou dveře a objeví se Annie. Dalo jí to asi práce, a v bledých náměsíčných očích jí plane odhodlanost, do níž se nutí.

Odhodila jsem ubrousek a běžím k ní:

„Neměla jste chodit dolů, Annie! Proč jste přišla?“

„Nevím... Mám hlad. Sama se nudím...“

A z rozpačitosti se svěťácky usmívá, což je zcela nemístné.

„Sedněte si. Právě mi Marcel oznámil, že odjede.“

„Ah...!“

Její jasné zorničky se obrátily a ukázalo se bělmo očí. Rychle do ní!

„Ano, odjede ve čtyři hodiny. Vidím, že vás to mrzí, ne?“

„Ano,“ odpovídá slabým hlasem. „Mohl by zůstat, až přijede otec...“

„Ovšem,“ souhlasí zdvořile Marcel.

Do čeho se plete? Zlobím se, neboť nejsem v právu:

„Pro potěšení, jaké z vás bude mít otec! Vidíte, že Annie není zdráva, že potřebuje oddechu, samoty...“

V odpověď na to nešťastné substantivum dostane se mi tak ironického pohledu, že ztratím klid:

„A zkrátka, mám toho dost! Ano, já nejsem v právu, já jsem se pletla, do čeho mi nic není, a proto upřímně žádám svou malou Annie, aby mi odpustila, neboť je to něco horšího než neobratnost, je to špatný skutek. Vám však, otravný mládenče, vám nejsem dlužna nic – jen cestu do Paříže, a plavte, nebo...“

„Ah bože, mně se tak protiví výstupy! Prchám!“

Můj nevlastní syn rozhodně vstal, prohnul se v kříži, jak jen on dovede, a marný je nesmělý spontánní pohyb Annie, jako by chtěla jít za ním nebo ho zadržet... Bouchnou za ním dveře a staré schody vrzají pod jeho lehkými kroky...

Jsme samy dvě. Cítím svou vinu a špatnost a kůže mě tíží, jako když začínám mít horečku. Mám žízeň. Neodvážím se pohlédnouti na Annie, ale vidím, jak se jí při úderech srdce chvějí krajky ran-

ního oděvu... Slabý vzdech obrátí mé oči k jejímu obličejí, který je hnědý a dlouhý jako zralý lískový ořech a jehož jemným nehybným tahům žalost neublíží.

„Nu tak...“ řekne tiše a vzdychne.

A já po ní:

„Nu tak...“

Dlouho se na mne bezvýrazně dívá a tichounce naříká:

„Co mi teď zbývá?“

Zbytečně se urážím a tvrdě odpovídám:

„Vlak ve čtyři hodiny, je-li vám libo. Nebo zahradníkův syn. Marcelovi se náramně zamlouvá.“

Červená se pomalu, purpurové vlny jí stoupají do snědých tváří a do půvabných oušek a prostomyslně, bez hněvu se mi svěřuje:

„Myslila jsem na to... Zdá se mi však, že bude vhodnější léčení v cizině změnou vzduchu.“

Bohudíky, to je ona! Je mi do pláče i do smíchu, hned bych ji stiskla do náručí ze samé radosti, že je tak neporušená a svá, opravdová bolest se jí ani nedotkla, je nestoudná jako Peronka, když se mňouká, ale přitom pamatuje na tak zvanou slušnost, neznámému člověku by se svlékla, ale na mne bláznivě křičí, abych zůstala přede dveřmi, myje-li si v pokoji špičku nosu...

Bohudíky, nemám si co vyčítati! Mohu se zase v sobeckém štěstí připravovati na návrat Renaudův, chvěti se blahem i lítostí nad odvažlivými lepkavými pupenci šeříku a říkati si: „Už se blíží jaro! Kolik dní byl pryč ode mne!“; mohu cítiti šum krve v prstech a v horké křivce uší, báti se, vzpomínati, doufati a věřiti ve svém zapomnětlivém a přece věrném srdci, že včera je zítra, že je mi sedmnáct let a jemu devětatřicet a že na něj čekám po prvé v životě...

Jen ať si Annie jde jinam... nechat se pomilovat! Ona běží a pospíchá, a já čekám. Tulačky jsme obě dvě a neshodneme se v ni-

čem – – jaké nás to spojuje podivné přátelství, v němž se druží soucit s panovačností, slabost s ironií? Nezávidí mi a já ji lituji jen v záchvatech... Povídá o sobě, jako se rozlévá potok, já pyšně a stydlivě mlčím. Ztřeštěně dává na pospas svou hebkou pleť, vlahou jako hladký mramor, na němž hnětou jemná těsta – a mně naskakuje husí kůže po celém těle, když si jen v duchu představím objetí neznámého muže, a ona, tak slabá, tak mírná mne udivuje a pohoršuje...

Co mne tedy u ní drží? Proč tedy snáším, ba proč někdy toužím po její nemluvné přítomnosti, po jejím zaraženém chování, po jejích neužitečných drobných rukách? Proč jí v duchu říkám „ubohá Annie“?

Protože stůně po tom, co já jsem našla jednou provždy, bloudí a hledá...

Co mi teď zbývá?

Jak hořce mi stoupá na rty slabý Anniein hlas, ten vzdech, který se vzdává a naříká a nic nežádá! Já se však nevzdávám, bouřím se a zdvím se, hotova dovolávati se všech neskutečných práv... Neskutečných! Dívám se okolo sebe a žasnu, že se pod mým pohledem nerozplyne celé to vzdušné kouzlo, jež tvořilo dekoraci mého štěstí...

Ano, Renaud se vrátil! Je tady, ve vedlejším pokoji, tak blízko, že mohu slyšeti jeho dech, šustění obracených listů v knize... Je tady, a to už není on - nebo já už nejsem Klaudina...

„Vrátí se,“ říkala jsem si, „a toho dne bude soumrak světlý jako měsíčná noc: z pouhého jeho stínu na zácloně vagonu poznám celou svou drahou minulost, celou nynější lásku...“

Bože, v jakém těžkém snu to žiji už plný týden? Proč jsem nepoznala ani jeho hlas, ani jeho pohled, ani teplo jeho objetí? Těm lidem, kteří mi ho odvezli za sněhové vánice, jsem svěřila unaveného nemocného, byl však tak živý, odevzdala jsem jim přepracovaného nervózního muže, byl však ještě pln vzrušení - jakým právem vracejí mi starce?

Stařec, stařec...! Je to možné? Můj příteli, milence, milý spolčníku prudkých chvil, kdy jsme slychali jen vlastní dech, ptám se vás: je to možné? A je-li tomu skutečně tak, jste-li vedle mne jen něžný stín, jen bledý shrbený obraz mé lásky, jaké poblouzení mi brání předvídati, co se stane? Mně je osmadvacet roků, vám padesát, a váš zralý mladý věk byl tak skvělý, tak neklidný a tak pyšný, že jsem nejednou přivolávala, ty má lásko, že jsem vám přála

umoudřelou padesátku... Neblahé přání, jež vyslyšel nějaký ironický bůh! Naráz, jako v pohádce a nenapravitelně je z vás, co jsem si kdysi neopatrně přála: stařec...! Pohasly tmavozelené oči, povadly rty, které se celovaly s mými a ochably objímající paže, ty krásné silné paže, jako paže milující ženy...! Oh, kdo mne trestá a proč? Tady stojím se slzami v očích, s prázdnýma rukama jako Annie, která tu plakala pro nejcitlivější a nejnižší projev lásky... Tady jsem plna síly, která se nikdy zcela nevydala, tady jsem potrestána ve své mladosti a oloupena o to, co tajně miluji prudkým žářem a dětinsky lomím rukama nad svým neštěstím, nad zmrzačenou sochou svého štěstí... Z toho, komu jsem v dětské zamilovanosti říkala „otec“, bude až do konce našeho života můj děd...

Miluje mne a trpí mlčky bolestným pokořením, neboť nechci, co mi nabízí a nepřijmu ani jeho jemných obratných rukou ani úst, jež mi dala tolik rozkoší... Mé nervy a můj stud se bouří, když si ho představím v úloze ochotného nástroje bez citu...

Je tady, ve vedlejšímu pokoji, má přítomnost a mé mlčení ho znepokojuje. Rád by mne zavolal a netroufá si. Od té doby, co se vrátil, vidím mu na bledých rtech, že by se chtěl na něco zeptat, něco vysvětlit... Ale já se hledím vyhnouti. Chci trpěti – nikoli však poslouchati ho. Heroicky lžeme a šťastně se usmíváme jako cizinci. Teď si začnu broukat písničku, neboť ho slyším mysliti, a nebudu-li zpívat, nepohnu-li se na židli, zavolá mě. Když jsem sama, raději zbaběle trpím, zlobím se na svou bolest jako na protivnou spáleninu; ale jemu do očí lžu s klidem ve tváři i v pohledu, s nevinnou líbezností na rtech, neboť nechci, aby mluvil, aby se snížil až k omluvám, jež by mne ještě více pokořovaly, aby se čehokoli zříkal, neboť bych k tomu nikdy nesvolila, nikdy... Ty má odříkaná volnosti! Dívám se na tebe dojatě a pohrdavě jako na hračku z dětství – a také snad bych tě už ani nedovedla užívati...

I v nejostřejší bolesti, v noční době, kdy se rafinovaně ryji v nejpálčivější ráně s takovou hloupou pýchou, jako jsem se kdysi s úsměvem krvavě kousala do jazyku, v té vyčerpávající gymnastice vůle snad již je úporná, téměř nepovědomá naděje, naděje rostliny zmítané bouří, která nejasně čeká na konec vichřice, snad už je v ní hlas, který důvěřivě šeptá: „To se urovná. Těžko říci jak, ale urovná se to. Na všechno je lék, jen na smrt ne. I když si jen zvykneme na těžký život a na denní utrpení, už v tom trpném podřízení je lék, rytmus, jenž řídí čas a zbavuje ho drsnosti...“

„Na nic se neumírá,“ rozhodně tvrdí Marta, „a zvláště ne na žalost! Nikdo neumře ze žalosti! Podívejte se, Klaudino... Když Renaud zemřel, všichni si říkali: ‚Ona to nepřežije, to je jisté!‘ A bohudíky, nestalo se nic! Ona je v jádře velmi rozumná a je ráda na světě...“

Ze slušnosti se usmívám na zahradu, odvracím se od kouře, jež mi Marta na plná ústa pouští do obličeje... Také zestárla, ale skvělé líčidlo zakrývá její věk. Ani když jezdí autem, neodpustí si křiklavé barvy, jež stupňují rudé zlato vlasů a bělost pleti. Ohromný zelený závoj ovíjí úzkou čapku a fialový cestovní plášť, jenž chránil její šafránové šaty, hodila přes křeslo... Připadá mi menší, kulatější a upjatější, hrdlo jí vystupuje a zadek vyniká. A celá její živá postava světácké petrolejnice se bouří a útočí proti nutnému stárnutí, tloustnutí, konci...

Červeno-žlutý vůz o šedesáti koňských silách složil dnes ráno u mého rozviklaného peronu zaprášeného zrudlého Maugise, Léona Payeta, oblečeného za šoféra, a jeho ženu. Za nimi šla Annie, ráda, že mne vidí, ale plná rozpaků, že se mi to bojí říci... Hlučně vstoupili do mého tichého příbytku, nechala jsem je vstoupit, usednout, obědvat - na víc jsem se nezmohla, neboť v samotě jsem se stala plachou a odvykla jsem řeči...

Maugis se potí a funí, pije celé sklenice vody a malé sklenky šampaňského. Vedro ho zmáhá a jen mi tiskne ruce svými vlhkými dlaněmi a říká „starý kamarádíčku!“, a já v tom tuším upomínky dojatého pijáka... Marta kouří a chladí se a její vousatý, pěstěný, směšný a nešťastný muž zažívá. Má malá Annie, sedící v Martině

stínu, mně vrtá hlavou, je tak daleko, celá bývalá Annie, pod mocí suchého slova Martina, že nevím, co si myslit.

Jsem trpělivá k těm lidem. Odejdou večer, až slunce zapadne. Mým pokojným sněním prošly v rychlosti jejich podoby. S odevdaností hostitelky čekám, až odjedou, a chvílemi se dívám na své hnědé ruce venkovanky, sepjaté na kolenou. Usmívám se, trochu mluvím. Dívám se do zahrady zářícími dveřmi, jimiž proletují mouchy se stříbrně svítícími křídly. Má domácí zvířata se uraženě ztratila, ale slyším venku chrastit v oblázcích pobíhajícího Tobyho, slyším hlas zrzavé kočky Prrrrů, která se nudí a volá mne, a přátelský křik straky Ziassy...

I při spuštěných záclonách vidím v zrcadle svou podobu, která nemá nic společného s podobou Marty, Maugise a těch dvou druhých, svou tmavou podobu, bílý šat, holou hlavu s pocuchanými vlasy, z nichž slunce vytáhlo barvu, jako se děje pastýřkám... Čekám, až odjedou.

Čekám trpělivě. Nyní jsem zvyklá. Víím, že žádný den netrvá věčně a že se přece vždy skončí i takové noci, v nichž se svíjíme horečkou a zuříme na bolest, na zpoceně prostěradlo a na tikání hodin... Brzy odjedou vetřelci, kteří vpadli do mého ticha. Mluví mnoho, zvláště Marta. Povídají mi o Paříži a o lázních; přerušují se, mé mlčení je dráždí: „Znáte ho, vidíte?“, házejí mi jména, aby se jich zachytila má paměť, jako se hází provaz člověku, který se topí a má plná ústa vody... Ochotně přisvědčuji a zase je pouštím z hlavy.

Slunečný pruh pomalu se šine po podlaze, pomalu, ale jistě. Tak padá venku na špalír, na růžovou tvář mé nejkrásnější broskve... Poslouchejme, co říkají ti lidé, sedící u velikých zamžených sklenic s chladnou malinovou limonádou. Už nemluví ke mně přímo. Mluví o mně jako o někom, kdo vedle nich usnul...

„Vypadá znamenitě, vidíte, Maugisi?“

„Vypadá i nevypadá. Je černá jako cikánka. Sluší jí to.“

„Mně se ani nezdá, že by se byla změnila,“ vystřelí Marta.

„Mně ano,“ šeptá Annie.

„Má oduševnělejší pohled,“ s líbeznou jistotou usuzuje Léon Payet, kterého se nikdo neptal.

„Je snad o něco méně živá,“ poznamená Marta. „Ale celkem život na venkově není tak škodlivý, jak se myslí. Musím zkusit takovou léčbu sluncem, tolik se o tom mluví... Uvidíme vás v zimě v Paříži, Klaudino? Víte, že mám pro vás rozkošný pokoj?“

„Nikoli, děkuji, Marto... Asi ne...“

Vrhne na mne upřímný pohled, jako by šlehla bičem.

„I jděte, má drahá! Člověk se musí umoudřit...! Musí reagovat, to je to. V zimě to bude půl druhého roku, co jsme ztratili toho ubohého přítele... Musíte sebou přece hnout! Vidíte, Maugisi? Všichni se na mne díváte! Nemám snad pravdu?“

„Máte, jistě máte pravdu,“ nesměle přisvědčuje Annie.

Ale Maugis krčí silnými rameny:

„Hnout sebou, hnout sebou! Nechte ji na pokoji! Jak můžete v takovém čase chtít něčím hnout, kromě absintu!“

Usmívám se, abych něco dělala. Ti lidé rozhodují o mém osudu, hádají se o mne jako o černocho, který je na prodej... Pak se zvednu:

„Pojďte, Annie, pomůžete mi natrhat růže pro vás a pro Martu.“

A vedu ji ven, drží se mne pod paží, a Marta nás provází útočným pohledem:

„Tak, děti, jen si povězte svoje tajnosti!“

Vedrem, jež na nás padlo jako horký plášť, utíkám do chladného stínu pod starý ořech. Annie za mnou klátí rukama. Gázovou náprsenkou jí prosvítá zářivá snědá pleť jako hedvábná podšívka.

mlčí a s literární melancholií si prohlíží mé sešlé bujné panství, zahradu, která již není zahradou, a zeď, kterou mohutné kořeny ořechu nejprve prorostly a pak ji pobořily, a jejíž rezavé rozvaliny připomínají spáleniště... Keř bílých růží s červenavým nádechem zahynul, i on zahynul, že příliš mnoho kvetl... Žravý kozí list udušil něžný plamínek, břečtan zabral místo glycin, ovíjí okap, šplhá na střechu a tvoří na ní ornament, a když nemá už kam stoupati, vzpíná k obloze silné žilnaté rámě se zelenými zrny a s vírem včel...

„Není tu květin,“ šeptá Annie.

Dívám se na ni něžně a vezmu ji za ruku:

„Jsou, Annie. V dolejší zahradě.“

Vedu ji prořídlymi alejemi a divokým vínem, jež k nám zvedá chtivé úponky, do dolejší zahrady, na teplý svah, do své zamilované zahrádky, kde pěstuji své obyčejné květiny, plamenku, jež na slunci fialoví, bledě modré oměje, plné měsíčky, červené jako mandarinky a krásně sametové umrlčí květy, kaštanově žluté jako sršně... Řada růžových keřů chrání špalír meruněk a já hladím očima zralé již meruňky, na jejichž hebkou pleť slunce sází černé mušky.

„Nepopíchejte se, Annie, mám zahradnické nůžky. Tyhle neberte, jsou příliš rozkvetlé. Čajovky budou pro vás, jsou krásnější. Máte je ráda?“

Modř Annieiných očí zvlhla... Tak se Annie červená...

„To víte, Klaudino! Jak jste laskavá!“

„Nejsem laskavá, milé dítě. Prostě vidím, že vám ty růže sluší.“

Bere ode mne růže, jež jí podávám stonkem vzhůru, aby těžké květy neopadaly. Píchne se, zarazí se a ráda by něco řekla... Usmívám se její tísni, ale už jí nepomáhám jako dříve...

„Jak jste laskavá, Klaudino!“ říká znovu. „Nečekala jsem, že vás takhle najdu.“

„Proč?“

„Měla jsem šílený strach ze setkání s vámi, zbabělý strach, že uvidím, jak se trápíte, že budete plakat... Už při pouhé představě bych byla někam utekla... Marta mne zahanbila...“

„Marta je dokonale jemná...“

Zazáří, podívá se mi do očí:

„Ah, řekla jste to, jako to říkávala. Jsem ráda...! Tolik se divím, Klaudino, že už nejste tak...“

„Tak smutná?“

Přikývne a já se omlouvám posunkem jako člověk, který ví, že je vinen, ale nemůže si pomoci... Annie zamyšleně odlupuje z větvičky růží tvrdé trny, zahnuté jako tygří drápy... Do tváře jí stoupá lítost a nesměle se ptá:

„Kde je Renaudův hrob, Klaudino?“

Ukáži ramenem na západ k neviditelnému místu:

„Tam na hřbitově.“

Cítím, že se nade mnou pohoršuje. Renaudův hrob... miniaturní zahrádka, ohrazená natřenou mříží, jejíž bílý stupeň bývá za deště špinavý... Pečuji o něj z povinnosti a chladně. Nic mne tam nemoutí, nic mne tam nezdržuje. Tam pod zemí nezbylo nic z toho, koho miluji, z toho, o kom ještě mluvím ve svém srdci, když říkám: „On povídá tohle... on má raději toto...“ Hrob je jen prázdná komůrka. Ten, koho miluji, celý tkví v mé paměti, v kapesníku, jenž posud voní, v zabarvení hlasu, jenž se ve mně nenadále ozve a já mu dlouho naslouchám se skloněnou hlavou... Je v krátkém psaníčku, jehož písmo vybledne, v sešlé knize, které se něžně dotkl jeho pohled, a on sám sedí navždy – pro mne, ale jen pro mne jedinou – na té lávce, odkud se zamyšleně díval, jak se v soumraku modrá Křepelčí vrch... Proč o tom mluvit?

„Vezměte si ještě tu červenou růži, Annie. Marta si ji přišpendlí na zelený závoj, na šafránové šaty.“

Vezme si ji beze slova. Poplašená včela bloudí jí tak blízko kolem úst, že Annie uskočí a otírá si rty hřbetem ruky...

„Nebojte se. Ta včela letí domů. Mají hnízdo ve zřícené zdi...“

Ukazuje tam ramenem jako prve na hřbitov a Anniein pohled mě zase kárá... Nemrzí mne to. Cítím se stará a dobrá před dítětem, které nemůže pochopit...

Z růžových zákrsků, jež se ohýbají pod žlutými květy bez vůně, se dobývá ven něco zrzavého, skočí to do slunce, kmitne se a zmizí... To žertuje má Prrrů, divoká červená bláznivá kočka... Musím se hlasitě smát, jak se Annie lekla.

„Víte, kdo to je, Annie? To je Prrrů. A Prrrů je dcera Peronky!“

„Peronky? Ještě ji máte?“

Vlhnou jí oči; vzpomíná na ten rok, kdy opět utekla a nechala mi psa Tobyho a šedivou kočku...

„Stále ji mám. Trochu stárne a jen by spala. Vedle jiných špatností přivedla na svět tuhle dceru, která je jako liška a které říkám Prrrů... Vidíte ji?“

Mezi dvěma větvemi čilimníku číhá divoká hlava ryšavá jako lev, se žlutozelenýma očima. Dobře je viděti široký nos, vystupující bradu a svalnaté tváře jako u šelem...

„Ta je divoká,“ šeptá Annie.

„Dosti divoká. Vraždí kuřata, trhá kocoury, žere ptáky a škrábe kuchařku. Mně samotné se málokdy podaří chytit ji, ale chodí za mnou i do lesa, vždy zpovzdálí. Všem se vyhne a ničeho se nebojí. Je trochu podobná Martě, vidíte?“

„To je pravda,“ vesele přisvědčuje Annie.

„Víte, Annie, že mne trochu překvapilo, když jsem viděla vás dvě spolu?“

Annie je spletena, píchne se o růže, jež má v ruce, a vysává si z prstu krev:

„Ano, vím, že vám to může být divné... Marta se tolik přičiňovala, taková byla roztomilá, aby mne měla u sebe, aby mě mohla vzít na tento výlet...“

„Vůz je její?“

„Ano... totiž... také trochu můj... Dala jsem na něj polovinu.“

„Ah, dobře...“

„Člověk je hloupý a starý zvyk je nepochopitelně silný. Když jsem s Martou, je ze mne zase malé děvče, ‚mouchy, vemte si mě, a má vůle je tatam...‘“

Vezmu ji za ruku:

„Tedy jste zase na provázku, milé dítě?“

Přes tvář jí přeletí záhadný úsměv za starých časů.

„Na provázku... Provázek se může přetrhnout, přece víte...“

„Tím lépe, Annie!“

„Jste hodná, že na mne ještě trochu myslíte,“ šeptá oddaně. „Zalékla jsem se, když jsem viděla, že jste docela jiná, než jsem si vás představovala...“

„Ale proč, dítě? Přiznejte se, měla jsem mít předčasně bílé vlasy a nosit hluboký smutek?“

„Nemluvte tak. Ano, měla jste být úplně změněná, zničená, měl z vás být jen stín...“

Rozevře náruč a všechny růže se rozsypou kolem ní v půvabné sentimentální směsici:

„Představovala jsem si, že jste zdrcená, nemocná, že se vláčíte životem a proklínáte jej a že nenávidíte všechno, co dýchá a roste! A zatím jste mladá, čilá, máte kolem sebe zvířata a včely... K čemu láska, ta velká láska, na niž jste byla tak pyšná, Klaudino? Můžete žít po smrti takové lásky? Nebo to nebyla láska...!“

Její hlas je upřímný. Ona, která mne milovala, se hněvá, že v jejích očích ztrácím, že po Renaudovi mohu zapomenout a zase kvéstí... Mám kvůli ní porušit mlčení, jež pohrdá výklady? Nikoli. Nedopustím, aby se ze spících hlubin mé jasné bolesti zvedla hořká vláha, aby mi vstoupila do očí a rozvázala jazyk... Shýbám se pro rozházené růže a naložím je přítelkyni do náručí.

„Byla to láska, dítě! Budte klidná, klidně odjedte. Byla to nejkrásnější láska, která žije ze sebe samé a trvá i po smrti. Utěšte se, dítě, neztratila jsem svou lásku! Věřte tomu, co říkám – nebo si myslíte, že nemám všech pět pohromadě, to nevádí...“

Má plnou náruč květů a potřásá hlavou, aby skryla slzy, když je nemůže setřítí... Tak tu stojí a kvete a pláče jako rostlina, po níž stéká déšť. Já ji těším, já ji konejším. A nevím, usmívám-li se tak smutně nad ní či, nad sebou...

Jako býk se k nám přivalil malý černý buldok, už ne právě mladý, a jak máme tvář na tváři, zdvihná k nám čumák japonské obludy, neboť ho znepokojuje pláč a polibky...

„Toby, Toby... vždyť je to Toby!“

„Ovšem, Annie, to je Toby. Proč by to neměl být Toby?“

„Nevím... Zdálo se mi, že malá zvířata tak dlouho nevydrží, Klaudino...“

„Tak dlouho...! Dala jste mi je, není to déle než půl třetího roku... A teprve osmnáct měsíců, co zemřel Renaud...“

„Pravda...“

Je dojata, pohlédne plaše k velikému černému domu nad námi, jež je viděti mezi divokou zelení hořejší zahrady...

„Tady... tady zemřel?“ šeptá uděšeně.

„Ovšem... V našem pokoji. Je vidět okno, co je otevřeno dokořán.“

Otřásla se.

„A vy ještě bydlíte v tom pokoji, Klaudino?“

„Ale ano!“

Odpověděla jsem tak horlivě, že se na mne dívá s pootevřenými ústy:

„Já bych se bála... oh! Já bych se bála...! Neležel dlouho, vidíte?“

„Dlouho ne, bohudíky, miláčku. Myslím, že týden nebo deset dní... Nepočítala jsem to.“

„Ah...! To je jedno, já bych ho tam pořád viděla ležet... Vy ho nevídáte...?“

Zbledla do šeda jako mulatky. Po dětstvu se mazlí se svým nervózním strachem, vžívá se do té hrůzy...

Hladím její snědé rámě, prosvítající látkou:

„Ne, miláčku, nevídám.“

Přemýšlím o tom dále, ale neříkám nic. Annie by se zase urážela, kdyby věděla, jak lehko ve mně zanikl ten nahodilý obraz Renauda, ležícího v posteli, přemoženého a napolo strnulého po strašlivém ochrnutí... Tu představu zapuzuji, škrtám ji, jako se dělá s nepodařenou fotografií.... Někdy se mi ještě zjeví a mučí mne jeho dlouhé tělo, zavinuté do bílého prostěradla... Rychle však obrátím stránku a prohlížím dále bohaté album našeho života a podivuji se zářivým pohledům, na nichž nechybí jediná drobnost, jediná barva – ani záhyb šatů, které měl na sobě, ani hluboký modrý odstín jeho očí – krásný portrét, jež dělám ještě krásnějším, zasazený do zlata nádherné chvíle...

„Hej...!“

Pronikavý hlas Valkýry, cválající v mracích, nás vytrhl z myšlenek. Jde k nám Marta, elegantní, zelená a šafránová, a táhne Maugise, který za sebou vláčí bezvládnou nohu. Šlehá do vzduchu dlouhými rukavicemi a volá v chůzi:

„Už je po tajnostech...? Děti, to nejde, musíme koukat, aby se jelo. Léon leží pod vozem, něco tam spravuje, vypadá jako přejetý pes...“

Annie se na ni dívá s neurčitým výrazem v otrocké tváři... Ráda by zůstala se mnou, ale bojí se mého smutku a samoty, jež jsou mi stejně drahé... Má hrůzu ze své švagrové a již napřed ustupuje, aby se nemusila hádat, zápasit, pro něco se rozhodnout...

„Zatra, krásné růže! To je báječné. Nezvadnou, než dojedeme do Auxerre, Klaudino? V Auxerre budeme dnes přes noc. Je to stranou odtud, padesát kilometrů. Dva ohavné kopce! Maugis je vyšlápne pěšky, trochu zhubne.“

Maugis se na ni podívá jako rozzlobený mořský rak a chce říci nějakou sprostotu, ale Annie s roztomilou dívčí oddaností zdobí alkoholikův bílý kabát zpola rozvitou růží s temně nadechnutým sametem a s plátky na okraji svinutými, tak půvabnou, že pokouší rty. Maugis pozoruje růži, dvojí brada se mu krčí:

„Díky, krásné dítě. Ta vonná bruneta je vám podobná jako sestra...“

To se mi u Annie nelíbí. Ta strojeně dětinná líbeznost, ten její strach, který je zakládá penězi... Ty má bývalá Annie, nechci vědět, proč jezdíš v hluku a prachu tím velikým autem s dvojicí, kterou spojuje náhoda a dělí nenávist a opovržení, a s tím tlustochem, jež spaluje alkohol, který snad je řádný člověk, ale hoří neřestnou otcovskou vášní k vám...

Ted' všichni pospíchají, starají se a tlachají a běhají okolo mne jako okolo stromu. Marta důležitě a stručně rozkazuje ze spousty zelených závojų, v nichž se ztrácí. Pamatuje na plédy, na svou nerozlučnou kabelku, ptá se na reflektor, a Léon Payet, korektní a potřísněný olejem, se točí dle jejích rozkazů jako cvičený lokaj... Ten kulatý ženský skrček budí hrůzu. Hází Annie přes ruce tři pláště a příkrývku a jde mi nastavit zahalené tváře, neviditelný nosík a umíněnou bradu a přitom si ve štipci drží sukni pod cestovním pláštěm.

Jejímu tlachavému poručnictví čelí Maugis velkolepým trpným odporem. Líné ruce má zabořeny v ohromných kapsách, čepice mu padá až na obočí, nálevkovitý límec mu jde až k uším; zalezl, stáhl se do své skořápky, není k ničemu a píchá jako ježek...

Trochu mne bolí hlava. Chvílemi je mi, jako bych tu nebyla, jako bych spala, jako by ti lidé neexistovali... Annie si také navlékla šedivý rubáš a Léon Payet upírá na mne své kulovaté brejle... Ten přízrak mne tíží. Co dělají u mne ti lidé bez očí, jejichž slepé obličej ke mně mluví? Poslední tesklivě zaplály nerozhodné modré oči Annieiny. U omšného peronu se ozval rachot. Slyším volati: „Sbohem, sbohem...! Na shledanou... Člověk nikdy neví... život je krátký... poslechněte...“ Kožené pracky tisknou mi ruce. K mým tvářím a rtům se přibližují brejle, límce a závoje a má nervózní úzkost vzrůstá... Peer Gynt u trollů...! Ještě slyším: „Sbohem, sbohem, na shledanou...!“ A pak hlasy: „Annie, Annie! Co zase zapomněla?“ ... Mechanicky se vracím do salonu, rozrušená jejich návštěvou, a znenadání se ke mně vrhne útlá postava, záhadná, v šedém flóru, objímá mě, tiskne a sladký hlas tlumeně mluví: „Sbohem, Klaudino! Nezapomeňte na mne... Pomozte mi, ujměte se mne, až vám jednou padnu k nohám jako mrtvý pták... Mějte se mnou slitování, jako je máte se zvířaty... Proste osud, až mne zradí všechny cesty, abych směla padnouti na cestě k vašemu domu...“ Dříve než jsem ji mohla také obejmouti, má chuděrka zmatená byla pryč a červeno-žlutý vůz pohltil mou předrahou tulačku...

Odjeli. Usedám a nemám ani tolik síly, abych si v domě zase zavedla starý klid a pořádek. Byla to dřina, mluvit, poslouchat, dívat se na jejich pohyblivé oči, na jejich rychlé rty... Martiny pohyby ještě mi víří hlavou. Podle prázdných ohmataných sklenic a rozestrkaných židlí to vypadá, jako by se tu byla zastavila flámující společnost, a obyčejná silná Martina voňavka se hlásí odevšad.

Dýchej na mne, má kvetoucí lípo, dýchej na mne svou vůni, v níž se mísí oranž s vanilkou... Dechem svých žlutých květů, obletovaných včelami, vyžeň ten vzduch, čpící po tabáku a napudrovaných ženách! Snáší se čistý večer po krásném teplém dnu a sladce na mne padá. Krev se utiňuje a jemně buší v osvěžených spáncích.

Sedím na schodu do zahrady a dlouhými doušky se těším ze své samoty, jako bych ji bývala měla ztratit...

Odjeli, starostlivý buldočku, jenž jsi nepoznal bývalou paní, jsou pryč, tlachavá zlodějská Ziasso, kulhavá dáma s přistřiženými křídly ve veselém polosmutku, a ty, zrzavá kočko nahoře na zdi, která vypadáš na zelenavém pozadí oblohy jako lvice, odjeli, jsme sami. Sami s duchem, který mne chrání, s duchem toho, jehož miluji... Bylo to jen výstražné znamení, moji mlčenliví přátelé. Žijme zase svým životem, jenž plyne v plnosti, bez velkých změn a rychle. Zase mohu klidně mysliti. Myslím na Renauda, který se opírával ramenem o kámen, u něhož sedím. Kdybych se poohlédla, mohla bych se na něj usmát... K čemu? Vidím ho stejně dobře, i když se neohlédnu... Už na něj nemyslím a myslím na žlutavé broskve, na něž mi chodí plchové... Co mám více šetřiti, růžově žluté broskve nebo sametové plchy, půvabné krotké tvory s bílým

a černým ocáskem? Bah, uvidíme... Pojd', Toby, opři se o má kolena! Budeme hrát tu krutou hru, kterou jsem si loni vymyslela jen pro nás dva, když odešel ten, kterého jsem nazývala „tvým otcem“: Říkala jsem ti: „Kde je tvůj otec?“ a tvůj něžný zármutek, chápající, že se nedá nic napravit, vyřázel pronikavý křik a těžké slzy ti svítily v krásných ropuších očích... Řekni, kde je tvůj otec? Váháš, stahuje se ti nos a tiše si naříkáš, ale bez přesvědčení... Brzo už nebudeš umět vůbec plakat... Zapomeneš...

Zapomenu také já, která jsem ho viděla umírat? Zapomenu na chvíli před smrtí, kdy mi ho vzala strašlivá nehybnost? Mohu zapomenouti na jeho odevzdaný pohled, zbavený již tíže života, jistý, že zemře, a zvláště na jeho ruce, na jeho ženské ruce, jež vlídná smrt nechala ztuhnouti v jejich zvyklé poloze? Pravice držela imaginární pero a elegantní levá ruka odtahovala malíček... Zapomenu i na ten den, kdy chabé, téměř mrtvé tělo toho, jehož jsem milovala, ještě se nepatrně bránilo a bezmocně se zmítalo jako na lep chycený hmyz? Ze všech sil, s největším napětím jsem mu bezděčně chtěla pomoci k vysvobození, zatínala jsem pěsti, a tak jsem se zapomněla, že jsem řekla lékaři: „Proboha vás prosím, dejte mu něco, aby dříve zemřel!“ Zděšený pohled řádného muže stěží mne přivedl k rozumu...

Ah, tu je můj věrný netopýr! Každý večer mne vidí sedět na tomto kameni, každý večer se spouští níže, létá mi u samé hlavy... Vznáší se, skřípá, něco lapá, a když ho hledám ve výšce, dotkne se v letu mého ramene...

Prohnutý hřbet se mi lísá k nohám, odejde, vrátí se, lísá se znovu... To je tlustá pruhovaná Peronka, která předouc přichází s večerním pozdravem... V letním šatě zdá se za šera průsvitná jako šedý ráček v mořské vodě... Uklidňující noc stahuje kolem mne kruh přátelských tvorů a všech těch, jež nemohu ve tmě vidět, ale

slyším jejich plíživé kroky: podnikavý ježek cupitá od zelí k růžím, od růží ke koši s odpadky... po písku se něco belhá... to je pomalá chůze prastaré ropuchy, veliké blahobytné ropuchy, která žije pod kameny zřícené zdi. Toby se jí bojí, ale Peronka jí ráda tlapkou škádlivě podrbá drsný hřbet... Na oleandru se chvěje nehybný smrtihlav, zabodnutý do květu nataženým sosákem jako nejjemnějším mosazným drátkem. Tak se chvěje, že vypadá jako vlastní stín... Je daleko ten čas, kdy bych nebyla odolala a chytila ho, svírala v dlani jeho elektrický let, abych mohla vidět ve tmě jeho fosforeskující oči... Nyní si umím lépe vážiti života rostlin a života důvěřivých tvorů kolem sebe a chci, aby žili svobodně...

Odkudsi zdaleka rozvířila ticho houkačka automobilu a pes Toby i Peronka po ní natahují uši... Konejším je: „Už jsou pryč...“ Ano, jsou skutečně pryč! Marta mluví pod svým trojím závojem. Mluví o mně a krčí oblými rameny: „Ah, ty veliké bolesti! Vidíte... Klau-
dině se žije, na té je vidět blahobyt... Venkov má své vyrazení... Ona to dělá pod pokličkou...“ A Annie protestuje, je pobouřena, že se jí do duše vkrádá podezření – je pobouřena a ochotna pochopit i odpustit slabost, která by mne činila podobnou jí... Podezření přichází s noční tmou, Annie se v něm zalíbilo, rozpomíná se, jak chladně jsem mluvila o Renaudově hrobu – v bujné bezkvěté zeleni mé zahrady hledá nějakou jinošskou postavu mladého zahradníka... Říkala: „Svěží maso... Bůh vás chraň, Klaudino, od toho pokušení, které je horší než každé jiné...!“

Nebojím se nikoho – ani sebe ne! Pokušení? Zním je. Žiji s ním, je u mne doma a je neškodné. Je to slunce, v němž se koupám, smrtící chlad večerů, snášejší se lichotně na má překvapená ramena, žhavá žízeň, pro niž utíkám k studené vodě, prudký hlad, že omdlévám nedočkavostí...

To druhé pokušení, maso, svěží maso...? Všechno je možné, čekám. Žádost bez lásky není asi nic hrozného. Drží se na uzdě, přemůže se a ztratí se... Ne, té se nebojím. Nejsem už dítě, aby mne překvapila, ani stará panna, která hned chytne... Veškerou nespotřebovanou silou, jež mi bije v žilách, se obrním proti tomu nízkému nepříteli. Při každém vítězství budu volati za svědka toho, jenž se neviditelně opírá o kámen za mnou a kterého vidím, i když se neohlédnu, a řeknu mu: „Vidíš, jak je to snadné?“

Noc padá na zahradu, jejíž šťavnatá zeleň je i na slunci tmavá. Vlhkost země mi stoupá do chřípí: vůně hub a vanilky a oranže... jako by neviditelná horečně bílá gardénie rozhazovala tmou své plátky, takový je dech té rosné noci... Toť výdech lesů, v nichž jsem se narodila, a lesů, které mne přijaly. Opět jim náležím, když nyní jejich stín, jejich dusné mlčení nebo šum za deště už nedráždí toho, jenž mne do nich provážíval jako cizinec, brzo unavený, brzo zneklidnělý pod klenbou listů a jenž hledal výhled, volný vzduch a obzor, po němž se vítr honil s mraky... Miluji je samotářsky a ony mají rády mne, samotářku. A když na pružné, jehličím vystlané půdě ozvěna někdy zdvojí můj krok, nejdu rychleji a neohlédnu se... možná, že On je tady za mnou, možná, že šel se mnou a jeho paže mi pomáhají razit si cestu a rozhrnují větve...

Klidné všední starosti i radosti procházejí mým srdcem. I když tu není Renaud – Annie mne může kárat a Marta se smát – malý pes, jehož jsem jediné útočiště, má každý den jídlo, misku s vodou a procházku, koka si hraje s obrubou mé smuteční sukně a líbezný svět rostlin by bez mé péče chřadl a zmíral... A jak je nejprve hořko a jaké uklidnění potom v poznání – to musí být ještě chladný jarní den, těžký i nadějný –, že se nic nezměnilo, ani vůně země, ani šum potoka, ani tvar růžových pupat a kaštanových pupenů... Podivuji se filigránské číšce anemonek, očima hledím nezapome-

nutelný obrys hor, váhavě piji dráždivé víno mladého slunce, žiji dále, žiji dále, zase nabývám sil a cítím, že ten, který odešel, je přítomen ve všem, co je v míjení hodin a v divadle ročních dob neporušeného, nevyhnutelného, neočekávaného a jasného.

Dvě zimy již jsem sedávala u ohně ve společnosti svých zvířat a knih, s růžovou lampou, s hrnkem na kaštiny, proti Renaudově lenošce.... Dvě jara již zase otevřela můj chmurný dům do zahrady, planoucí rudými poupaty a štíhlými kosatci... Slunce mne volá ven, déšť a sníh mne honí domů... Neurčuji však já, jsem-li zmořena vedrem, aby spadla voda z plných mračen, nebo dívám-li se od knihy a od drahé podobizny, aby se vrátilo slunce i vlaštovky a rozvily se krokusy a švestky?

Psík, skrčený u mých nohou, mne probudil a vidím, že jsem zapomněla na hodiny. Je noc. Zapomněla jsem na hodinu, kdy se jí, a blíží se hodina, kdy se chodí spát... pojdte, má zvířata! Pojdte, drobní tvorové, kteří šetříte a máte v úctě můj sen! Máte hlad. Pojdte k lampě, je vám u ní volněji. Jsme navždy sami. Pojdte! Dveře necháme otevřené, aby mohla dovnitř noc i vůně neviditelné gardénie i netopýr, který se zavěsí na záclonu, i skromná ropucha, jež si vleze pod práh – – a také ten, kdo mne neopouští, kdo bdí nad zbytkem mého života a pro nějž mám, i když nespím, zavřené oči, abych ho lépe viděla...

Ediční poznámka

Text díla jsme v souladu s naší ediční praxí a s ohledem na současného čtenáře v pravopisné rovině aktualizovali podle platných pravidel, a to zejména psaní slov přejatých a interpunkci.

Redakce MKP

Colette

Citové zátiší

Překlad Karel Toman

Ilustrace na obálce Oleksandra Klestova / Shutterstock.com

Korektura Tereza Česáková

Redakce Markéta Teuchnerová

Vydala Městská knihovna v Praze

Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání

Verze 1.0 z 11. 7. 2025

ISBN 978-80-274-4411-3 (epub)

ISBN 978-80-274-4412-0 (pdf)

ISBN 978-80-274-4413-7 (prc)

Městská knihovna v Praze

půjčuje

knihy, audioknihy,
obrazy, deskové hry...

nabízí prostory pro

samostatné studium,
skupinová setkání,
přednášky, konference...

pořádá

autorská čtení, přednášky,
koncerty, filmové projekce,
akce pro děti...

poskytuje online služby

e-knihy, digitalizované dokumenty,
přednášky, kurzy...

podporuje tvoření v kreativních dílnách

DOK16 pro práci se dřevem a papírem
Atelier pro šití a vyšívání

Suterén pro 3D tisk, knižní vazbu, kaligrafii a pyrografii

mlp.cz
e-knihovna.cz
knihovna@mlp.cz
facebook.com/knihovna

